de către „Front" se arată că „singura cale spre socialism în Bolivia constă în lupta armată și în revoluție, a cărei avangardă va fi proletariatul". În continuare se afirmă că lipsa de încredere a guvernului Torres în capacitatea poporului de a duce la îndeplinire procesul revoluționar, „a permis dreptei, cercurilor economice și elementelor fasciste din armată să răstoarne regimul său".

Într-adevăr, se pune întrebarea : de ce n-a acționat generalul Juan José Torres cu mai multă fermitate împotriva complotiștilor ? Colonelul Hugo Banzer, actualul președinte, a fost implicat în toate tentativele de înlăturare de la putere a generalilor Ovando Candia și Torres. La începutul anului (11 ianuarie) conduce o conspirație în care un regiment al capitalei reține ca prizonieri în garnizoana Miraflores doi generali: Reque Teran, comandantul șef al armatei, și Samuel Gallardo, șeful statului major. Anunțarea unei greve generale organizată de Centrala muncitorească boliviană și sprijinul populației îl ajută pe Torres să rezolve situația creată în favoarea regimului său. Colonelul Hugo Banzer este destituit, pleacă într-o călătorie în Argentina, după care se instalează la Santa Cruz, reîncepînd să uneltească. Zvonurile despre pregătirea unei lovituri de stat în care Banzer ar fi implicat circulau insistent în ultimele luni, dar arestarea sa nu s-a produs decît puțin înaintea izbucnirii complotului.

Eliberat de rebeli, colonelul Hugo Banzer, care declară cu emfază : „Sînt un om de acțiune, nu un teoretician", a trecut la acțiuni represive pentru înfrîngerea rezistenței opuse regimului său. Legea marțială, imediat instituită, nu a împiedicat continuarea ciocnirilor dintre armată și grupurile de muncitori și studenți, deși noul ministru de interne, colonelul Andreas Selich, anunțase că se vor adopta măsuri drastice împotriva tuturor celor care se opun noului regim. Cursurile în instituțiile de învățămînt au fost suspendate pe timp nelimitat „pentru evitarea producerii unor noi tulburări de către studenți". Noul președinte a încercat chiar să justifice bombardarea (la 23 august) a Universității San Andreas din La Paz de către aviație și blindate : „O acțiune pentru a-i speria era necesară".

Se pare însă că deocamdată intențiile autorităților nu s-au realizat. „Comitetul Central revoluționar" al Universității din La Paz a declarat mobilizare generală, cerînd nerespectarea dispozițiilor noilor autorități ; studenții și profesorii din Cochabamba au declarat grevă nelimitată ; greve generale au declarat minerii din San José și din alte centre muncitorești. Confederația corpului didactic din Bolivia, sindicatul ziariștilor.

Presupunerile unor comentatori în legătură cu incertitudinea care va cuprinde viața politică boliviană ca urmare a insolitei coaliții dintre „Mișcarea Națională Revoluționară" (M.N.R.) și „Falanga socialistă boliviană" — două grupări despărțite prin divergențe care persistă de două decenii — s-au adeverit chiar mai curînd decît era de așteptat. Patru personalități ale M.N.R. (între care foștii miniștri ai afacerilor externe și economiei și vicepreședintele republicii în timpul guvernării lui Victor Paz Estenssoro) au cerut partidului să nu mai acorde sprijin autorităților, ca urmare a represiunii declanșate împotriva studenților.

În momentul venirii la putere, în urmă cu douăzeci de ani, partidul condus de Paz Estenssoro afișa un program antiimperialist și antifeudal. Dar, șovăitor față de implicațiile propriilor reforme inițiate și cedînd presiunilor economice străine (care atrag, inevitabil, și concesii pe planul politic), M.N.R. ia o altă orientare, care determină, între altele, și divizarea partidului în mai multe fracțiuni. După o perioadă de eclipsă politică totală sub regimul lui Barrientos, se înregistrează o ușoară apropiere a M.N.R. de guvernele Ovando și Torres. Cu acesta din urmă intră însă în conflict declarat în aprilie 1971, datorită punctelor de vedere diferite asupra investițiilor nord-americane în Bolivia.

Spre deosebire de „Mișcarea Națională Revoluționară", „Falanga socialistă boliviană" a fost dintotdeauna o grupare ultrareacționară, a marilor plantatori, care s-au opus măsurilor democratice ale regimului Torres.

Calificată drept „cea mai reacționară lovitură de stat din istoria Boliviei", schimbarea autorităților din La Paz are un substrat mai adînc. Numeroși observatori consideră că se încearcă astfel o spărtură în frontul forțelor de stînga care se afirmă tot mai impetuos pe scena social-politică latino-americană, o frînare a proceselor progresiste pe continent. De altfel, Antonio Arguedas, fost ministru de interne în guvernul Barrientos, aflat la Havana, a declarat că „C.I.A. se află la originea loviturii de stat", amintind că actualul președinte, actualul ministru de interne și alte personalități politice ar avea legături cu serviciile de spionaj nord-americane (se amintește chiar că actualul ambasador american în Bolivia a fost șeful C.I.A. în Peru). Unele decizii ale noului guvern, de protejare a investitorilor nord-americani, precum și declarațiile de bunăvoință față de S.U.A. („prietenia tradițională care unea în trecut Bolivia și Statele Unite va fi restabilită"), sînt considerate a confirma în bună parte asemenea supoziții.

Înverșunarea cu care elementele de dreapta s-au ridicat împotriva regimului Torres se datorează atît politicii interne de întărire a rolului statului în exploatarea bogățiilor naționale și ridicarea nivelului de trai al maselor (Bolivia are cel mai redus venit pe cap de locuitor, după Haiti, din întreaga Americă Latină), cît și politicii externe de deschidere spre țările socialiste, promovate în cele aproape unsprezece luni de către guvernul Torres. Stabilitatea noului regim — susțin comentatorii — n-ar putea fi obținută decît printr-un sprijin popular. Or, tocmai acest sprijin îi lipsește. Opoziția unor largi mase de muncitori, profesori, studenți, ziariști se menține, iar adepții celor două grupări care formează coaliția sînt puțin numeroși. În plus, divergențele dintre ele și, mai ales, dintre M.N.R. și noii lideri militari, nu sînt de natură să indice o reducere a tensiunii.

Stelian ȚURLEA

FOTOCRONICA

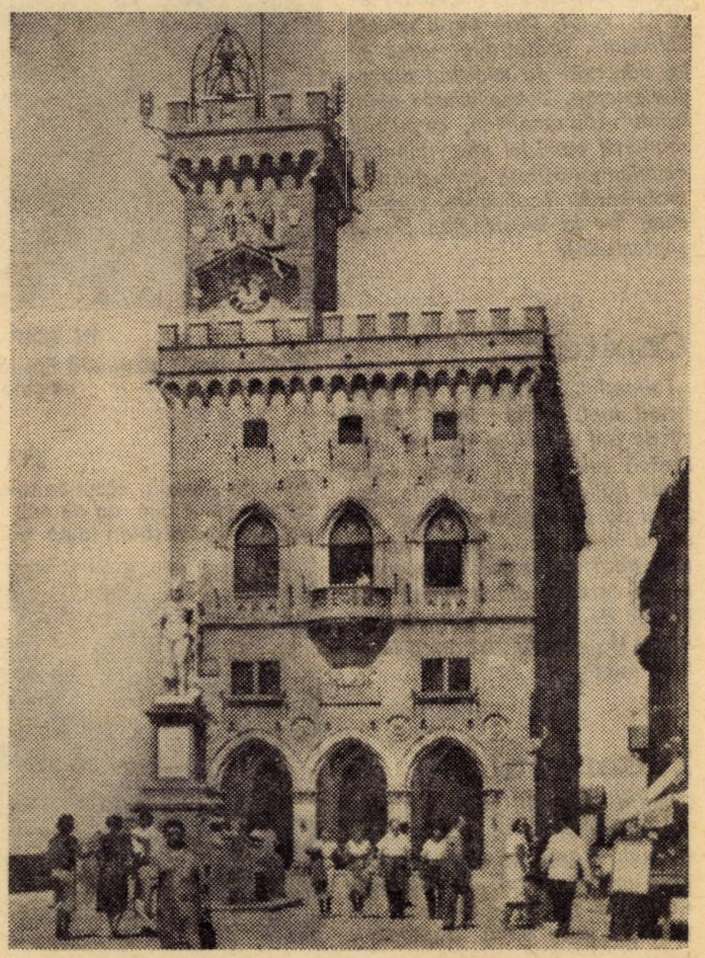

La 3 septembrie este sărbătoarea națională a Republicii San Marino. În imagine : Palatul Guvernamental

DIN SURSE...

Jarring

„Prezența la New York, în timpul primei faze a sesiunii anuale a Adunării Generale a O.N.U., a dr. Gunnar Jarring, reprezentantul personal al secretarului general al Națiunilor Unite pentru Orientul Apropiat, nu trebuie să fie interpretată ca lăsînd să se prevadă reluarea misiunii sale de mediere în cursul toamnei", opinează cercurile diplomatice de la O.N.U.

Vizită

Secretarul de stat al afacerilor externe al Greciei, Christos Xanthopoulos — Palamas, ar urma să întreprindă o vizită oficială la Belgrad către mijlocul lunii septembrie, anunță cotidianul grec de limbă engleză „Athen's Daily Post".

Invitație

Guvernul japonez va invita pe președintele Nixon să facă o vizită în Japonia la începutul anului viitor, scrie ziarul „Asahi Shimbun". Invitația ar urma să fie adresată de ministrul afacerilor externe, Takeo Fukuda, omologului său american, cu prilejul reuniunii comisiei mixte nipono-americane asupra comerțului și problemelor economice, care va avea loc la Washington (9—10 septembrie).

Capitala...

...Tailandei, Bangkok, se scufundă lent, astfel încît peste 20 de ani ar putea să se găsească sub nivelul mării, scrie presa italiană. Procesul este provocat de pomparea excesivă de apă dintr-un bazin natural subteran, aflat sub clădirile orașului. Multe cartiere din Bangkok se găsesc de pe acum la numai un metru și jumătate deasupra nivelului mării.

Premierul...

...Indira Gandhi va întreprinde un turneu în S.U.A., R.F. a Germaniei, Franța și Marea Britanie, anunță ziarul „Le Monde". Călătoria șefului guvernului indian va dura două săptămîni, iar sosirea la Paris va avea probabil loc la începutul lunii noiembrie.

Trompetist

În cursul unei emisiuni de varietăți difuzată de posturile de radio newyorkeze, Dizzy Gillespie, cunoscut trompetist negru american, și-a anunțat intenția de a-și depune candidatura pentru alegerile prezidențiale din 1972. „Nu mă voi prezenta doar de formă și voi face campanie electorală în special pe lîngă tineri", a declarat el.

De Gaulle

Editura Grasset va publica în această lună, sub semnătura lui Frédéric Barreyre, culegerea: „Ultimele cuvinte ale generalului", se anunță din Paris.

Memorii

Ziarul „New York Times" publică extrase din memoriile politice, încă inedite, ale cunoscutului comentator egiptean Mohammed Hassanien Heykal, redactor-șef al ziarului „Al Ahram". Ele conțin, între altele, corespondența sa privată cu fostul președinte Nasser. Integral, aceste memorii vor fi publicate de casa de editură americană „Doubleday and Company", la începutul anului viitor.

Contacte

Rüdiger von Wechmar, purtătorul de cuvînt adjunct al guvernului R. F. a Germaniei, a declarat că, în toamnă, vor fi reluate contactele între Bonn și Praga în vederea normalizării relațiilor dintre cele două țări.

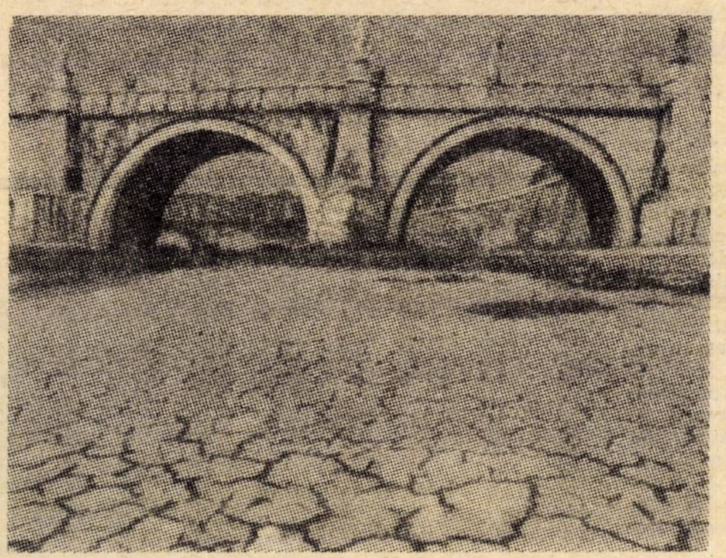

ÎN TIMP CE LA ROMA
după o lungă perioadă lipsită de ploi, albia Tibrului arată ca o parcelă de deșert...

...LA SYDNEY
valul de zăpadă căzut ca urmare a unei puternice furtuni (asemenea fenomene nu au mai avut loc de 24 de ani) a determinat pe conducători auto să-și abandoneze mașinile în stradă

Credo

La intrarea lagărului de „rangers" (forțe de elită) ale primei divizii blindate americane de la Phuoc Vinh (Vietnamul de sud) — transmite agenția „United Press" — se poate citi următoarea inscripție: „Dacă omori din plăcere, ești un sadic... Dacă omori pentru bani, ești un mercenar...Dacă omori pentru amîndouă, ești un ranger!".

Qatar

După cum anunță agențiile de presă străine, Qatarul își va proclama independența la 5 septembrie. Ceremonia nu a avut loc la 29 august, așa cum se stabilise inițial.

Călătorie

Din Delhi se anunță că președintele R. S. F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito, va vizita India în cursul lunii octombrie. Anterioara călătorie a președintelui Tito în această țară a avut loc în octombrie 1966, cînd a participat la Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate.

Ministrul...

...afacerilor externe al Republicii Peru, generalul Edgardo Mercado — scrie „Die Welt" — va fi la 15 septembrie oaspetele guvernului R. F. a Germaniei.

Rubrică realizată de
Rodica GEORGESCU

TEORIA „SOCIETĂȚII POST-INDUSTRIALE": PROIECȚIE DEFORMATĂ ASUPRA VIITORULUI

Fantezia apologetică a acordat o multitudine de denumiri societății capitaliste dezvoltate actuale și celei din viitorul apropiat: „noul stat industrial", „societatea tehnologică", „societatea tehnotronică", „civilizația terțiară" sau „societatea serviciilor", „civilizația cibernetică", „societatea consumului de masă", societatea „tehnocratică", „programată" etc. etc. Toate aceste denumiri — care refuză cu consecvență precizarea naturii **capitaliste** a societății pe care o desemnează — au avut, iar unele mai au încă o circulație și o persistență ce nu se deosebesc prea mult de cea a modei feminine.

Învingîndu-și concurentele, o nouă formulă se impune tot mai mult devenind dominantă în literatura prospectivă social-economică burgheză: „societatea post-industrială". „Trebuie să ținem minte această noțiune — declară entuziastul ei susținător J. J. Servan-Schreiber — (căci) tocmai ea exprimă (conturează) orizonturile... Istoria generației noastre, istoria următorilor 30 de ani va fi istoria înfăptuirii a ceea ce dl. Daniel Bell a desemnat prin această nouă noțiune: «societatea post-industrială»" [1].

Conceptul de „societate post-industrială", elaborat de cunoscutul sociolog american Daniel Bell, a fost preluat de nu mai puțin cunoscuții futurologi H. Kahn și A. J. Wiener și pus la baza lucrării lor de mare circulație „Anul 2 000". Prin intermediul acestei lucrări mai ales, conceptul s-a impus nu numai în literatura anglo-saxonă ci și în cea romanică, cartea lui Alain Touraine „La société post-industrielle" fiind poate în acest sens cea mai semnificativă.

Ce anume atribute au asigurat noii formule o atît de rapidă răspîndire? Desigur, că nu în ultimul rînd a contat capacitatea ei de a și le subsuma aproape pe toate celelalte. Factorul cel mai important a fost, însă, probabil, aparența de solidă fundamentare pe care prognoza tehnologică și științifică a lui H. Kahn și A. Wiener au putut să i-o dea. Este de relevat că, într-adevăr, în materie de prognoză lucrarea furnizează unele elemente metodologice prețioase, care pot prezenta un real interes. Dar dincolo de acestea, teoria pe care lucrarea o lansează — „societatea post-industrială" — nu reprezintă, în esență, decît o nouă formulă pentru un ansamblu de idei sociale și economice destul de vechi, o reluare, prea puțin modificată a teoriei rostow-iene a „stadiilor dezvoltării economice" și o extindere a cunoscutei teorii a „societății industriale", fundamentată în special de Raymond Aron.

FORMULĂ NOUĂ, CONCEPȚII VECHI

La fel ca și acestea, teoria societății „post-industriale" afirmă o schemă a dezvoltării istorice a umanității nu pe baza istoriei economico-sociale reale, ci exclusiv a istoriei tehnicilor de producție sau, mai precis, a evoluției importanței diferitelor sfere ale producției materiale în viața societății. Identic acestor teorii, cea a „societății post-industriale" încearcă să prezinte deformat perspectiva dezvoltării sociale. Operînd pe baza unor criterii exclusiv cantitative, nesociale, ea nu descoperă — sau ocolește voit — sensul de fond, conținutul esențial al acesteia. Legile obiective ale dezvoltării sociale, necesitatea obiectivă a concordanței caracterului relațiilor de producție cu nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, determină în mod inevitabil ca viitorul omenirii să aparțină orînduirii socialiste.

În fond, H. Kahn și A. Wiener, completează cele două mari etape ale dezvoltării omenirii — din viziunea teoreticienilor „societății industriale" — epoca „preindustrială" și epoca „industrială" — cu încă una — „postindustrială". Ei delimitează și unele etape intermediare care fixează numai momentele importante ale mișcării în cadrul acestei scheme:

Etapele dezvoltării economice a umanității în viziunea lui H. Kahn și A. Wiener [2]

Sistemul economic	Produsul anual pe locuitor (în dolari)
1. Pre-agricol	50—200
2. Pre-industrial (sau agricol) (revoluția industrială)	tranziție
3. Industrial (consumul de masă)	500—2 000 tranziție
4. Post-industrial	5 000—20 000
5. Aproape post-economic	50 000—200 000

În privința concepției pe care o reflectă asupra mersului istoric al omenirii schema teoreticienilor de la „Hudson Institut" nu aduce nimic nou față de schema lui Rostow sau față de schemele diferitelor variante ale teoriei „societății industriale". Din contră. Ea este chiar mult mai săracă iar fundamentările sînt mult mai primitive decît ale acestora. Etapele pe care le cuprinde, concepute ca **sisteme** economice sînt delimitate nu în funcție de un anumit nivel calitativ al tehnicii de producție sau de **ponderea efectivă** a diferitelor ramuri în economie, ci de ponderea presupusă de nivelul unui indicator indirect — produsul național brut pe locuitor.

Este evident că omenirea a parcurs de-a lungul dezvoltării sale o etapă preagricolă, preindustrială, industrială etc. Dar luate în sine, golite de conținutul lor social-economic concret, acestea nu au absolut nici o valoare explicativă căci ele nu vorbesc nimic despre **mecanismul economic și social** a cărui descifrare presupune analiza **modului de producție**, a sistemului **relațiilor de producție** prin intermediul cărora are loc dezvoltarea economică.

De altfel, chiar și atingerea indicatorilor — exclusiv cantitativi — în funcție de care Kahn și Wiener clasifică diferitele sisteme economice nu poate fi despărțită de cadrul economico-social. Ce poate dovedi mai elocvent acest lucru decît succesele economice, obținute într-un răstimp istoricește scurt, de către țările socialiste?

România socialistă a făcut, într-o perioadă scurtă, un salt uriaș, avînd în vedere mai ales baza de la care a pornit. În urmă cu numai trei decenii, țara noastră era considerată o țară „eminamente" agrară, cu o agricultură înapoiată și cu o industrie insuficient dezvoltată. Astăzi, România, ca urmare a dezvoltării sale dinamice, oferă tabloul unei țări cu o industrie puternică, cu o agricultură în plin proces de modernizare. Au crescut, într-un ritm vertiginos, producția industrială, producția agricolă, cea a altor sectoare economice, venitul național, au sporit simțitor nivelul de trai al celor ce muncesc, gradul de asigurare a cerințelor materiale și spirituale, mereu crescînde, ale acestora. Toate aceste uriașe succese au putut fi obținute, într-o perioadă istoricește atît de scurtă, tocmai datorită faptului că dezvoltarea economică a avut loc în condițiile societății socialiste, ale noii orînduiri, care și-a demonstrat și își demonstrează superioritatea sa istorică.

Producția are un caracter social, atît ca formă de realizare, cît și în ceea ce privește finalitatea ei. Istoria societății omenești nu este, nu poate fi redusă la schimbările survenite de-a lungul timpului în importanța diferitelor sfere ale producției materiale. Ea este, în primul rînd, istoria schimbării **formelor sociale ale activității** productive a omului. Comuna primitivă, sclavagismul, feudalismul, capitalismul, socialismul au jalonat istoria omenirii ca moduri de producție fundamental diferite, cu mecanisme și legități specifice, care au determinat profiluri cu totul dife-

rite (în plan economic și social) ale societăților respective. Această succesiune a modurilor de producție nu apare în istoria societății omenești prezentată de autorii teoriilor „societății industriale" sau „post-industriale". Poate nu întîmplător, întrucît astfel pot fi evitate noțiunile de „clasă socială", „luptă de clasă" sau „revoluție socială", și, în consecință, recunoașterea faptului că societatea capitalistă **este capitalistă** — mod de producție bazat pe stoarcerea de plusvaloare.

Trebuie arătat, de asemenea, că din aceleași motive — operînd cu indicatori în exclusivitate tehnici, cantitativi, și nu calitativi, sociali și ocolind, voit sau nu, o abordare în sensul legilor obiective ale dezvoltării sociale — teoria „societății post-industriale" pune semnul echivalenței între țări cu sisteme sociale diferite. De exemplu, două țări au același venit național pe locuitor, dar ele aparțin unor sisteme sociale diferite. Criteriul cantitativ ascunde acest lucru. Pe baza unui asemenea criteriu nu se poate explica faptul că țările respective au sisteme sociale opuse, că alta este esența relațiilor lor de producție, că în aceste țări pe o cu totul altă poziție se situează în procesul de producție făuritorii bunurilor materiale, că într-un cu totul alt context se înscriu înseși dezvoltarea acestor țări, posibilitățile de afirmare a personalității umane ale membrilor lor etc.

Reducînd „sistemul economic" la mijloacele de producție, excluzînd din structura lui relațiile de producție ca și cum s-ar putea concepe că aceste mijloace de producție acționează singure, independent de om și deci în afara unor anumite relații de producție, H. Kahn și A. Wiener se privează singuri de posibilitatea înțelegerii mecanismului evoluției în perspectivă a societății omenești, făcîndu-se, în schimb, prizonierii propovăduirii capitalismului american.

„TRĂSĂTURI" ȘI SEMNIFICAȚII

În afară de faptul că presupune un produs național brut pe locuitor de peste 5 000 dolari, ce reprezintă în fond „societatea post-industrială" care s-ar afla în proces de constituire în S.U.A. ? Daniel Bell fixează cinci trăsături majore ale „societății post-industriale" : 1. crearea unei economii a serviciilor ; 2. preponderența clasei specialiștilor tehnicieni-profesioniști ; 3. poziția centrală a „cunoștințelor teoretice" ca izvor al inovațiilor și determinării politicii de viitor ; 4. posibilitatea autosustinerii progresului tehnologic ; 5. crearea unei noi „tehnologii intelectuale" [3].

Este, desigur, evident că venitul pe locuitor o să crească sau că sectorul serviciilor va angaja partea cea mai importantă a forței de muncă activă ; că va crește numărul și ponderea cadrelor cu o calificare superioară, că cibernetizarea se va extinde tot mai mult etc. etc. Toate acestea sînt expresii ale progresului științific și tehnic contemporan, dar nu spun nimic despre **natura**, caracterul acestei societăți viitoare, despre mobilurile și modul ei de dezvoltare. Care vor fi **consecințele** în plan social ale progresului științei și tehnologiei, ce **relații** vor exista **între oameni** în procesul activității lor economice, respectiv ce legități vor sta la baza mecanismului economic și social ? În mîna cui va fi puterea economică și cum se va distribui bogăția națională ? Privită mai îndeaproape, „societatea post-industrială" este în fond o extrapolare în viitor a societății americane contemporane ale cărei grave și ireconciliabile contradicții sînt ocolite. Aruncînd o asemenea privire spre viitor, teoria „societății post-industriale" trece sub tăcere **prezentul** societății capitaliste, modul în care evoluează **actuala** societate capitalistă, contradicțiile ei specifice, inegalitatea dezvoltării ei, incapacitatea de a rezolva problemele sociale, de a asigura o dezvoltare stabilă, echilibrată, evoluția sa care, pe plan material, pregătește însești premisele propriei sale negări.

Fundamentul societății capitaliste contemporane — proprietatea capitalist-monopolistă — rămîne intact. Implicit, mobilul activității economice va continua să fie „goana după profit", exploatarea celor care, lipsiți de mijloace de producție, pot intra în procesul de producție numai prin vînzarea forței lor de muncă.

Kahn și Wiener afirmă că piața va juca un rol mai mic în comparație cu sectorul public și cu „avantajul social". Cum se va putea realiza aceasta dacă și după secolul XX eficacitatea, „determinată după criteriul «maximum de profit sau venit»... rămîne, fără îndoială, un factor important" [4] ? Atîta timp cît, ca urmare a menținerii proprietății privat-capitaliste, formele de distribuire a bogății naționale rămîn profitul și salariul, inegalitatea și inechitatea socială se adîncesc, contradicțiile de bază ale societății capitaliste se agravează. Teoreticienii „societății post-industriale" încearcă să demonstreze însă, că în condițiile unei evoluții „normale", „fără surprize", a principalelor tendințe sesizabile în societatea americană contemporană, societatea „post-industrială" va lichida exploatarea „eliminînd astfel conflictul dintre capitaliști și muncitori, asigurînd bunăstarea efectivă a tuturor". „Noi ieșim din societatea exploatării" [5], spune Alain Touraine, iar J. K. Galbraith declară că, „dată fiind armonia de interese dintre muncitori și capitaliști, existența sindicatelor muncitorești nu ar mai fi justificată" [6]. Iată deci ce ar vrea, în esență, să dovedească teoria „societății post-industriale" : capitalismul american ar asigura atît lichidarea exploatării, cît și nivelul de viață cel mai ridicat.

DISPARE OARE EXPLOATAREA?

Fără îndoială, forțele de producție se vor dezvolta. Dar lichidarea exploatării nu este o consecință nemijlocită a creșterii forțelor de producție. Ea nu poate fi decît urmarea unui proces revoluționar, al cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare. Acest proces revoluționar este cerut în mod obiectiv de însești legile dezvoltării societății. Se poate aprecia că dezvoltarea forțelor de producție chiar din cadrul actualei „societăți industriale" capitaliste necesită noi relații de producție, bazate pe proprietatea socială.

Argumentul în susținerea ideii că în capitalismul „post-industrial" va fi lichidată exploatarea este primitiv : transformarea economiei într-o economie a serviciilor ar determina în plan social o masivă reducere a numărului celor care efectuează o muncă fizică, a „clasei muncitoare" („gulerele albastre"). „Locul principal" în viața socială ar începe să-l ocupe tot mai mult cadrele tehnico-inginerești, economiști, savanți, într-un cuvînt cei care, efectuînd o muncă intelectuală, constituie „clasa de mijloc" și sînt incluși în așa-numita categorie a „gulerelor albe". Treptata reducere a „gulerelor albastre" echivalează în concepția teoreticienilor societății „industriale" și „post-industriale" cu un proces de „deproletarizare", cu lichidarea contradicției dintre muncă și capital. Falsitatea unei asemenea concluzii a fost, însă, relevată nu numai în literatura marxistă. Cunoscutul sociolog american Wright Mills atrăgea încă de mult atenția că „gulerele albe" nu stau „între muncă și capital" ; ele ocupă un loc identic cu cel al muncitorilor, de oameni lipsiți de proprietate, care primesc salariu. Ei nu au o legătură financiară directă cu mijloacele de producție și nu-și obțin veniturile din proprietate. La fel ca și muncitorii industriali, ei lucrează la cei care posedă asemenea mijloace de existență» [7]. Creșterea numărului „gulerelor albe" nu afectează cu nimic **natura exploatatoare** a orînduirii capitaliste. Procesul reflectă de fapt ceea ce revista „L'Expansion" numea „proletarizarea majorității populației" [8]. Faptul își găsește o pregnantă expresie în creșterea masivă a ponderii salariaților în totalul forței de muncă active, pondere care în 1969, în S.U.A., se ridica la 89,7 la sută.

Dacă structura fundamentală de clasă a societății capitaliste — determinată de natura raporturilor de proprietate — nu se modifică și, deci, nici vorbă nu poate fi de dispariția contradicției dintre muncă și capital, structura socială va cunoaște, desigur, o serie de mutații care vor diversifica luptele politico-sociale. Daniel Bell, exprimînd poziția „elitei" științifice și tehnice, tot mai conștiente de rolul său în societate, afirmă necesitatea ca „big-business"-ul să-i cedeze frînele puterii [9]. Daniel Bell nu pune, însă, sub semnul îndoielii proprietatea privat-capitalistă. De aceea, nici chiar o astfel de schimbare a mîinilor în care se află frînele puterii (schimbare, de altfel, imposibilă) nu va modifica natura exploatatoare a idilicului „capitalism post-industrial" în care ar păși S.U.A.

MITUL „BELȘUGULUI PENTRU TOȚI"

S.U.A. realizează cel mai înalt venit pe locuitor dintre țările capitaliste dezvoltate. Este un fapt real, incontestabil. În 1969 el se ridicase la 4 588 dolari. Conform schemei revăzute a lui Kahn și Wiener, o dată cu depășirea nivelului de 2 000 dolari S.U.A. au intrat în faza „consumului de masă", iar cu trecerea pragului a 5 000 dolari vor reprezenta o „societate post-industrială", de „supraabundență".

Ce reprezintă în fond acest „belșug" prezent și „superbelșugul" viitorului apropiat căruia teoreticienii „societății post-industriale", luînd ca model sistemul american, îi fac atîta reclamă ?

Răspunsul îl putem găsi (fie și parțial) în cuprinsul și chiar în titlul unui recent articol din publicația franceză „L'Expansion" : „Conceptul de produs național brut ne induce în eroare".

Acest indicator, — P.N.B. pe locuitor — pe care autorii lucrării „Anul 2 000" l-au pus la baza construcțiilor lor, nu poate exprima **calitatea vieții**, nivelul real de trai. El nu numai că nu poate reda **calitatea** bunurilor și serviciilor dar „nu poate stabili diferența între un serviciu echitabil sau inechitabil repartizat, între locuințe bune sau proaste etc.[10] Impresionantul P.N.B. realizat în S.U.A. nu ne vorbește nimic despre **imensele disparități de venituri**, despre proporțiile calamitare ale criminalității și flagelelor urbane, despre faptul că „pentru 30 pînă la 50 milioane de americani... **belșugul este mit**"[11].

O vastă literatură economică și sociologică descrie cu îngrijorare această

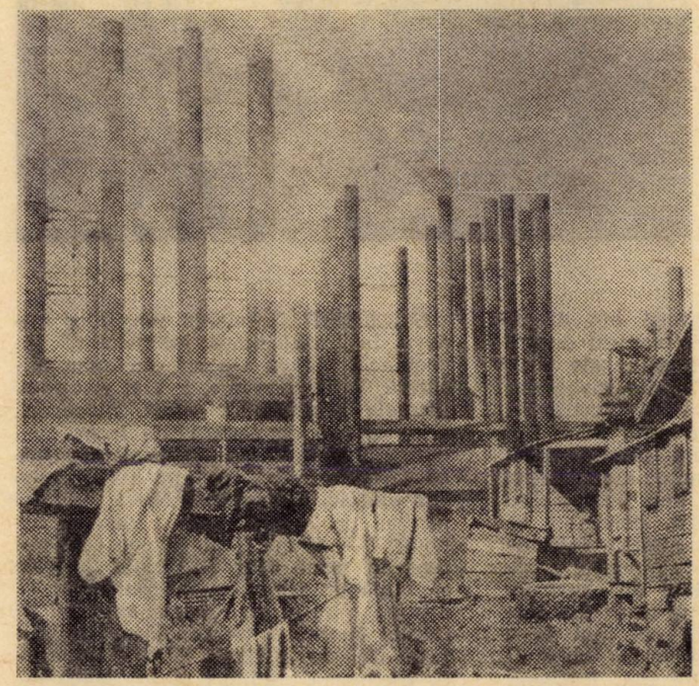

Teoreticienii „societății post-industriale" trec sub tăcere modul în care evoluează actuala societate capitalistă, contradicțiile și contrastele ei specifice, inegalitatea dezvoltării ei, incapacitatea de a rezolva problemele sociale

„Altă Americă" — cum o numea M. Harrington[12] — alta decît cea pe care o acreditează cifrele globale despre dimensiunea P.N.B. În 1968, Leon Keyserling, fost președinte al Consiliului de consultanți economiști de pe lîngă președintele S.U.A., aprecia numărul celor săraci la peste 30 milioane, „oameni care nu locuiesc, nu sînt instruiți, nu sînt îngrijiți și nici măcar hrăniți onorabil"[13].

Creșterea P.N.B., progresul tehnic — factorul major al acestei creșteri — nu au reușit în condițiile orînduirii capitaliste să asigure „abundența pentru toți", creșterea nivelului calității vieții maselor largi de oameni ai muncii, lichidarea marilor probleme sociale.

Perspectiva ? Deloc încurajatoare. Numeroși economiști și sociologi burghezi constată, uneori surprinși, incompatibilitatea dintre cerințele noilor forțe de producție care se formează în condițiile revoluției științifice și tehnice în curs de desfășurare și fundamentele mecanismului economic capitalist. Sistemul capitalist actual, remarcă lucid R. Theobald, autorul teoriei „revoluției cibernetice", „conține elementele conflictului radical dintre interesele producătorilor (ale capitalului — n.n.) și interesele societății în ansamblu"[14]. De aceea „temeliile sistemului economic actual vor trebui regîndite... schimbate"[15].

FUTUROLOGIA „POST-INDUSTRIALĂ" POLITICĂ

Autorilor teoriei „societății post-industriale" nu li se pot imputa asemenea gînduri. În primul rînd, ei pornesc de la ideea inexistenței exploatării, sărăciei și privațiunilor, cu toate că chiar în „societatea superabundenței" din anul 2 000, după calculele foarte optimiste ale lui Kahn și Wiener, șomajul (curent, semicurent etc.) va cuprinde 20 la sută din forța de muncă ocupată, iar 10 la sută va lucra numai jumătate din timpul de muncă[16]. Care vor fi sursele de venit ale acestei mase de șomeri ? Care va fi dimensiunea acestui venit și în ce măsură le va putea asigura „belșugul" la standardul de viață de atunci ? Aceste întrebări, nici Kahn și Wiener, nici D. Bell și nici A. Touraine nu doresc să și le pună. Evitînd o analiză de fond, operînd cu un indicator global ca P.N.B. pe locuitor, futurologia teoreticienilor „societății post-industriale" **postulează** „abundența generală". Nu, nu va fi totul paradisiac. Vor fi și unele greutăți — precizează specialiștii de la Hudson Institute — dar greutăți provocate nu de sărăcia, privațiunile și exploatarea maselor, nu de contradicțiile sistemului capitalist al economiei, ci... de prea „marele belșug". „Ironia soartei — scriu ei — este că... această multiplicare de resurse poate suscita probleme tot atît de grave ca cele pe care le comportă insuficiența resurselor"[17].

Scopul adevărat al cărții lui Kahn și Wiener (respectiv al teoriei „societății post-industriale") nu este nici pe departe „pur științific" ci politic. Ea dorește să influențeze viitoarea evoluție și organizare a societății nu numai la nivel național ci și mondial. Așa cum remarcă D. Bell, în introducerea pe care o face cărții lui H. Kahn și Wiener, volumul nu este „un exercițiu de profeție" ci un „efort pentru schițarea viitorului posibil", a „costurilor și consecințelor diferitelor aspirații" și **„constrîngerilor opțiunilor sociale"[18]**. Și autorii oferă un „model" standard „fără surprize" — extrapolare în anul 2000 a capitalismului american — și o serie de „modele-scenarii" ale evoluțiilor posibile cu „surprize" (conflicte sociale politice și militare pînă la războiul total termonuclear) care ar costa imens omenirea. Dintre modelele prezentate, evident, popoarele lumii sînt „constrînse" să opteze pentru modelul standard american.

Conținutul social-politic și ideologic al unor asemenea investigații futurologice este departe de a fi inofensiv. Asemenea lucrări, așa cum pe bună dreptate considera R. Jungk, pot deveni mijloace de manipulare a conștiinței sociale, de desfășurare „a unui fel de război preventiv împotriva viitorului pentru a-l transforma într-o colonie a prezentului"[19]. Gîndirea științifică marxist-leninistă, oamenii de știință de orientare democratică, evidențiază necesitatea apărării caracterului social-critic al „științei viitorului" — singura cale de a asigura omului libertatea reală de opțiune, inclusiv, cum spunea același R. Jungk „de a înmormînta acea orînduire socială care nu dorește să țină cont de cerințele sale"[20].

V. PILAT

---

[1]) J.J. Servan-Schreiber. Le défi américain, Paris, 1968, pp. 64-65.
[2]) Herman Kahn et Antony Wiener : Pouvoirs faustiens et choix humains. (În : Analyse et Prevision. Tome VII, Martie, 1969, nr. 3, p. 141).
[3]) Daniel Bell : The Measurement of Knowledge and Technology. (În : E. Sheldon and W. Moore : Indicators of Social Change, New York) p. 152—153.
[4]) H. Kahn, A. Wiener : L'an 2 000. p. 194.
[5]) Alain Touraine : La société post-industrielle Paris, p. 87.
[6]) J.K. Galbraith : The New Industrial State, Boston, 1967, p. 263—275.
[7]) C. Wright Mills : Power, Politics and People. New York, 1963, p. 308
[8]) L'Expansion, nr. 40, aprilie, 1971.
[9]) D. Bell : Notes on The Post-Industrial Society. Part. I (În : The Public Interest, Winter, 1967) p. 106.
[10]) Idem pct. 8. p. 106
[11]) Idem pct. 8. p. 106
[12]) M. Harrington ; The Other America, New-York, 1962
[13]) Leon Keyserling : The Problems of Problems : Economic Growth (În : Social Policies for America in The Seventies, New-York, 1968) pp. 17—18.
[14]) R. Theobald : The Challenge of Abundance, p. 57.
[15]) Hasan Ozbekhan, Automation. (În : Science journal, oct. 1967, p. 72)
[16]) Idem pct. 4 p. 258
[17]) Idem pct. 4 p. 286
[18]) Idem pct. 4 pp. 33-35
[19]) Revue Internationale des Sciences Sociales (La futurologie) nr. 4/1969, p. 600
[20]) L'Express, 12-18 I 1970, p. 71.

R. D. VIETNAM

PAGINI EROICE

Efortul creator al eroicului popor vietnamez înregistrează numeroase succese pe planul dezvoltării economice.

Se împlinesc 26 de ani de cînd, la 2 septembrie 1945, a fost proclamată la Hanoi Republica Democrată Vietnam. Moment de cotitură în istoria multiseculară a poporului vietnamez, întemeierea Republicii Democrate Vietnam, a reprezentat o strălucită încununare a luptei eroice duse de masele populare, în frunte cu partidul comuniștilor, împotriva dominației colonialiste, pentru apărarea ființei naționale, pentru progres social. Inaugurînd o nouă eră, devenit stăpînul destinelor patriei sale, poporul vietnamez a trebuit să facă față în continuare, în repetate rînduri, asaltului forțelor colonialismului și imperialismului. În pofida condițiilor vitrege ale războiului impus de către agresiunea imperialismului american, poporul vietnamez, unind lupta eroică de apărare a libertății și independenței naționale cu munca de construire a societății noi, socialiste, a înfăptuit importante transformări social-economice, industria, agricultura, știința și cultura înregistrînd în acești ani progrese considerabile.

Poporul român, care a dus o îndelungată luptă împotriva dominației și asupririi străine, cucerindu-și cu grele jertfe dreptul de a-și orîndui viața potrivit intereselor și voinței sale suverane, nutrește sentimente de înaltă prețuire pentru eroismul manifestat de poporul vietnamez în lupta pentru respingerea agresiunii, cît și pentru victoriile sale pe tărîmul edificării socialiste. România s-a situat cu fermitate de partea poporului vietnamez, condamnînd cu vigoare actele de agresiune ale S.U.A. și manifestîndu-și solidaritatea activă cu lupta Vietnamului eroic.

Recenta vizită a delegației de partid și guvernamentale române, conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Republica Democrată Vietnam, a prilejuit o reafirmare solemnă a acestei poziții : „În lupta grea pe care o duceți pentru apărarea patriei, împotriva imperialismului, cît și în munca de construcție socialistă — **a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu** — puteți fi siguri, dragi tovarăși, că poporul român și partidul său comunist vă vor acorda întregul lor sprijin — material, moral și politic — pînă la triumful cauzei voastre drepte. Veți avea întotdeauna în poporul român un prieten apropiat și un aliat de nădejde ; vom întări continuu colaborarea și întrajutorarea noastră reciprocă în lupta împotriva imperialismului, pentru succesul construcției noii orînduiri în țările noastre, pentru pace în lume".

O după-amiază întreagă am discutat cu trei bărbați vietnamezi despre viața uneia din marile uzine ale țării, născută în zilele de foc ale războiului anticolonialist, extinsă și fortificată timp de peste două decenii în încercări din cele mai grele, culminînd cu masivele bombardamente ale aviației americane din ultimii ani. Acum, cînd revăd notițele întîlnirii, constat că niciodată, în discuția avută, interlocutorii mei n-au folosit cuvîntul „eroism". Dar cronica uzinei de construcții mecanice „Tran Hung Dao" din Hanoi este exemplară în cel mai înalt grad pentru ceea ce ne-am obișnuit să desemnăm astăzi, tot mai frecvent, drept *eroism în muncă*.

■

În sala relativ răcoroasă a clubului uzinei, în fața ceștilor de ceai fierbinte — antidot salutar la căldura toridă de afară, cum mi se explică — cunosc trei din conducătorii întreprinderii : Von Thanh Cong, directorul general, Duong Hoe, secretarul comitetului de partid, și Tran Dieu, președintele comitetului sindical. Din relatările lor prinde contur destinul uzinei „Tran Hung Dao".

La început au fost doar șase oameni și cîteva mașini și utilaje... „Dar a fost, înainte de toate — revine tovarășul Vo Thanh Cong asupra punctului inițial — indicația partidului de a construi, pentru necesitățile momentului, o întreprindere de construcții mecanice". Era în anii 1946—1947, la începutul luptei anticolonialiste. Sarcina încredințată era deosebit de importantă ; din partea conducerii de partid, de fondarea uzinei s-a ocupat tovarășul Nguyen Luong Bang, astăzi vicepreședintele R. D. Vietnam.

S-a hotărît instalarea mașinilor undeva, în profunzimea junglelor și în provincia Tuyen Quang din zona eliberată, la acea vreme, a Viet Bac-ului. Primele produse au fost, îndeosebi, cele impuse de necesitățile luptei — obuze antitanc, mine, grenade de mînă. „Noi duceam însă pe atunci și o altă bătălie, în regiunea liberă : bătălia pentru producție, pentru viața cea nouă" — spune Tran Dieu. Oamenii reparau arme, dar și utilaje agricole și, după un timp, au început chiar să fabrice o serie de modele simple de mașini și unelte trebuincioase agriculturii. Cei de la Tran Hung Dao sînt, de asemenea, mîndri că în mica lor întreprindere din junglă s-au realizat mașinile de imprimat care au bătut prima monedă de hîrtie emisă în zona eliberată a țării („moneda președintelui Ho," cum avea să fie ea denumită de populație) și mașinile care au tipărit o serie de publicații de partid. La marea bătălie de la Dien Bien Phu, din 1954, colectivul întreprinderii și-a adus propria contribuție, producînd, între altele, peste 40 000 de lăzi metalice pentru muniții.

Momente grele, de mare încercare, în care cerințele muncii se întrepătrundeau de regulă cu cele ale luptei. Deși instalată în inima pădurii, fabrica nu se afla în afara clocotului bătăliilor, în acest război popular, în care frontul era pretutindeni. Uneori trupele coloniale franceze se apropiau foarte mult de amplasamentul întreprinderii ; atunci, muncitorii și locuitorii din satele apropiate trebuiau să transporte, în timpul cel mai scurt, mașinile și utilajele la adăpost, în străfundurile junglei. Într-o noapte — își amintesc veteranii de azi ai uzinei — au fost deplasate în-

tr-un nou ascunziș, în numai cîteva ore, peste cinci tone de mașini și de materie primă. „Transportul îl făceam noi, oamenii, în cea mai mare parte numai cu brațele noastre" — spune Tran Dien. „Era o muncă grea, istovitoare — completează Duong Hoe — și nici activitatea de producție nu era mai ușoară." Ființînd și producînd în junglă, întreprinderea întîmpină dificultăți de tot felul, se iveau situații cu totul noi pentru care trebuiau găsite soluții noi. Lipsea adesea, de pildă, materia primă. Se recurgea atunci la șine de cale ferate și conducte vechi, la firele electrice ; se recuperau tancurile inamice distruse și abandonate pe cîmpul de luptă. Oamenii nu aveau uneori suficientă mîncare — cînd lipsea orezul, se recurgea la legume, la manioc. „Important este că am rezistat și am produs" — încheie directorul Vo Thanh Cong relatarea despre această primă vîrstă a uzinei, trăită în junglele din Tuyet Quang.

■

Au urmat anii de pace — mai precis deceniul delimitat de semnarea acordurilor de la Geneva și declanșarea bombardamentelor aviației americane asupra R. D. Vietnam singurul interval relativ pașnic din istoria R. D. Vietnam a ultimelor decenii. Uzina, reacționînd nedezmințit, cu promptitudinea și sensibilitatea statornicite în tînăra sa tradiție, la fiecare nou seism al zbuciumatei istorii vietnameze, avea să se situeze în aceste împrejurări la înălțimea momentului. Principala ei sarcină în acea perioadă de refacere economică a țării, de edificare a noii economii, socialiste, a R. D. Vietnam consta în restaurarea, echiparea și dezvoltarea principalelor întreprinderi industriale ale țării. Micul atelier din junglă rămăsese departe în urmă — o uzină producătoare de uzine urma să-i ia locul și aceasta cît mai curînd. Instalată la Hanoi, pe vatra sa actuală, întreprinderea a contribuit în anii ce au urmat la reutilarea și extinderea capacităților de producție ale unora din principalele obiective economice ale țării, între care combinatul textil de la Nam Dinh și exploatarea minieră de la Quang Ninh. Se lucra acum nu numai pentru necesitățile curente ale luptei, în funcție de situația de pe front, ci în mod planificat, în cadrul larg al îndeplinirii obiectivelor fixate pe ansamblul economiei Republicii. Planul trienal 1958—1960 a fost realizat cu 63 de zile înainte de termen.

Pentru perioada următoare — a planului cincinal 1961—1965 — sarcinile de producție au fost mult mai cutezătoare, mai ambițioase. S-a trecut la fabricarea unor produse de mare precizie, s-a început producția de serie (motoare Diesel de pînă la 80 CP). „Eram pe cale de a realiza primul plan cincinal cînd au căzut cele dintîi bombe americane asupra țării", spune Duong Hoe. Eforturile oamenilor s-au înzecit, fiind vorba de îndeplinirea planului de stat și, în același timp, de inițierea pregătirilor pentru luptă. În final, cincinalul, încheiat în condițiile intensificării agresiunii inamicului, a fost îndeplinit de uzina Tran Hung Dao (cu 104,4 la sută la valoarea globală a producției).

Planul pe 1966—1970 — adică perioada cînd bombardamentele aeriene ale inamicului au atins punctul lor de maximă intensitate asupra teritoriului R. D. Vietnam — a prevăzut un nivel al producției cu 30 la sută mai mare decît în cincinalul precedent. „Statul ne-a încredințat sarcini tot mai importante, tot mai pline de răspundere — spune directorul. Utilarea uzinei a rămas, pentru noua etapă, relativ aceeași, ca de altfel și efectivul forței de muncă. Iar planului de producție i s-a adăugat programul de pregătire de luptă în vederea respingerii atacurilor inamice, de întărire a capacității de autoapărare".

Dificultățile aveau să fie, însă, în cele din urmă, biruite. Uzina nu numai că nu și-a restrîns producția dar chiar a reușit să construiască în acei ani o nouă secție pentru fabricarea de piese și accesorii auto, cu un efectiv de 1 000 de muncitori. 60 la sută dintre membrii colectivului uzinei fac parte din formațiile de autoapărare ; unitățile de apărare antiaeriană de la Tran Hung Dao au participat la numeroase lupte împotriva avioanelor inamice, sosite în raiduri de bombardament deasupra capitalei.

Cu siguranță și calm, pe tonul cel mai firesc, factorii responsabili ai uzinei vorbesc, în acest moment de încleștare eroică a poporului vietnamez în lupta împotriva agresorului imperialist, despre lărgirea continuă a capacităților de producție ale întreprinderii lor — cu 50 la sută mai mari în 1971, față de 1970, și de trei ori pînă în anul 1975. La ordinea zilei, alături de întărirea capacității de apărare, se află acum mecanizarea producției. Realizările primului semestru al acestui an sînt de bun augur în ce privește obiectivele fixate pentru 1971.

Uzina de construcții mecanice „Tran Hung Dao" — iată o vastă temă de meditații asupra virtuților fundamentale ale clasei muncitoare vietnameze : eroism, abnegație, putere de muncă și de sacrificiu, dragoste de patrie și de libertate, tenacitate, optimism. Destinul acestei uzine, care se apropie de primul sfert de veac al existenței sale, trasează cu roșul sîngelui și al metalului incandescent un filon viguros al epopeei muncitorimii și a întregului popor vietnamez angajat în lupta pentru libertatea și progresul patriei sale.

Corneliu VLAD

R. P. POLONĂ

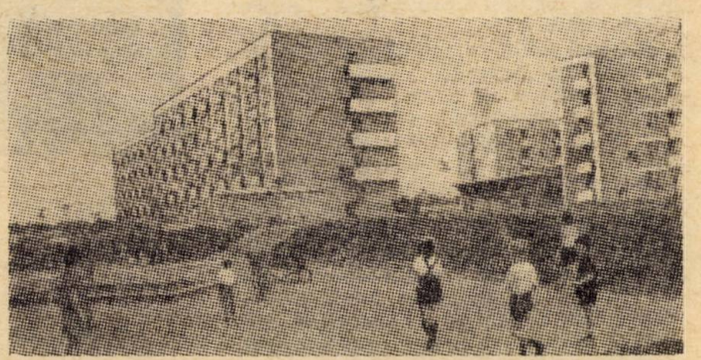

Printre obiectivele majore ale constructorilor polonezi, obiective stabilite la Plenara a VII-a și a VIII-a a C.C. al P.M.U.P., se află și folosirea tuturor resurselor în vederea grăbirii ritmului construcției de locuințe. Sarcinile actualului plan cincinal prevăd a fi construite cu 25 la sută mai multe apartamente decît în cincinalul anterior. În fotografie — noi blocuri de locuințe la Koszalin.

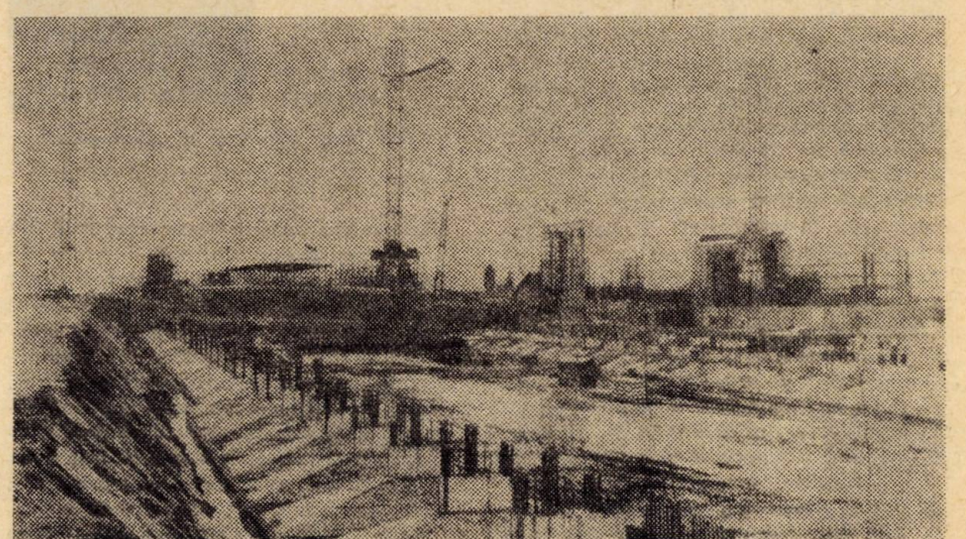

R. P. BULGARIA

În apropierea Dunării se află în construcție prima centrală atomoelectrică din țara vecină. Centrala va produce anual, începînd din 1975, cînd va funcționa cu întreaga capacitate, 5 600 000 000 kWh energie electrică

ȚĂRILE AFRICII
ȘI REGIMUL DE LA PRETORIA

INACCEPTABILUL DIALOG

Recenta călătorie a dr. Hastings Banda în Republica Africii de Sud — prima vizită oficială a unui șef de stat african în această țară — a fost amplu și contradictoriu comentată de presa internațională. Viu aplaudată de autoritățile rasiste de la Pretoria, ea a stîrnit protestul vehement al Africii independente.

Guvernanții sud-africani au rezervat președintelui statului Malawi o primire specială : a fost instalat — fapt fără precedent — într-un palat din Johannesburg, a avut convorbiri cu membrii cabinetului și cu premierul Vorster, a fost invitat la masă de președintele Jim Fouché. Prima călătorie a dr. Banda în Africa de sud fusese mai puțin spectaculoasă : în urmă cu aproape 50 de ani, în căutare de lucru, sosea aici după ce străbătuse pe jos 1600 de km., pentru a se angaja ca interpret într-o mină de aur. (A urmat apoi cursurile serale și a studiat medicina în Statele Unite și Marea Britanie, înainte de a deveni președintele fostului protectorat englez Nyassaland).

Cei mai mulți comentatori nu au părut surprinși de actuala vizită a lui Banda la Pretoria, de faptul că el se erijează în promotorul teoriei potrivit căreia ar fi avantajos pentru Africa neagră să angajeze un dialog cu rasiștii sudafricani, că un astfel de dialog ar sluji atît interesele generale ale Africii, cît și cele particulare ale populației africane autohtone din R.S.A. Nu sînt surprinși deoarece statul Malawi se află de mai mult timp într-o totală dependență față de Africa de sud fiind, alături de Botswana, Lesotho și Swaziland — adevărate enclave în sistemul economic sud-african — una din țările ce continuă să fie foarte susceptibilă la presiune economică și politică din partea R.S.A. Singura țară de pe continent care are o reprezentanță diplomatică la Pretoria (din 1967), Malawi a întîmpinat cu mare fast, în mai 1970, vizita oficială a premierului Vorster. Evenimentul consacra, în fond, o realitate evidentă : începînd din 1967, cele două guverne au semnat numeroase acorduri economice și comerciale, Pretoria constituind astăzi principalul furnizor și client al statului Malawi, după Marea Britanie și Rhodesia.

Pretextul invocat de Banda este asistența tehnică și economică furnizată de autoritățile sud-africane. Dar, în timp ce cifrele atestă o creștere masivă a exporturilor Pretoriei în Malawi, principalul export al acestei țări în R.S.A. rămîne propriul popor — forță de lucru nespecializată pentru minele de aur din Transvaal — un total de 280 000 de oameni, potrivit dr. Banda, adică aproximativ o treime din numărul bărbaților de vîrstă adultă. În schimb, Malawi primește investiții pentru... construirea noii sale capitale Lilongwe. Tot Pretoria finanțează jumătate din proiectul pentru construirea unei legături feroviare spre Mozambic, de importanță strategică și comercială pentru guvernele rasiste din sudul continentului, dar lipsită de însemnătate pentru statul Malawi din punct de vedere economic.

Vizita recentă a șefului statului malawian a fost îndeaproape urmărită și viu reprobată în majoritatea capitalelor Africii independente, ea fiind privită ca un eveniment cu implicații mult mai adînci. Actul întreprins de dr. Banda a readus, într-adevăr, în stringentă actualitate o problemă care s-a pus încă din primii ani ai decolonizării — problema relațiilor dintre Africa de sud și restul continentului. Procesul revoluționar al destrămării sistemului colonial și accesul majorității țărilor africane la suveranitate națională a fost oprit în anii '60 la limitele a ceea ce este astăzi denumit „triunghiul alb" al Africii. Nucleul acestui bastion al rasismului și colonialismului este constituit de alianța Pretoria—Salisbury, linia sa de apărare este formată de cordonul sanitar ce cuprinde „provinciile portugheze de peste mări" (Angola și Mozambic), Rhodesia, sud-vestul african (Namibia) și cîteva mici state-tampon semiindependente. Noile state independente ale Africii nu puteau să nu ia atitudine față de existența unui bastion alb rasist în sudul continentului. În unanimitate ele au respins și condamnat apartheidul, au înfierat sistemul de brutale discriminări rasiale introdus de minoritatea albă din R.S.A. și Rhodesia, practici care încalcă legalitatea internațională, normele generale de comportament uman, neagă drepturile fundamentale ale omului. „Contradicția a fost și rămîne totală între, pe de o parte, principiul autodeterminării și dreptul popoarelor de a dispune de propria lor soartă, și, pe de altă parte, «superioritatea» pe care și-o arogă descendenții unui pumn de emigranți olandezi și englezi pentru a justifica o dominație absolută — politică și economică — asupra a 14 milioane de negri autohtoni" („Jeune Afrique").

KENNETH KAUNDA

JULIUS NYERERE

Doi fermi oponenți ai „dialogului"

Marea majoritate a țărilor africane și a opiniei lor publice consideră regimul segregaționist din R.S.A. și Rhodesia drept un adversar ce trebuie combătut prin toate mijloacele. În acest sens ele preconizează și practică diverse metode : sprijin acordat mișcărilor de eliberare națională din aceste țări care organizează lupta populației negre majoritare ; boicotul și sancțiunile economice ; presiuni asupra puterilor industriale occidentale pentru ca acestea să sisteze furnizarea și ajutorul financiar oferit regimurilor rasiste ; acțiuni în rîndul opiniei publice internaționale și la O.N.U. pentru a determina condamnarea și eliminarea din concertul națiunilor a acestor regimuri. În acest scop a fost creat, începînd din 1963, Comitetul african de eliberare, organ al Organizației Unității Africane în vederea sprijinirii multilaterale a mișcărilor de eliberare de pe continent. Paralel, începînd din 1960 tinerele state independente ale Africii au ridicat problema Africii de sud în contextul internațional, în particular la O.N.U., unde au beneficiat de totalul sprijin al țărilor socialiste și al altor numeroase țări. Lucrările comitetelor specializate (Comitetul celor 24 și Comitetul special privind apartheidul) au ajuns la definirea unei strategii noi față de Africa de sud. Rezoluția din noiembrie 1962 care cere aplicarea de sancțiuni economice și diplomatice împotriva Africii de sud, ca și rezoluțiile din august și decembrie 1962 privind interzicerea vînzărilor de arme către Pretoria constituie doar punctul de plecare al unei serii considerabile de recomandări care, deși nu toate au fost urmate de efecte practice, au avut o pondere politică și morală însemnată pe plan mondial.

În vremea din urmă însă în unele țări africane au apărut protagoniști care, contrar acestui curent, au început să promoveze o politică a „dialogului" cu R.S.A. „Pînă foarte de curînd — arăta ministrul afacerilor externe al Tanzaniei — țările africane, cu excepția statului Malawi, s-au pronunțat în favoarea izolării regimurilor rasiste și colonialiste, și-au declarat sprijinul față de cei care luptă pentru libertate în Africa de sud, Namibia, Rhodesia, Angola, Mozambic și Guineea-Bissau. Ori, de curînd, unii conducători doresc să adopte alte metode și preconizează o politică a «dialogului» cu guvernele rasiste și colonialiste din aceste state". Constatarea era dată publicității la scurt timp după ce președintele Coastei de Fildeș, Houphouet-Boigny, într-o conferință de presă ținută la 28 aprilie, la Abidjan, în fața a 130 de ziariști străini, pledase pentru convocarea unei conferințe africane la nivel înalt în

vederea unui „dialog de pace" între Africa neagră și Pretoria. Reafirma, în fapt, ideile dezvoltate de el cu prilejul Congresului Partidului Democrat de la Abidjan din noiembrie 1970. În esență, rațiunile pentru care președintele Boigny se declara favorabil dialogului aveau drept punct de plecare supoziția că lupta împotriva apartheidului ar putea provoca o confruntare între marile puteri și că Africa ar trebui să evite angajarea în acțiuni violente. Totodată, el susținea că stabilirea de contacte printr-un dialog ar putea „să ajute la soluționarea progresivă a apartheidului". Cu excepția cîtorva țări africane, majoritatea guvernelor de pe continent au respins și criticat energic „deschiderea" propusă de Abidjan: Nigeria, Congo (Kinshasa), Senegalul, Etiopia, Camerunul, și, evident, Tanzania și Zambia s-au situat printre cei mai fermi oponenți subliniind pericolul pe care-l reprezintă o asemenea politică. Toate vor defini în felul următor dimensiunile problemei : nu poate exista nici un fel de negociere cu libertatea a milioane de africani înrobiți apartheidului, singurul „dialog posibil" înscriindu-se la nivelul regimului de la Pretoria și al mișcărilor de eliberare națională. Speranțele într-o „îmblînzire" a apartheidului, în combaterea lui cu un „zîmbet" sînt doar simple iluzii. „Pentru Africa și pentru propriul nostru viitor de oameni liberi — sublinia ministrul de externe tanzanian — este de datoria noastră să sprijinim pe cei ce în Africa australă sînt oprimați. De aceea, noi nu-i putem ignora, negociind cu dominatorii lor. Conflictul care există între Africa de sud și statele libere, este, în fapt, inseparabil de conflictul dintre acest regim și populația sa". Într-un comunicat publicat cu ocazia vizitei președintelui nigerian în Camerun (aprilie 1971), președinții Ahidjo și Gowon condamnau „orice legături cu țările ce practică discriminarea rasială și colonialismul în Africa, precum și orice dialog cu aceste țări care să nu fie bazat pe recunoașterea prealabilă a egalității în drepturi între oameni". Președintele Mobutu își definea la rîndul său poziția în felul următor cu prilejul unei vizite la Paris : „Dialogul cu Africa de sud nu trebuie să aibă loc, el trebuie să se desfășoare în primul rînd la fața locului, între rasiștii albi și frații noștri negri".

Ultima sesiune a Organizației Unității Africane de la Addis Abeba din luna iunie avea să confirme afirmația secretarului general al organizației, Diallo Telli care, vorbind de „anumite greutăți din care nu putem face un mister", adăuga că „datorită eforturilor conducătorilor țărilor africane și voinței popoarelor Africii am fost și sîntem în stare să le depășim". Într-adevăr, sesiunea a votat o declarație în care se proclamă că nici un stat membru „nu va angaja vreo acțiune susceptibilă să slăbească sau să abroge obligațiile și angajamentele solemne enunțate în Carta O.U.A.". Declarația hotăra, de asemenea, ca „orice acțiune inițiată, în special în ce privește problemele colonialismului, discriminării rasiale și apartheidului, trebuie să se situeze în cadrul O.U.A. și să se desfășoare numai ca urmare a unei depline consultări cu mișcările de eliberare din teritoriile respective". Singurii interlocutori posibili ai guvernului rasist — a proclamat sesiunea de la Addis Abeba — sînt reprezentanții popoarelor oprimate de el. După cum arăta revista „Afrique Nouvelle", 28 de guverne au votat în favoarea acestui text, șase au votat contra (Coasta de Fildeș, Gabon, Lesotho, Madagascar, Malawi, Mauriciu), iar cinci s-au abținut (Volta Superioară, Dahomey, Niger, Togo, Swaziland). Deosebit de semnificativ este faptul că reprezentanții Madagascarului, Lesothoului și Swazilandului au ținut să-și nuanțeze poziția, declarînd că în orice caz dialogul nu ar urma să se desfășoare decît pe un picior de strictă egalitate. Una din evoluțiile cele mai caracteristice observate în timpul dezbaterilor sesiunii O.U.A. a fost aceea a delegației ghaneze. Premierul Kofi Busia fusese printre primii care aprobase inițiativa Abidjanului. La Addis Abeba însă, reprezentantul Ghanei avea să declare : „Dacă ar urma să aibă loc un dialog cu regimurile rasiste, aceasta nu trebuie să se întîmple decît potrivit unei hotărîri a O.U.A. și pe o bază definită de această organizație".

„Adepții dialogului — scria revista «The African Comunist», organ al Partidului Comunist din Africa de sud — trebuie să știe că nici un fel de dialog cu Vorster nu va schimba nimic în societatea sud-africană. Dacă au avut vreo îndoială, Vorster însuși s-a grăbit să anunțe că «singurul lucru pe care nu-l vom discuta este apartheidul». Ceea ce vor discuta de fapt — dacă vor ajunge în jurul unei mese de conferință — nu va fi apartheidul ci comerțul, finanțele și probleme mai legate de viitorul statelor negre însele decît de viitorul negrilor din Africa de sud". Dialogul propus întîmpină opoziția atît de fermă a majorității guvernelor africane tocmai pentru că el vine — după opinia lor — în întîmpinarea intențiilor reale ale Pretoriei, ale „politicii de deschidere" inaugurată de fostul premier Verwoerd prin lansarea ideii „unei piețe comune a Africii australe", axată pe puterea economică și tehnologică a țării sale. În același timp, aceste state nu pot să nu întrevadă în spatele unei astfel de politici acțiunea discretă a unor cercuri imperialiste occidentale avînd interese majore în această zonă a globului.

APARTHEID-UL ÎN ACȚIUNE
La o poartă a unei întreprinderi „Chreysler" din Africa de sud : „Numai pentru negri"

Dacă facem o comparație între relațiile comerciale ale țărilor occidentale cu Africa de sud, pe de o parte, și celelalte țări africane, pe de altă parte putem constata în ce măsură R.S.A. este considerată drept un partener privilegiat și o piață de primă însemnătate pentru statele capitaliste industrializate. Marea Britanie a exportat în Africa de sud în 1969 produse în valoare de 285 milioane lire sterline, față de numai 127 milioane în țările africane membre ale Commonwealthului; iar importurile de produse sud-africane s-au cifrat la suma de 302 milioane de lire, față de 215 milioane din restul țărilor africane. În același timp, un sfert din exporturile americane spre continent se îndreaptă spre R.S.A. iar vînzările Pretoriei pe piața nord-americană reprezintă un sfert din totalul vînzărilor africane în S.U.A. Capitalurile străine investite în Africa de sud au atins în cursul aceluiași an circa 6,5 miliarde dolari, respectiv jumătate din investițiile capitalului extern pe ansamblul continentului. „Structurile economice, financiare și militare sud-africane — menționa revista «Jeune Afrique» — se integrează pe zi ce trece în cele ale imperialismului internațional". Nu este vorba astfel numai de interese economice și financiare, ci în mare măsură și de cele de ordin militar. „În fapt — scria aceeași revistă — Africa de sud reprezintă un atu major în strategia imperialismului mondial și aceasta pentru rațiuni deopotrivă intercontinentale și continentale". Comercial dependentă de țările occidentale, economic tributară investițiilor marilor trusturi internaționale, R.S.A. a devenit pentru Pactul nord-atlantic — în special astăzi după închiderea Canalului de Suez — o arteră vitală ca bază aeriană și navală spre Extremul Orient. Prin aceeași optică apreciază strategii occidentului și „contribuția" Portugaliei în această parte a continentului ; războaiele coloniale purtate de Lisabona în Angola, Mozambic și Guineea-Bissau cu arme ale N.A.T.O. evidențiază rolul pe care Pactul nord-atlantic înțelege să-l atribuie Portugaliei. Hotărîrea anglo-americană de a construi o bază militară în insula Diego-Garcia, proiectele privind aderarea Africii de sud la N.A.T.O., ca și intențiile Londrei de a continua livrările de arme către Pretoria — proiecte menite să întărească „bastionul alb" al continentului împotriva mișcărilor de eliberare din zonă precum și controlul asupra flancului sudic al Atlanticului și Oceanului Indian — au stîrnit protestul legitim al guvernelor Africii independente. (Este cunoscut în acest sens, turneul întreprins în octombrie-noiembrie 1970 de o delegație a O.U.A., condusă de președintele Zambiei, Kenneth Kaunda, într-o serie de capitale occidentale pentru a expune poziția guvernelor africane și a determina sistarea livrărilor de armament către Pretoria).

Într-o asemenea conjunctură trebuie situată lupta Africii independente ca și bătălia cu arma în mînă dusă de popoarele ce se mai află sub jugul dominației coloniale împotriva politicii de dictat și forță a imperialismului și colonialismului, pentru abolirea ultimelor vestigii ale sistemului colonial, pentru desființarea practicilor neocolonialismului, a discriminărilor rasiale și a politicii de apartheid, pentru lichidarea oricăror forme de dominație asupra popoarelor. Și tot în acest context, este considerată ca legitimă opoziția majorității guvernelor africane față de orice încercare de „deschidere" sau „dialog" cu autoritățile rasiste.

Rodica GEORGESCU

Cu toate că sîntem încă în timpul vacanței, ferestrele înalte ale sediului Universității din București au rămas, săptămîna aceasta, luminate pînă seara tîrziu.
În amfiteatrele și sălile de cursuri ale facultăților de filozofie și de drept aproape opt sute de savanți din 40 de țări s-au lăsat prinși de expunerile și de lungile discuții — uneori contradictorii, întotdeauna captivante — desfășurate în cadrul celui de-al IV-lea Congres internațional de logică, metodologie și filozofia științei.
Deschis în dimineața zilei de 29 august cu ședința solemnă de la Ateneul Român, Congresul — care se bucură de înaltul patronaj al tovarășului Nicolae Ceaușescu, semn de prețuire deosebită din partea țării noastre — își continuă lucrările pînă simbătă 4 septembrie.

ȘTIINȚA ÎN LUMEA DE AZI ȘI DE MÎINE

O briză ușoară, cu subtile înfiorări care încearcă să despartă vara de toamnă, flutură cele 40 de drapele de pe treptele scării monumentale a Universității. Grupuri de congresiști, bărbați și femei, tineri și mai puțin tineri, continuă să vorbească, însuflețit, chiar înflăcărat, într-un pitoresc și elegant amestec de limbi și de opinii, în timp ce părăsesc aula facultății noastre de filozofie și încăperile sobre ale rectoratului. Dinspre facultatea de drept, din sala ce poartă numele ilustru al lui Nicolae Titulescu, apare alt grup, comentînd lucrările unei secții, consacrate metodologiei și filozofiei științelor fizice.

Rareori — cu toate că sîntem în deceniul marilor congrese internaționale — s-au putut întîlni, sub aceeași cupolă, în același program de lucru științific, un număr atît de important de savanți veniți din lumea întreagă pentru a-și confrunta și împărtăși lucrările cele mai recente. Înseși domeniile de gîndire și de muncă științifică abordate în Congresul internațional de la București, — al căror enunț îl veți găsi în coloanele alăturate — ne arată înaltul voltaj intelectual la care se situează rapoartele, referatele și discuțiile acestei adevărate săptămîni bucureștene de filozofie și știință.

Mai mult decît atît : deși temele dezbaterilor sînt în aparență abstracte, deci atemporale, logica, metodologia și filozofia științei sînt discipline de cea mai vie actualitate pentru evoluția fecundă a spiritului omenesc. Discutarea lor, în optica celor mai noi contribuții ale oamenilor de specialitate, apare ca un act obiectiv impus de progresul accelerat al științei și de aglomerarea noțiunilor inedite propuse savanților pentru a fi incluse în alambicul științelor contemporane, exacte și utile.

În fața avalanșei de idei îndrăznețe, de ipoteze ce pretind, în interesul însuși al progresului, o verificare atentă dar rapidă, nimic nu poate fi mai firesc decît examinarea lor în lumina conceptelor fundamentale de cunoaștere rațională. Se vorbește, pe drept cuvînt, de explozie în domeniul cercetării științifice. Ni se arată că aproape la fiecare zece ani numărul lucrărilor științifice și tehnice publicate pe planetă se dublează, iar cantitățile de date livrate consumului intelectual întrec de departe capacitățile de asimilare. Dacă omenirea nu vrea — și este firesc reflexul acesta — să se sufoce sub o absurdă inflație informațională științifică și tehnică, atunci un moment de respirație profundă, de reconfort al gîndirii creatoare, de fixare a unor repere este obligatoriu. Congresul de la București face parte din categoria aceasta de acțiuni, ca un eveniment aparte.

Lucrările celui de-al IV-lea Congres internațional de logică, metodologie și filozofia științei, reunit la București între 29 august — 4 septembrie 1971, se desfășoară în 12 secții, fiecare cu o tematică specială. Din enumerarea lor se poate vedea largul orizont al problemelor discutate în Congres : secția I — Logica matematică ; a II-a, Fundamentele teoriilor matematice; a III-a, Automatele și limbajele de programare; a IV-a, Filozofia logicei și matematicilor ; a V-a, Probleme generale ale Metodologiei și ale Filozofiei științei; a VI-a, Fundamentele Probabilității și Inducției; a VII-a, Metodologia și Filozofia științelor fizice; a VIII-a, Metodologia și Filozofia științelor biologice; a IX-a, Metodologia și Filozofia științelor psihologice; a X-a, Metodologia și Filozofia științelor istorice și sociale; a XI-a, Metodologia și Filozofia lingvisticii ; a XII-a, Istoria Logicii, Metodologiei și Filozofiei științei.

Comitetul programului științific al Congresului de la București este format din: Patrick Suppes (președinte) de la Universitatea Stanford din Statele Unite; Yehoshua Bar-Hillet, membru al Academiei de științe și umanism din Israel ; Leon Henkin, de la Universitatea din California, S.U.A.; Mary Hesse, de la Universitatea Cambridge din Anglia; Athanase Joja, membru al Academiei Republicii Socialiste România; Stephan Körner, de la Universitatea din Bristol, Anglia; A. A. Markov, membru al Academiei de științe din Uniunea Sovietică; Grigore Moisil, membru al Academiei Republicii Socialiste România; Nicholas Reschev, de la Universitatea din Pittsburgh, S.U.A.; J.F. Staal, de la Universitatea din California, S.U.A., și Wolfgang Stegmüller, de la Universitatea din München, R.F. a Germaniei.

Nimic din ceea ce se discută într-un congres de dimensiunile acestuia, fie chiar formulele riguroase de logică matematică sau o extensiune neașteptată a teoriei probabilităților, nu este străin de viața noastră de fiecare zi. Civilizația tehnică nu poate face nici un pas înainte dacă drumul ascendent pe care-l străbate nu este pavat, temeinic, solid, cu noțiunile puse oamenilor la îndemînă de cercetarea matematică superioară, de logica modernă, de rigoarea și universalitatea dialecticii materialiste. Cel mai simplu procedeu mecanic, un mijloc oarecare de transport, o mașină de prelucrat metale sau un satelit de telecomunicații ar fi condamnate, prin uzura fizică și morală, la dispariție pretimpurie, dacă cercetarea filozofică — pe nedrept numită abstractă — nu ar deschide, mereu, fără odihnă, perspective noi pentru veșnica foame de cunoaștere caracteristică gîndirii umane. Din camera de lucru a filozofului, a logicianului, a matematicianului care operează cu simboluri abia inteligibile neinițiatului, drumul merge din ce în ce mai de-a dreptul spre laboratoare și uzine. Între ideile-ipoteze și mijloacele moderne de producție — care trebuie să fie, prin natura lor, proprietatea celor ce muncesc cu gîndul și cu brațele — s-a creat, în vremea noastră, o interacțiune rapidă, adevărată pîrghie a progresului general.

Prin marea mulțime a preocupărilor sale, evidentă în fiecare din cele peste 80 de rapoarte și 800 de referate științifice, Congresul internațional de logică, metodologie și filozofie a științei pune în primul rînd al cercetării funcția vitală a filozofiei și relația ei indestructibilă, ca fundament conceptual al științei, cu procesele de prefaceri din natură și din viața socială a oamenilor. În ansamblul său întîlnirea de la București s-a dovedit a fi, din prima zi de lucru, un dialog activ între savanți din variate școli de gîndire, însuflețiți însă de un rodnic spirit de cooperare intelectuală pentru descifrarea adevărului. „Filozofia — a spus profesorul italian Aldo Testa, adresîndu-se ziariștilor care urmăresc dezbaterile Congresului — trebuie să se găsească într-un strîns raport cu logica, deoarece **realitatea** și **adevărul** sînt unice". „Socotesc programul tematic al Congresului foarte cuprinzător și sînt încredințat că fiecare participant a putut audia păreri extrem de interesante pentru propriile sale preocupări", a declarat acelorași ziariști profesorul Lindenmayer, reprezentant la Congres al Centrului de relații interfacultăți, de pe lîngă Universitatea din Utrecht, Olanda.

Același spirit de înțeleaptă și largă colaborare pe planul întîlnirii spirituale, se exprimă și în cuvintele rostite de președintele diviziei de logică, metodologie și filozofie a științei, profesorul englez Stephan Körner : „Sarcina noastră principală este să adîncim înțelegerea subiectelor noastre, dar eu sper că prin aceasta vom adînci, de asemenea, și înțelegerea mutuală între noi ca oameni, precum și înțelegerea reciprocă între țările pe care le reprezentăm".

Interesul cu care sînt urmărite lucrările Congresului poate fi înțeles și mai bine dacă apelăm la mărturia unui om de știință român, profesorul Miron Constantinescu, președintele Academiei de Științe sociale și politice. Arătînd că actualul Congres de logică, metodologie și filozofia științei are o importanță aparte în viața

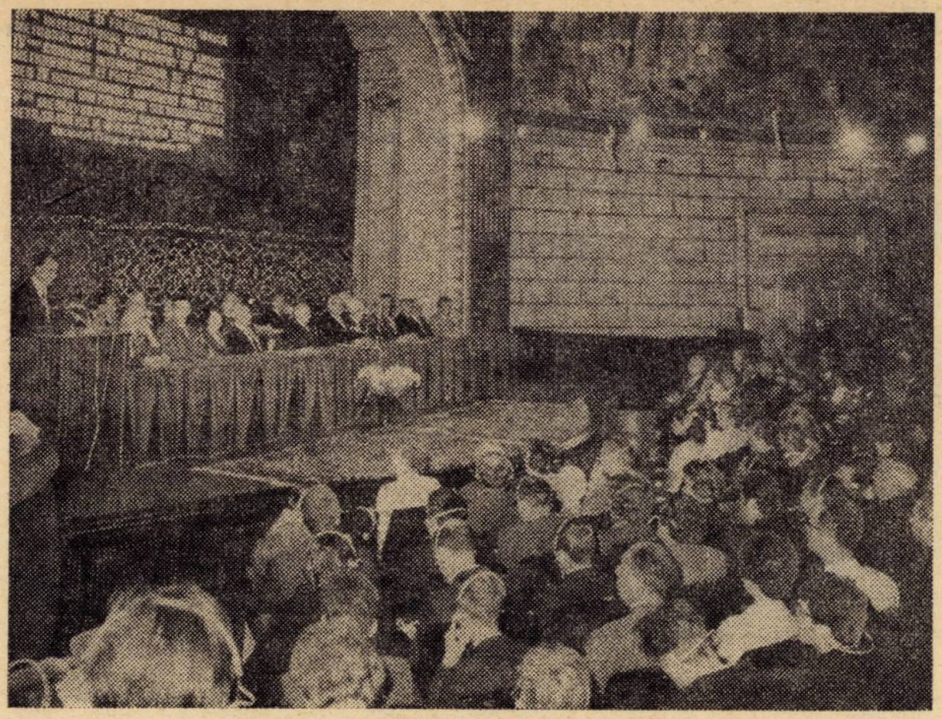

La deschiderea lucrărilor Congresului

științifică internațională, președintele Academiei noastre de științe sociale și politice a subliniat una din trăsăturile cele mai interesante ale acestei prestigioase reuniuni, anume prezența și participarea intensă la lucrări „a unor străluciți savanți veniți din diverse părți ale lumii", ceea ce constituie „prima garanție a unor discuții bogate și rodnice, menite să contribuie la noi pași pe calea cuceririlor științei". Desigur — a adăugat profesorul Miron Constantinescu — unii specialiști, printre care și reprezentanții Academiei de științe sociale și politice a României socialiste, „își vor exprima opiniile în lumina concepției materialismului dialectic și istoric, proprie oamenilor de știință care-și pun eforturile în slujba construirii societății socialiste ; alți specialiști vor discuta probabil de pe alte poziții filozofice. Dacă în acest dialog, în această confruntare va fi urmărit scopul principal, anume acela al descoperirii și promovării adevărului științific, considerăm că acest obiectiv este elementul cel mai puternic, am spune hotărîtor, care poate chema pe toți savanții la colaborare".

■

Acest al IV-lea Congres de specialitate, reunit acum la București, poate fi considerat, prin tradiția aproape instituțională pe care a căpătat-o și prin autoritatea lucrărilor sale, o „permanență" în domeniul relațiilor dintre științe. Logica — matematica — automatica — lingvistica matematică — modelarea logică și matematică în biologie, fizică, fiziologie, psihologie, și noile științe interdisciplinare dau azi oamenilor o imagine mult mai profundă, cu fețe mult mai multe și mai fine ale tuturor fenomenelor vitale și sociale. Trecerea de la descoperirile făcute în domeniile universului mare și universului mic către noțiunile abstracte deduse din ele, apoi revenirea dialectică de la aceste noțiuni abstracte spre forme noi ale concretului, pendulare permanentă a gîndirii, constituie firul conducător al dezbaterilor din Congres. Este acel „vechi tempo dialectic al științei", mai energic și mai rapid astăzi decît oricînd în istorie.

Pentru puternica mișcare științifică din țara noastră socialistă și pentru învățămîntul nostru universitar, lucrările unui areopag științific prestigios și exigent se înscriu printre izvoarele bogate de idei și muncă experimentală. În acest sens argumentează și profesorul Mircea Malița, ministrul învățămîntului : „...Metodologia științelor este în plină expansiune nu numai prin inovațiile ei, dar și prin puterea ei de circulație de la un domeniu la altul. Geneticienii folosesc algebra, lingviștii entropia și economiștii teoremele de optimizare. Pentru publicul larg, știința e revoluționară prin rezultatele și produsele ei, dar pentru cercetător resortul descoperirii stă în perfecționarea metodelor. Un raționament mai fin, un concept mai vast, un nou izomorfism de structură, un algoritm mai economic sînt cu un cuvînt, perfecționarea instrumentelor de investigație, sînt cheia rezolvării unor probleme ce-și așteaptă răspunsul".

Într-o convorbire a sa cu ziariștii, academicianul Tadeusz Kotarbinski, profesor la Universitatea din Varșovia, considerat, în mod unanim, una dintre cele mai mari autorități științifice în domeniul logicei, a comentat în termeni plini de căldură înaltul nivel al discuțiilor ce se desfășoară la Congres și numărul mare al savanților străini și români, care participă la lucrări — precum și excelenta organizare a întîlnirii de la București.

Comentînd una din temele esențiale din programul științific al Congresului, precum și propriile sale preocupări, profesorul Kotarbinski a răspuns în următorii termeni la întrebarea „care este incidența automatizării asupra vieții oamenilor", pusă de un ziarist : „Automatizarea ajută la umanizarea omului. Prin efectuarea automată a unor lucrări mecanice se creează oamenilor mai mult timp liber pentru gîndire și pentru munca de creație. Totuși, eu și, desigur, foarte mulți confrați avem convingerea limpede, fermă, că nici un automat, nici o mașină-robot, oricît de complicată ar fi, nu va putea înlocui creierul omului și nu i se va putea substitui în făurirea științei, culturii și valorilor artistice. În orice împrejurări, omului îi rămîne, ca o calitate fundamentală și o superioritate absolută asupra mașinilor și automatelor, conștiința. Aceasta apără omenirea de eventualitatea oricărui accident de mari proporții ce s-ar putea produce din greșita înțelegere și aplicare a progresului tehnic".

■

Poporul român se bucură că în Capitala țării sale are loc Congresul acesta, situat, prin preocupările membrilor săi, la punctul de interferență dintre ramurile mari ale științei contemporane. O dezbatere aprofundată a conceptelor filozofice clasice și a formelor moderne de gîndire și de cercetare duce, în mod aproape inevitabil, la definiții noi, de o mare valoare practică și teoretică, pentru toate aspectele vieții omenești. O impresie puternică au făcut asupra participanților la Congres, după cum reiese din declarațiile pe care aceștia le-au făcut ziariștilor, mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu. Citām, din importantul document : „Realitatea mondială pune tot mai puternic în evidență interdependența profundă care există între toate laturile activității sociale, adînca condiționare reciprocă dintre creația materială și cunoașterea științifică, dintre diferitele compartimente ale existenței societății omenești. Aceasta îndreptățește pe deplin efortul constant și intens pe care îl depune statul nostru pentru progresul științei românești, pentru creșterea rolului acesteia, atît în dezvoltarea bazei materiale a societății, cît și în perfecționarea noii orînduiri sociale pe care o creăm, în realizarea țelurilor de progres ale poporului nostru ; aceasta justifică într-o totul prețuirea deosebită pe care o acordăm oamenilor de știință din întreaga lume, aportului științei universale la îmbunătățirea vieții oamenilor de pretutindeni, la înfăptuirea idealurilor de libertate, pace și prosperitate ale tuturor popoarelor, preocuparea noastră pentru dezvoltarea continuă a colaborării și conlucrării oamenilor de știință din România cu cercetătorii de pretutindeni. După părerea noastră, extinderea largă a contactelor internaționale, a schimbului de experiență și de păreri, a circulației de idei, de noi descoperiri, este o condiție a progresului științific al fiecărei națiuni și a dezvoltării civilizației mondiale. Principiul axiomatic bine cunoscut potrivit căruia generalul se manifestă prin particular își găsește expresie și pe planul științei în faptul că progresul universal al cunoașterii depinde și se realizează prin afirmarea geniului creator al fiecărui popor, prin înflorirea multilaterală a fiecărei națiuni".

Au făcut, deopotrivă, puternică impresie cuvintele inspirate prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu a vorbit despre „logica dezvoltării sociale" și despre „logica vieții internaționale", concepții admirabil formulate, noi în termeni și în conținut, care trebuie să fie puncte de reper cu valoare de adevăr științific în considerarea relațiilor internaționale generale, a raporturilor directe între state și popoare ca valori morale absolute, indiferent de dimensiunile lor cantitative.

■

Dezbaterile celui de-al IV-lea Congres de logică, metodologie și filozofie a științei continuă. Cînd rîndurile de față merg la tipar, lucrările se află abia la jumătatea programului lor. Ele promit să aibă, după cum am încercat să arătăm aici, un rod foarte bogat cu privire la rolul pe care știința și filozofia îl au în dezvoltarea lumii contemporane și în construcția lumii de mîine, în concepte și forme superioare.

Mircea GRIGORESCU

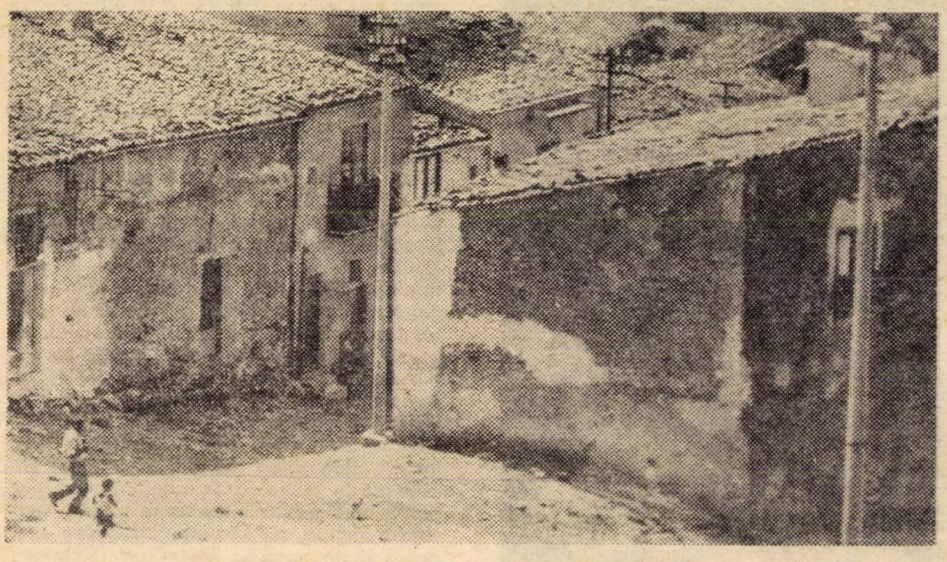

MEZZOGIORNO
Un decalaj devenit „tradițional" între „cele două Italii"

REGIUNI „FAVORIZATE" ȘI „DEFAVORIZATE"

Marile decalaje economice care despart astăzi țările în curs de dezvoltare de cele capitaliste avansate, ca și disparitățile de nivel dintre țările occidentale industrializate, nu pot ascunde existența unor inegalități, mai mult sau mai puțin importante, chiar în interiorul celor mai dezvoltate țări capitaliste.

Cauzele apariției acestor decalaje între diferitele provincii și regiuni ale țărilor capitaliste dezvoltate sînt multiple și complexe. Este vorba nu numai de factori geografici și demografici, dar și istorici și, bineînțeles, economici. Revoluția științifico-tehnică din perioada postbelică a avut și ea, după cum vom vedea, un rol important în această privință.

Dar, fără a subestima vreunul dintre factorii amintiți, alături de care mai există desigur și alții, explicația principală a apariției și mai ales a **perpetuării** decalajelor regionale trebuie căutată în **caracterul spontan al dezvoltării forțelor de producție în orînduirea capitalistă, în incapacitatea acestei orînduiri de a asigura o repartizare teritorială echilibrată a forțelor de producție.** Toate acestea decurg din faptul că, în ciuda unor mecanisme de reglare, pe care monopolismul statal actual a reușit să le pună în funcțiune chiar și la nivel macroeconomic, mobilul fundamental al producției capitaliste a fost și rămîne goana după profit. În capitalism, amplasarea întreprinderilor, dezvoltarea industriei, ca principal factor de progres economic, se face în funcție de criteriul profitului maxim. Considerentele dezvoltării raționale, echilibrate a întregului teritoriu al țării nu interesează capitalul privat. Și dacă astfel procedează capitalul monopolist „național", cu atît mai puțin interesează astfel de deziderate capitalul monopolist străin, prezent în proporții de loc neglijabile în unele din aceste țări, mai ales în ramurile de vîrf ale progresului tehnic.

O repartizare teritorială rațională, echilibrată a forțelor de producție nu poate fi asigurată decît în condițiile unui cadru social-economic nou, socialist, întrucît o asemenea repartizare presupune în primul rînd o rezolvare socială, de esență. Lichidînd relațiile de proprietate bazate pe exploatare, socialismul oferă posibilitatea unei abordări atît din punct de vedere economic cît și social. Criteriul eficienței este dublat și întregit de urmărirea unei dezvoltări teritoriale echilibrate, care să lichideze rămînerea în urmă a anumitor regiuni, împărțirea lor exclusivă în „agrare" și „industriale" sau în „industrial-extractive" și „industrial-prelucrătoare". Aceeași bază economică nouă, socialistă, permite o planificare reală și eficientă, pe temelia căreia să fie condus conștient procesul repartizării teritoriale raționale a forțelor de producție. Ce poate dovedi mai elocvent acest lucru decît succesele cu adevărat uriașe obținute, ca urmare a politicii științifice a Partidului Comunist Român, de țara noastră, într-o perioadă istoricește deosebit de scurtă, în acest domeniu, în care România a moștenit o situație dezastruoasă de la vechea orînduire? Prin traducerea consecventă în viață a politicii de repartizare judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, numai în ultimul cincinal, de pildă, numărul județelor care dau o producție pînă la două miliarde lei a scăzut de la 14 la 5, în timp ce numărul județelor care dau producții între două și patru miliarde lei a crescut de la 13 la 15, iar numărul celor care dau producții între patru și zece miliarde lei a sporit de la 9 la 14.

TIPURI DE DISPARITĂȚI REGIONALE

În funcție de condițiile concrete din fiecare țară capitalistă dezvoltată, fenomenul disparităților regionale capătă anumite aspecte particulare. Dar dincolo de acest specific pot fi identificate caracteristici comune regiunilor, pe care literatura economică occidentală le numește eufemistic „defavorizate" : o cotă ridicată a șomajului și un nivel scăzut al veniturilor populației, cu consecințele economice și sociale care decurg de aici — nivel de trai mai scăzut, un grad mai înalt de nesiguranță a zilei de mîine.

Trebuie scos în evidență de la bun început că există, de fapt, mai multe tipuri de regiuni „defavorizate". Avem de a face astfel cu regiuni subdezvoltate, în care industria este embrionară, agricultura predomină fără a reuși însă să ocupe întreaga populație aptă de muncă. O mare parte a ei este de aceea nevoită să emigreze spre alte regiuni, exod care afectează în primul rînd tineretul. Infrastructura este deficitară, echiparea socială, culturală precum și cunoștințele tehnice ale populației — la fel. Creînd toate aparențele unui cerc vicios al subdezvoltării, Mezzogiorno-ul italian este exemplul cel mai citat, dar nu și singurul. Alături de el, experții O.C.D.E., care au consacrat recent un studiu acestei probleme („Le facteur régional dans le développement économique — Politiques suivies dans quinze pays industrialisés de l'O.C.D.E.", Organisation de cooperation et développement économiques, Paris 1970), menționează unele zone din vestul Franței, din țările scandinave, ca și unele state din sudul S.U.A. etc.

Cealaltă mare categorie de regiuni „defavorizate" nu se mai caracterizează prin lipsa industriei, ci tocmai prin existența ei. Dar structura lor industrială este depășită. Aceste regiuni, numeroase în țările care au pornit de timpuriu pe calea industrializării capitaliste, sînt înzestrate cu ramuri în general de bază, dar aflate astăzi în declin sau într-o perioadă de stagnare. Infrastructura și echiparea socială a acestor regiuni, corespunzătoare deceniilor trecute, au devenit astăzi prea strîmte, învechite și insuficiente, neoferind un cadru propice — din punctul de vedere al capitalului monopolist — dezvoltării industriilor moderne. În goană după un profit sigur și imediat, capitalul monopolist a „abandonat" aceste regiuni. În asemenea condiții, profilul lor a rămas nediversificat, gradul de inutilizare a forței de muncă a sporit iar salariile au devenit, în medie, mai mici în comparație cu cele din alte regiuni în expansiune. Ca urmare, printre altele, tensiuni sociale mai puternice, exod de forță de muncă spre alte regiuni. Exemple de regiuni a căror dinamică industrială a devenit descendentă oferă nu numai Anglia, ci și Belgia, Franța, și chiar S.U.A. În perioadele de recesiune, ele sînt nu numai primele lovite dar și cele care cunosc proporțional șomajul cel mai ridicat.

Existența unor regiuni economice „defavorizate" stă la baza unor fenomene cu implicații profunde, cu consecințe sociale negative pentru o mare parte din cei denumiți la rîndu-le, eufemistic de literatura socio-economică occidentală „clasele defavorizate" : șomaj, disparități de venituri, urbanizare necontrolată (vezi „Lumea" nr. 34/1971), migrație internă și internațională a forței de muncă (vezi „Lumea" nr. 19/1971).

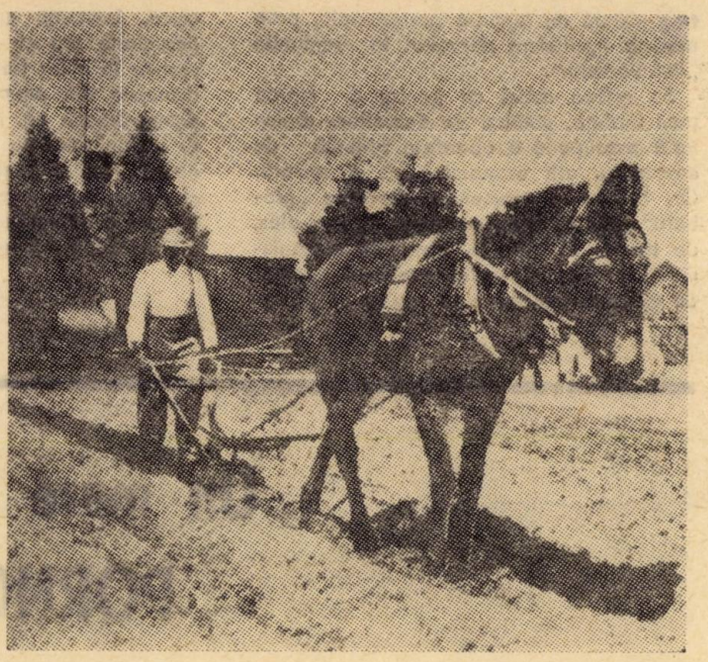

În S.U.A. era spațială n-a eliminat aratul cu... un catîr putere.

Pierderea de viteză a unor regiuni ci și existența altora care n-au fost pînă acum niciodată într-o „viteză deosebită" determină, de pildă, supraaglomerarea unor sectoare urbane, proces al cărui cost social devine tot mai mare și care, datorită migrației haotice, este însoțit de un șomaj ridicat. Londra și Parisul au devenit exemple clasice, dar se pot cita încă multe altele, nu numai în S.U.A., ci și în Europa (Copenhaga, aglomerările industriale din nordul Italiei etc.). Disparitățile în dezvoltarea regiunilor acționează direct în sensul accentuării polarizării sociale, a agravării discrepanțelor de venituri. Astfel, în regiunile „defavorizate" cîștigurile medii ale populației sînt mult sub media națională, cunoscut fiind, de exemplu, faptul că, potrivit chiar statisticilor oficiale, venitul net pe persoană ocupată în agricultură față de cel din alte sectoare reprezintă 2/3 în Franța și chiar mai puțin în R.F.G., doar peste jumătate în Italia și este cu 27 la sută mai mic în S.U.A. și cu 30 la sută mai redus în Irlanda (Eire). În aceste condiții, o parte a populației active din regiunile exclusiv „agricole" fie este nevoită să le părăsească în căutare de lucru în alte regiuni urbanizate, suprapopulînd periferiile insalubre ale marilor metropole, fie să presteze în același timp și alte munci pentru a-și asigura subzistența. Aproximativ 35 la sută din veniturile populației agricole din S.U.A. provin din activități extraagricole. Aceeași situație există în Canada și R.F.G. În Japonia numai 21 la sută din populația agricolă își asigură subzistența integral din activități agricole, 37 la sută are ca sursă principală de venit această activitate, în timp ce pentru 42 la sută sursa principală de venit se află în activitățile extraagricole.

DIN MEZZOGIORNO ÎN QUEBEC-UL RĂSĂRITEAN

Perpetuarea și chiar agravarea decalajelor regionale amintite, subprodus al dezvoltării capitaliste, au determinat o serie de țări occidentale să adopte și să înceapă să aplice, în anii de după război, unele măsuri de „dezvoltare regională", mergînd de la exonerări fiscale, subvenții, autorizații, pînă la intervenția directă în dezvoltarea rețelei de transporturi și telecomunicații, formarea de cadre și înființarea de întreprinderi. Explicația adoptării unor asemenea politici trebuie căutată nu numai în tensiunea socială pe care o creează rămînerea în urmă a unor regiuni, ci și în considerente de ordin economic. Unele implicații ale acestei situații au devenit defavorabile chiar intereselor monopolismului statal. De pildă, datorită costului în creștere al terenurilor etc., supraaglomerarea unor regiuni industriale a început să pună în pericol obținerea de profituri ridicate și, în ultimă instanță, creșterea economică. În acest sens, sprijinul financiar al statului, acordat pe diverse căi capitalului privat pentru a-l stimula să investească în regiunile rămase în urmă, este destinat să acopere cea mai mare parte din majorarea costurilor de producție pentru monopoluri, pe care o presupun investițiile în asemenea regiuni neechipate. Profiturile rămîn astfel în afară de pericol, pe seama statului, adică a contribuabililor.

Eficacitatea măsurilor întreprinse continuă, însă, să se lase așteptată la mulți ani după lansarea lor, decalajele regionale persistă, în grade diferite de acuitate. Cîteva exemple ni se par edificatoare.

Reprezentînd 38 la sută din populație și 40 la sută din suprafața **Italiei,** zona sudică – Mezzogiorno – continuă să marcheze printr-un dezechilibru profund structura economică și socială a acestei țări. Date publicate de revista milaneză „Espansione" evidențiază că, în perioada 1959–1970, produsul brut a crescut în Sud cu 73 la sută, față de o creștere cu 95 la sută în Nord în ciuda bazei de raportare mai modestă în Sud. Venitul mediu pe locuitor reprezintă încă în Sud doar 68 la sută din media lui națională. În același timp, datele Institutului central de statistică al Italiei permit constatarea că, în ultimul deceniu și jumătate, au migrat spre Nord cel puțin două milioane de oameni. Explicabil, dacă avem în vedere și faptul că patru regiuni (Abruzzi, Apuglia Campania și Molise) realizează împreună o producție industrială reprezentînd doar 35 la sută din aceea a Lombardiei.

În cazul Italiei reține atenția și un alt fenomen și anume apariția, în ultima vreme, a unor dezechilibre în însăși Mezzogiorno : între zonele de coastă, în care s-au concentrat obiectivele nou construite, și cele din interior – neglijate. Aceste dezechilibre se adaugă decalajului „tradițional" dintre „cele două Italii", din Nord și Sud, complicîndu-i și mai mult rezolvarea.

Rurale și cu populație în scădere, o serie de regiuni din vestul **Franței** contrastează puternic, în ciuda unor realizări în „dezvoltarea regională", cu regiunile urbanizate și industrializate, dens populate, din Nord și Est. Dar și acestea din urmă au din ce în ce mai mult de suferit de pe urma ritmului lent în care se dezvoltă aici noile ramuri industriale, ce nu mai sînt legate de sursele de energie care au generat avîntul acestor regiuni în secolul trecut. Un alt dezechilibru este legat de aglomerația pariziană : 19 la sută din populația Franței locuiește pe 2 la sută din teritoriul ei. Aceasta în timp ce în Vest 12,5 milioane de oameni – o populație egală cu cea a Olandei – trăiesc pe un teritoriu de șase ori mai întins

Deși cîndva „atelierul lumii" – sau poate tocmai de aceea – **Anglia** numără și ea astăzi zone aflate în dificultate, situate în Scoția, în Țara Galilor și Irlanda de Nord. Aceste regiuni contrastează cu zonele centrale ale Marii Britanii, care concentrează majoritatea industriilor și aproape exclusiv pe cele de vîrf, legate de progresul tehnic actual. În afara cîtorva centre industriale și urbane dezvoltate, restul teritoriului Scoției, Țării Galilor sau Irlandei de Nord, oferă tabloul unor zone cu adevărat „defavorizate". În aceste regiuni șomajul se menține deasupra mediei naționale (în unele părți situîndu-se la dublul acestei medii), ea însăși în creștere. Infrastructura lor demodată este puțin atrăgătoare pentru industria modernă. În aceste condiții nu este de mirare că tocmai din regiunile respective au pornit, de-a lungul anilor, în căutare de lucru pe meleaguri străine (în țările Commonwealthului sau în Statele Unite) cei mai mulți dintre emigranții britanici. Contextul politico-social britanic resimte consecințele acestor disparități regionale. Conflictele cu caracter aparent religios din Irlanda de Nord au la bază serioasa rămînere în urmă din punct de vedere economic a acestei regiuni, șomajul mult mai ridicat existent aici, insuficiența programelor guvernamentale britanice destinate dezvoltării Ulster-ului, context care este agravat și de menținerea unor inegalități economice și sociale.

Industrializarea timpurie a **Belgiei,** avînd la bază resursele carbonifere din Sud și caracterul rămas totuși relativ unilateral

al industriei sale, explică dificultățile regiunilor care găzduiesc aceste sectoare tradiționale.

Problematica regională a **Republicii Federale a Germaniei** decurge din existența unor zone întinse slab populate și insuficient puse în valoare (10 la sută din locuitori pe 30 la sută din teritoriu), paralel cu concentrarea a circa jumătate din populația industrială pe numai 13 la sută din teritoriul țării. Dificultățile altor regiuni decurg nu din caracterul lor industrial, ci din slaba diversificare a industriei lor : textile, extracția de cărbune, fabricarea porțelanului. Ruhr-ul n-a fost scutit să le cunoască, în ultimii 10–15 ani, atunci cînd în Occident s-a declanșat „criza cărbunelui".

Structura industrială nediversificată a regiunilor industriale din Nordul **Finlandei, Norvegiei și Suediei,** handicapate și de asprimea climei, constituie cauza șomajului mai ridicat care, în cazul Finlandei, a dus la migrarea în Suedia a unui important contingent de forță de muncă.

Prin venituri mai scăzute și locuri de muncă insuficiente în raport cu populația, se caracterizează și o serie de provincii din estul **Canadei,** inclusiv jumătatea răsăriteană a provinciei Québec. Venitul pe locuitor în aceste provincii se menține cu regularitate sub media națională, în vreme ce în Ontario, Alberta și Columbia britanică, acest venit a depășit media. Rata șomajului a fost în provinciile răsăritene cu 50 la sută deasupra mediei naționale în tot cursul perioadei postbelice.

Spre deosebire de celelalte țări occidentale, în **Statele Unite ale Americii** — constată studiul O.C.D.E. citat mai sus — regiunile „defavorizate" nu sînt strict delimitate geografic. Ele pot fi întîlnite chiar și în mijlocul unor zone dezvoltate din Vest sau din regiunea Marilor Lacuri, nu numai în zonele sărace prin tradiție ale sudului propriu-zis. Metaforic — dar exprimînd, de fapt, o realitate — „zone subdezvoltate" sînt și locurile unde trăiesc negrii americani, fie ele plantațiile din sud fie chiar sectoarele urbane „rezervate" exclusiv cetățenilor de culoare.

Departe de a fi exhaustivă, această enumerare evidențiază existența unor regiuni mai puțin dezvoltate chiar între frontierele unora dintre țările capitaliste cele mai avansate din punct de vedere economic, situație cu implicații economice multiple, dar și generatoare a unor importante probleme de ordin social, a numeroase tensiuni și animozități. În unele din aceste regiuni, aspectul economic și situația socială a maselor de oameni ai muncii nu se deosebesc radical de cele existente în unele zone din actualele țări în curs de dezvoltare. Menținerea unor astfel de „pete negre" pe teritoriul statelor capitaliste industrializate este de natură să evidențieze esența neschimbată a capitalismului, în ciuda dezvoltării sale din ultimele decenii.

Este un fapt cert că bogățiile naturale, care în trecut aveau rolul hotărîtor în amplasarea unei industrii, și-au pierdut astăzi din importanță, afirmîndu-se în schimb cu putere rolul forței de muncă calificate, ceea ce face necesar un întreg sistem de formare profesională, prea adesea insuficient dezvoltat în regiunile „defavorizate".

Se relevă astfel că pentru a marca pași înainte, politica de dezvoltare regională presupune o abordare globală, de ansamblu, atît economică cît și socială. Or, tocmai o asemenea abordare „globală" este greu de conceput și, mai ales, de tradus în viață în condițiile mecanismului economico-social capitalist, oricît de dezvoltat și de bine reglat ar fi acesta. Existența unor regiuni mai puțin dezvoltate sau cu structuri economice învechite în chiar țările capitaliste cele mai avansate din punct de vedere economic demonstrează că, oricît de dezvoltat ar fi, capitalismul nu reușește nici măcar în epoca revoluției științifico-tehnice să lichideze discrepanțele și inegalitățile, să asigure o dezvoltare economică cu adevărat stabilă, echilibrată.

Dinu DRAGOMIRESCU

Un mare business: PORNOGRAFIA

Cum se explică avîntul extraordinar al comerțului cu material pornografic într-o serie de țări occidentale ? Articolul pe care-l reproducem din săptămînalul britanic „Observer" pune în evidență caracterul lui extrem de profitabil. Din această afacere se pot scoate bani mulți cu investiții mici, clandestinitatea înlesnește evaziunea fiscală sporind deci cîștigurile, de scrupule nu poate fi vorba. În Statele Unite, părinții se plîng de o adevărată agresiune îndreptată cu precădere împotriva generațiilor tinere sau foarte tinere, ademenite de o publicitate insidioasă, care pătrunde pînă în cutiile poștale ale fiecărei familii să cumpere literatură obscenă, fotografii etc. sau să se aboneze la publicații pornografice. Atît de puternică este ofensiva businessului pornografiei, încît, în anumite țări, în Danemarca, de pildă, a obținut un statut legal, iar în alte țări presează în același sens.

Articolul din „Observer" se referă la negustori. Ei n-ar putea însă să prospere dacă n-ar avea clienți. Cine sînt acești clienți ? Sărăcia sufletească, lipsa unui sistem de valori etice și a unor preocupări spirituale reprezintă, pentru anumite pături ale societății capitaliste, terenul care favorizează consumul de obscenități. Corupător pentru tineret businessul pornografiei este unul din simptomele degradării peisajului moral în lumea capitalistă.

„Uite-l pe sfîntul patron al pornografiei", a exclamat unul din principalii comercianți britanici de cărți pornografice, văzîndu-l trecînd prin Pall Mall pe Francis Aungier Pakenham, al șaptelea conte de Longford. Această neobișnuită caracterizare făcută unui membru al aristocrației nu era doar o ironie, căci comitetul de luptă împotriva cărților obscene condus de lord Longford se dovedește a fi un adevărat precursor al reacției puritane. Totuși, păcatul va continua probabil să aducă beneficii.

Fapt este că pornografia continuă să fie unul din cele mai ușoare mijloace de cîștig rapid. Este o industrie cu prețuri umflate, care aduce mari profituri. Unul din oamenii care au beneficiat de roadele acestui comerț, declară : „Banii vin atît de repede încît îți dau amețeală, iar profiturile sînt atît de uriașe încît micile necazuri din această branșă nu mai au nici o importanță".

Nu există statistici oficiale cu privire la profiturile comerțului cu pornografie, dar cele neoficiale, întocmite cu ajutorul specialiștilor din branșă, sînt uimitoare. Potrivit unei evaluări foarte moderate, cifra de afaceri a comerțului cu pornografie în Marea Britanie este de zece milioane lire sterline anual. Dacă se adaugă revistele obscene, cărțile tratînd subiecte piperate într-o manieră pseudo-științifică sau pseudo-sociologică și filmele pseudo-educative, cifra de afaceri anuală este de cîteva sute milioane de lire sterline.

Același lucru este valabil pentru Statele Unite unde, în septembrie trecut, o comisie prezidențială a anunțat că industria pornografiei are o cifră de afaceri anuală de peste 200 milioane lire sterline. În numele comisiei, dr. Berl Kutschinsky, cercetător în domeniul psihologiei sociale la Universitatea din Copenhaga, a efectuat timp de patru luni un studiu al pornografiei în Danemarca, cu ajutorul altor 150 de cercetători. El a evaluat că industria pornografică are în Danemarca o cifră de afaceri anuală de 20—30 milioane lire sterline. Unii experți au apreciat că între 80—85 la sută din producția industriei daneze de pornografie este exportată, fie direct de către fabricanți și angrosiști, fie indirect prin magazinele care vînd în special turiștilor.

În cartierul londonez West End, în special în Soho, există vreo 30 de librării specializate în cărți pornografice. Cifra lor de afaceri anuală este evaluată la cel puțin trei milioane lire sterline. Mi s-a vorbit despre o persoană care deține opt magazine și obține de pe urma fiecăruia un profit săptămînal de 1 000 lire sterline.

De obicei, magneții britanici ai pornografiei folosesc un om de paie ca

proprietar nominal al unui magazin. Pînă în momentul în care este descoperit, omul poate să cîştige pînă la 100 lire sterline pe săptămînă şi, dacă nu a suferit condamnări anterioare, pedeapsa maximă la care se expune este o amendă de 100 lire sterline sau patru luni închisoare. De îndată ce are cazier, nu mai poate fi folosit ca om de paie.

Magazinele pornografice sînt deprimant de uniforme din punct de vedere al articolelor pe care le oferă. Vitrinele sînt pline cu cărţi avînd titluri oarecum benigne. În dosul vitrinelor sînt puse de obicei cartoane, astfel încît să nu se poată vedea în magazin. La intrare sînt puse alte cartone pentru ca trecătorii să nu poată privi înăuntru.

În magazin, din podea pînă în plafon, sînt aşezate stive de reviste ilustrate americane la preţul de trei lire sterline exemplarul ; romane de două şi trei lire exemplarul ; fotografii la preţul de o liră sterlină pentru o serie de 5—10 bucăţi. Directorul se uită în magazin printr-o deschizătură făcută într-un alt carton, care formează o despărţitură în încăpere.

După ce clientul priveşte cîteva minute, directorul îl întreabă de obicei : „Doriţi ceva mai tare ?“ Într-o librărie cu cinci vînzători, am fost invitat în camera din spate aproape de cum am intrat.

Articolele cele mai ieftine sînt fotografiile format carte poştală. Cărţile de „citit“, cum le numesc oameni din branşă, fie tipărite, fie reproduse pe hîrtie de calitate proastă, costă 3—5 lire sterline bucata. Ediţiile originale din Paris sînt articole pentru colecţionari şi se vînd la 10—12 lire sterline bucata. Revistele în culori, de obicei de 48 de pagini, tipărite în Danemarca şi Suedia, costă 4—6 lire sterline exemplarul. Se vînd de asemenea discuri pornografice, la preţul de 2—3 lire sterline bucata. În sfîrşit, se vînd filme pornografice, la preţul de 15 lire sterline alb şi negru şi 30 lire sterline în culori.

Cum reuşesc să se descurce cu legea comercianţii de pornografie ? Cu mită, mi-au spus ei. „E ca o asigurare, numai că costă mai scump — a declarat cineva. Mita face parte din cheltuielile de producţie. Îţi asigură protecţia nu numai din partea legii, ci şi din partea concurenţei. Dacă un nou venit încearcă să deschidă un magazin de articole pornografice, magazinul este jefuit tot timpul pînă cînd stocul de marfă dispare şi proprietarul este dat în judecată pînă cînd se satură“.

Cînd aceste practici au fost aduse la cunoştinţă Scotland Yard-ului, un purtător de cuvînt a declarat că respinge categoric asemenea afirmaţii bazate pe zvonuri. Directorul adjunct a refuzat să permită ca şeful diviziei Scotland Yard-ului pentru descoperirea publicaţiilor obscene să acorde un interviu.

În medie poliţia din regiunea Londra emite anual 100—130 de mandate de percheziţie pe baza legilor din 1959 şi 1964 împotriva publicaţiilor obscene. În ultimii ani, au fost cercetate anual 500—600 cazuri şi au fost intentate anual 48 de procese.

Pe lîngă cele 30 de magazine de pornografie din West End există încă vreo 20 în Londra şi în jurul oraşului, cu vînzări mai mici. Cifra de afaceri totală din capitala ţării a acestui comerţ este evaluată la peste patru milioane lire sterline anual. Vreo 50—60 de magazine din provincie, unde comerţul cu pornografie este mai puţin făţiş, au o cifră de afaceri totală de aproximativ un milion lire sterline anual, totalul pe întreaga ţară fiind astfel de cinci milioane lire sterline anual.

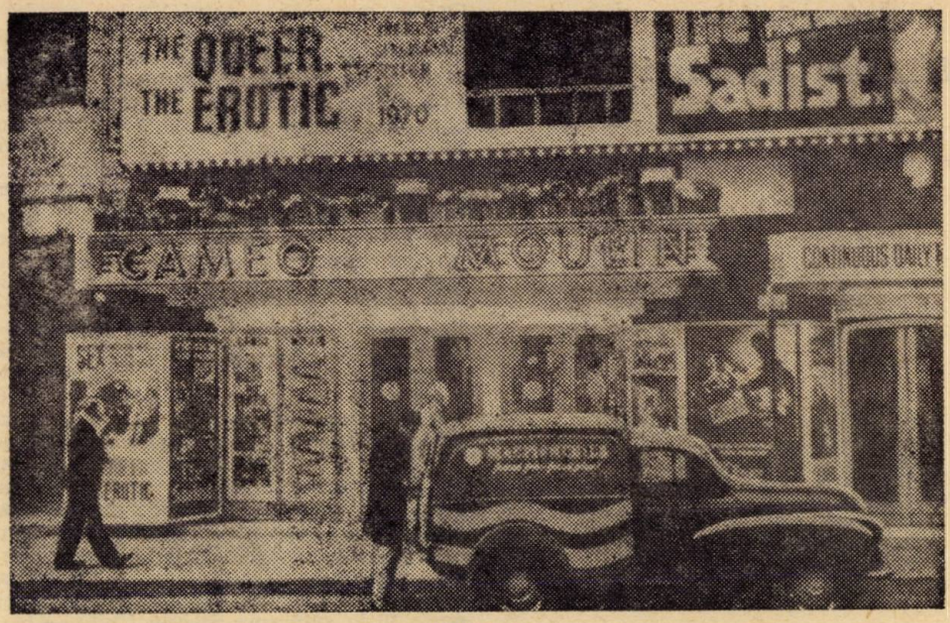

LONDRA
Pornografia — o industrie care aduce mari cîştiguri

Cele aproximativ 100 de magazine constituie principalul debuşeu al comerţului de pornografie, dar sînt puternic concurate de sectorul vînzărilor prin corespondenţă. „Sîntem de părere că în Marea Britanie comerţul cu pornografie prin poştă este în creştere — a declarat o oficialitate vamală. Şi o mare parte a articolelor importate intră în ţară ilegal prin poştă“. În 1968 au fost confiscate peste 6 000 de colete poştale, expediate în special din străinătate.

Există probabil vreo 70—80 „firme“ de comerţ prin poştă, majoritatea lor deservite de un singur om şi avînd pe listele lor de expeditori maximum 1 000 de nume. Dar vreo şase „firme“ sînt de proporţii mari, avînd liste de 5 000—15 000 adrese. Fostul proprietar al unei asemenea firme a declarat : „Am constatat că o jumătate din persoanele de pe listă cumpără ori de cîte ori trimite mostre prin poştă. Fostul negustor a calculat că, atunci cînd afacerile mergeau din plin, el şi tovarăşii săi îşi împărţeau un profit mediu de 10 000 lire sterline pe săptămînă.

Cifra de afaceri totală a comerţului prin poştă cu pornografie este în Marea Britanie de cel puţin patru milioane lire sterline anual. În plus, se evaluează că firmele similare din S.U.A. şi din Europa occidentală livrează în fiecare an cumpărătorilor britanici articole în valoare de 1 500 000 lire sterline.

Majoritatea fotografiilor vîndute în Marea Britanie sînt produse meşteşugăreşti. Au fost descoperite studiouri pornografice în cartierele Kentish Town şi Sputhwark ; deseori sînt folosite apartamente din Londra. Cu cîtva timp în urmă, divizia Scotland Yard-ului pentru publicaţiile obscene a descoperit gospodine care cîştigau 15 lire sterline de şedinţă pozînd pentru fotografii.

Majoritatea revistelor ilustrate sosesc din Danemarca pe diferite rute şi sub diferite camuflaje. Cea mai mare parte ajung în Anglia prin contrabandă, uneori ascunse în automobile particulare, alteori în vehicule comerciale. Într-un automobil mare, cu suspensia consolidată în mod special, pot fi transportate 2 500 de reviste, curierul obţinînd astfel 125 lire sterline la tariful de cinci pence pentru fiecare exemplar. Filmele, care sînt mai voluminoase, aduc curierilor 50 de pence bucata. „Am descoperit cantităţi mari de material pornografic ascuns printre bucăţile de slănină în camioanele frigorifice venite din Danemarca“ — a declarat un purtător de cuvînt al vămilor. În urmă cu opt luni, un şofer de camion a dispărut la Grimsby atunci cînd funcţionarii vamali au descoperit 1 300 bobine de film, 1 600 cărţi şi reviste şi 96 serii de fotografii în culori ascunse în marfa pe care o transporta.

Altă dată, doi englezi au fost arestaţi de poliţia belgiană după ce în avionul lor particular, care aterizase în apropiere de Namur, au fost descoperite 777 bobine de filme pornografice daneze destinate pieţei britanice. Poliţia a confiscat atît avionul cît şi încărcătura, iar întregul episod l-a costat pe magnatul pornografiei care organizase operaţiunea aproximativ 17 000 lire sterline.

În anul 1960—1961, vămile au confiscat 5 600 cărţi şi reviste obscene ; în 1964—1965, totalul a fost de 900 000 ; în 1968—1969, a fost de 1 500 000 ; în 1969—1970, ultimul an pentru care există cifre, totalul a depăşit două milioane. O sursă din cadrul branşei a evaluat că confiscările au reprezentat aproximativ 10 la sută din materialul importat.

Raymond PALMER

ECONORAMA

Automobile: frînări, ciocniri

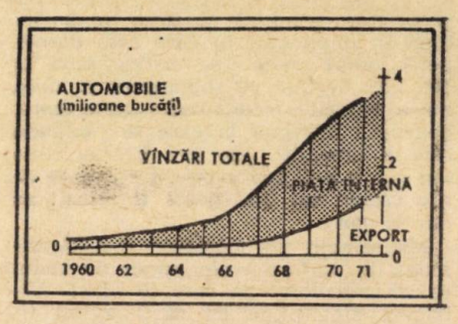

Opinia generală a specialiștilor occidentali este că, de pe urma recentei măsuri adoptate de Administrația americană privind instituirea unei suprataxe de 10 la sută asupra importurilor, cel mai mult vor avea de suferit exportatorii de automobile în Statele Unite. Aceasta întrucît, în cazul automobilelor, măsurii respective i se adaugă și prevederea ca produsele de fabricație americană să fie scutite de taxa specială de 7 la sută, în vigoare pînă în prezent, ceea ce va provoca o scădere, în medie cu 200 dolari, a costului fiecărui automobil „made în U.S.A.". „Nu este întîmplător — relevă ziarul «Le Monde» — că Nixon a hotărît să lovească deosebit de serios în această direcție : îndeosebi concurența japoneză este de cîțiva ani foarte puternică și producătorii americani, care anunțaseră cu cîteva săptămîni în urmă o sporire a prețurilor la automobile cu 5 la sută, nu reușesc de fel să o stăvilească". Ca urmare a măsurilor anunțate, producătorii japonezi sînt deosebit de îngrijorați. Realizarea exporturilor are o importanță din ce în ce mai mare pentru ei întrucît vînzările pe piața internă rămîn relativ staționare începînd din 1968 și, ca atare, întreaga creștere a producției se înfăptuiește pe seama expansiunii exporturilor (vezi grafic). Din cele aproximativ patru milioane de automobile japoneze ce urmau a fi produse în 1971, aproape o treime erau destinate exportului (vezi grafic), din care jumătate în S.U.A. Alături de automobile, alte numeroase produse de export japoneze vor fi sensibil afectate. Făcînd aluzie la contramăsuri, Japonia — ale cărei exporturi sînt îndreptate în proporție de peste 30 la sută spre Statele Unite — a ripostat deocamdată prin hotărîrea de a introduce cursul „fluctuant" al yenului, împotriva cererilor americane de a-l revaloriza.

Noi ramuri

Într-un număr recent, lunarul sovietic „Mejdunarodnaia Jizni" face o succintă trecere în revistă a noilor ramuri industriale apărute, în perioada ultimelor două decenii, în economia națională a unor țări socialiste europene : „În Bulgaria — industria constructoare de mașini, metalurgia feroasă și neferoasă, industria chimică ; în Ungaria — industria aparatelor de precizie, cea de utilaje pentru uzinele chimice, industria de mașini-unelte ; în R.D.G. au fost create întreprinderi furnizoare de echipament industrial pentru uzinele chimice și electrice, de mașini agricole, iar șantierele navale au fost integral reconstruite ; în Polonia — șantierele navale și industria electrică, în timp ce a fost aproape în întregime nou creată industria chimică ; în România — industria constructoare de utilaj pentru exploatările petroliere, industria constructoare de automobile, industria constructoare de tractoare, industria aluminiului și cea petrochimică". Noi ramuri industriale au apărut în perioada edificării noii orînduiri și în celelalte țări socialiste, au fost reconstruite și reutilate ramuri industriale mai vechi, ca expresie concretă a politicii de industrializare socialistă, de dezvoltare multilaterală și modernizare a întregii economii naționale a acestor țări.

„Elveția Orientului"

Un complex specific de factori interni și externi a făcut ca Libanul să devină un punct de tranzit al mărfurilor și capitalurilor europene, asiatice și africane. Anual, fonduri imense tranzitează Libanul, de unde și denumirea de „Elveția Orientului" atribuită acestei țări. Sistemul bancar libanez concentrează depuneri de peste 3 miliarde lire libaneze, cifră comparabilă cu 120% din valoarea venitului național al țării (același indicator atinge 80 la sută în Elveția, 45 la sută în Marea Britanie și sub 40 la sută în S.U.A.) Peste 70 de bănci și 90 de companii de asigurări acționează în prezent în Liban.

Unul din zece

Crescînd rapid în ultimele luni, numărul șomerilor britanici a depășit în prezent cifra, considerată un adevărat record, de 900 000. Printre ei se numără și numeroși posesori de diplome universitare. „Șomajul în rîndurile intelectualilor a atins proporții neașteptate" — apreciază revista „The Economist". Publicația menționează că peste 12 la sută din absolvenții promoțiilor '68 și '69, negăsind de lucru, fie că șomează, fie că au părăsit țara pentru a căuta o slujbă pe meleaguri străine. În ce privește anul 1970, revista scrie : „10 la sută dintre diplomații universitari nu au încă un servici stabil. Acum cinci ani acest procent era de numai 5 la sută. Anul viitor, cifra ar putea să se dubleze față de nivelul actual". Potrivit unor estimați, numărul total al șomerilor ar putea să treacă de un milion.

„Cuaternar"

Unii economiști occidentali vorbesc despre un așa-numit „sector cuaternar" — aluzie la împărțirea pe sectoare : primar (agricultură, industrie extractivă) ; secundar (industrie prelucrătoare) ; terțiar (servicii) — care ar cuprinde „acele activități ce nu produc mărfuri sau servicii, ci furnizează idei și informații" (revista „Perspectives"). Este vorba, de fapt, de întreprinderi și institute care, pe baza unor contracte, acordă asistență tehnică, economică, informațională, întreprinderilor productive, în materie de investiții, „management" (organizare și conducere), „marketing" (prospectarea pieței) etc. Ocupîndu-se de situația sectorul „cuaternar" în Franța, revista citată apreciază că cifra sa de afaceri ar fi comparabilă cu 3 la sută din produsul național brut (P.N.B.), Franța plasîndu-se din acest punct de vedere mult în urma Statelor Unite (1/3 din P.N.B.) și chiar a R.F.G. și Marii Britanii.

Rubrică realizată de
Ilie ȘERBĂNESCU

ПРАВДА

MOSCOVA

PENTRU CE PLĂTESC EI

MINISTERUL afacerilor externe al R. F. a Germaniei a anunţat că, într-un viitor apropiat, urmează să fie reluate tratativele dintre Bonn şi Washington cu privire la un nou acord referitor la compensarea întreţinerii trupelor americane pe teritoriul vest-german. Anunţînd noua etapă a unor tîrguieli ce ţin de ani de zile, agenţia „Associated Press" precizează că este pentru prima oară cînd Casa Albă va căuta să obţină defalcări directe din bugetul „aliatului" lor.

Pînă în ultima vreme, cheltuielile în devize erau acoperite de Bonn în contul achiziţionării din S.U.A. a unor mari cantităţi de armament şi obligaţii de stat. Dar aventurile din Indochina au zdruncinat în asemenea măsură pilonii bugetari ai Statelor Unite încît în prezent, aidoma lui Pliuskin din „Suflete moarte" a lui Gogol, simbol al zgîrceniei, dincolo de Ocean se numără dolarii devalorizaţi cheltuiţi pentru „nevoile europene" şi se vorbeşte fariseic despre „inechitatea şi unilateralitatea" poverilor financiare suportate, chipurile, de Washington în domeniul „asigurării securităţii" partenerilor din cadrul N.A.T.O. Şi la viitoarele tratative, partea americană intenţionează să obţină din partea Bonn-ului compensarea a cel puţin 80 la sută din cheltuielile necesitate de întreţinerea armatei a 7-a a S.U.A.

Pentru ce plăteşte contribuabilul vest-german ? S-ar părea că răspunsul este simplu şi anume: pentru ca militarii americani să mănînce, să bea pe pămîntul lor. să străbată drumurile şi să devasteze ogoarele cu şenilele tancurilor. Pădurile Bavariei şi cîmpiile Franconiei, practic toate zonele situate de-a lungul frontierei sud-estice a R.F.G., sînt împînzite cu cazărmile şi depozitele atomice, cu aerodromurile şi poligoanele Pentagonului. Fondurile cheltuite pentru întreţinerea „oaspeţilor" de dincolo de ocean se ridică la impresionanta sumă de 1,2 miliarde dolari anual.

Ce interese — şi în aceasta rezidă miezul problemei — servesc diviziile S.U.A. încartiruite pe pămîntul vest-german ? Ani de zile Washingtonul, împreună cu politicieni de la Bonn de tipul lui Adenauer au încercat să convingă populaţia din R.F.G. că militarii americani se află pe malurile Rinului spre binele europenilor. Dar timpul îndepărtează de pe ochii a milioane de vest-germani vălul propagandei. Năzuinţa popoarelor Europei occidentale spre destindere şi securitate, spre întărirea păcii şi dezvoltarea unei colaborări reciproc avantajoase pe continent dobîndeşte în prezent o nouă amploare. Faptele atestă în mod incontestabil că, dacă diviziile Pentagonului amplasate pe pămîntul european au misiunea de a apăra interesele cuiva, este vorba nici mai mult, nici mai puţin decît de interesele monopolurilor din S.U.A. „Aceste trupe — scrie comentatorul ziarului «The New York Times», C. Sulzberger, — ajută să fie păzite cele mai mari concentrări de interese de afaceri americane peste hotare din cîte a cunoscut istoria".

Drumul spre autentica securitate şi independenţă a ţărilor vest-europene nu-l constituie de fel orientarea către întărirea poziţiilor americane în Europa. A micşora povara cheltuielilor militare este cu putinţă numai prin crearea unui sistem eficient de securitate colectivă, prin colaborarea multilaterală pe o bază general-europeană.

I. MELNIKOV

TRUPE STRĂINE ÎN R.F.G. O prezenţă care costă scump...

El Siglo

SANTIAGO DE CHILE

PERU ŞI LUPTA ANTI-IMPERIALISTĂ

Ziarul „El Siglo", organul Partidului Comunist din Chile, a publicat un interviu cu generalul Jorge Fernandez Maldonado, ministrul minelor şi energiei din Peru. Reproducem ample extrase din acest interviu.

— Procesul de naţionalizări iniţiat de preşedintele Velasco Alvarado a făcut paşi înainte în direcţia recuperării resurselor de bază ale economiei. Cum se reflectă această politică în sectorul minelor ?

— Odinioară, în sectorul minier, toate beneficiile erau însuşite de concesionari particulari şi străini. În acest sector, în care dependenţa era foarte evidentă, situaţia s-a schimbat. Statul a trecut de la un rol pasiv la conducerea acestor activităţi, la o participare hotărîtoare. El a început să-şi asume funcţii din ce în ce mai importante printr-o politică încununată de noua lege generală a minelor, care consacră rolul său fundamental.

— Concret, cum se acţionează în acest domeniu ?

— Statul controlează două laturi ale producţiei pe care le putem considera poziţii cheie : prelucrarea şi comercializarea minereurilor. În anumite cazuri are acces la planurile privind exploatarea prin participarea sa la întreprinderi miniere mixte. Sub acest aspect, legislaţia noastră este flexibilă. Se acordă concesii miniere unor particulari sau capitalurilor străine, dar cu condiţia să fie exploatate. Această clauză este foarte strictă. Potrivit noii legi miniere, dacă întreprinderile nu exploatează zăcămintele în mod corespunzător, concesiile revin în mod automat statului. Ţara nu-şi poate permite luxul ca resursele de care are nevoie pentru finanţarea dezvoltării sale să rămînă neexploatate. Repet, întreagă această politică se înfăptuieşte în condiţii în care statul deţine rolul fundamental în industria minieră. Menţionez că şi sfera comercializării constituie o armă foarte

puternică : desfacerea unei anumite cantități de cupru înseamnă pentru țară foarte mult pe plan economic și, totodată, reflectă politica de realizare a planurilor guvernului în avantajul țării și poporului și nu a sectoarelor particulare, privilegiate în trecut.

— Investițiile de capital străin n-ar putea duce, așa cum s-a întîmplat în alte țări, la pericolul ca acest capital să recapete controlul asupra unor resurse de bază ale economiei ?

— Nu. Statul deține controlul. Însuși faptul că deține în mîinile sale comercializarea minereurilor îi asigură o mare latitudine, care înainte aparținea întreprinderilor străine. Potrivit noii legi, tot cuprul va fi comercializat de stat. Cele 40 000 de tone de cupru vîndute Chinei populare sau cele 10 000 tone de zinc și plumb constituie un prim pas spre deschiderea de noi tranzacții în direcția acestei piețe și a altora. Dacă activitatea comercială s-ar fi aflat în mîinile nord-americanilor, cuprul n-ar fi ajuns pe aceste piețe.

— În cadrul societății revoluționare pe care guvernul a declarat că vrea s-o creeze, ce rol se acordă participării politice a maselor ? Și în acest cadru, ce rol va juca sistemul național pentru sprijinirea mobilizării sociale ?

— Noi pornim de la ideea că nu se poate vorbi de o adevărată revoluție fără o adevărată mobilizare a poporului. Sarcinile complexe apărute o dată cu activitatea guvernului au determinat crearea unui sistem național pentru sprijinirea mobilizării sociale ; acest sistem cuprinde în structura sa organisme naționale și locale, organizațiile existente și altele care vor lua naștere. Toate aceste organisme vor crea mecanismele necesare pentru realizarea participării poporului. Esențială este creșterea conștiinței revoluționare. E necesar ca cei 13 milioane de peruvieni să fie conștienți de răspunderea ce revine fiecăruia în actualul proces istoric. Trebuie să dezvoltăm o adevărată conștiință și hotărîrea de a apăra cuceririle obținute, astfel încît nimeni să nu se poată gîndi la o întoarcere spre trecut, la restaurarea puterii oligarhiei și imperialismului străin. În acest proces poporul va avea un loc preponderent ; poporul trebuie să joace în conducerea revoluționară un rol care să nu fie o simplă prezență și să dispună de puterea de a hotărî, care i-a fost refuzată în trecut.

— Adîncirea procesului revoluționar implică în mod inevitabil reacția centrelor de putere economică afectate. Dacă, în cazul Perului, această reacție se va transforma într-o încercare de rebeliune, cu atragerea într-o asemenea aventură a unei grupări militare, ce atitudine va adopta guvernul ?

— Voi răspunde prin cuvintele rostite de președintele Velasco Alvarado la 24 iunie : „Dacă vreodată dușmanii revoluției noastre și ai Peruului ar reuși să tulbure unitatea indestructibilă de care ne-am bucurat pînă acum, aceasta ar însemna începutul unei lupte fratricide care ar avea ca prime victime pe cei răspunzători de un asemenea act de trădare. Adversarii noștri trebuie să știe că oamenii revoluției, cu sau fără uniformă, își vor pune viața în joc pentru apărarea ei. Noi vrem ca procesul inițiat de revoluția peruană să fie dus pînă la capăt pe cale pașnică, dar nu vom tolera contrarevoluția și atitudinile care ar pune în pericol cuceririle obținute La nevoie nu vom șovăi să alăturăm forțele armate poporului, pentru a înfrînge pe dușmanii revoluției".

— Se afirmă deseori că procesele care se petrec în Peru, Chile și în alte țări latino-americane reflectă dorința de schimbare pe plan continental. Ce părere aveți ?

— Există în adevăr o realitate latino-americană marcată de dominația grupărilor economice plutocrate și oligarhice. Dacă în cazul țărilor noastre, această dominație n-a fost încă pe deplin lichidată, ce să mai spunem despre țările în care ea n-a fost pusă încă sub semnul întrebării sau în care penetrația imperialistă atinge grade extreme ? Nenumăratele nedreptăți sociale, mizeria, foametea în care trăiesc popoarele continentului sînt consecințe ale sistemului capitalist. Procesele din Peru sau Chile nu pot constitui o insulă în America Latină. Toate popoarele latino-americane trebuie să șteargă orice semn de dependență și de dominație imperialistă. Se încearcă oprirea mersului istoriei, dar nu se va izbuti. Popoarele noastre nu pot tolera existența în continuare a acestor situații ; iată de ce are loc o mare dezvoltare a luptei lor, pe căile proprii fiecărei țări.

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

ÎNTRE MALADIA DOLARULUI ȘI ETALONUL - AUR

ÎNCEPÎND de la 16 august, dolarul a fost „desprins" de aur de vreme ce băncile centrale străine nu mai pot converti dolarii lor în aur pe lîngă trezoreria americană. Așadar, aurul nu mai

EVOLUȚIA PROBLEMEI CIPRIOTE

Declarația președintelui Makarios potrivit căreia s-a produs din nou un impas al convorbirilor în problema cipriotă nu va scoate probabil pe turiștii străini de pe insulă din plăcuta lor toropeală de vacanță. De la venirea la putere a actualului regim din Grecia, relațiile dintre Cipru și „mama lui spirituală" au fost departe de a fi fericite.

În cursul celor trei ani de convorbiri între Rauf Denktash, conducătorul comunității turce, și Glafcos Clerides, reprezentantul comunității grecești din insulă, ambele părți au făcut concesii pentru adoptarea Constituției din 1960. În momentul de față, divergența o constituie cererea turcilor de a obține un grad de autonomie locală care, afirmă grecii, este nerezonabil și nerealizabil.

Într-o anumită măsură, această critică este justă, dar Denktash susține că nu poate să se mulțumească cu mai puțin din cauza neîncrederii comunității turce în cipriotii greci după războiul civil din 1964.

Denktash este un om încăpățînat, iar actualul premier al Turciei, Nihat Erim, a fost unul dintre autorii Constituției din 1960 (abrogată ulterior de Makarios) și îl sprijină ferm.

Cipriotii greci sperau că, în cele din urmă, vor reuși oarecum să-i uzeze pe cipriotii turci. De la războiul civil, turcii s-au închis în cea mai mare parte în enclave păzite, cu propria lor miliție, poliție, sistem juridic și fiscal, dar efectul economic a fost în mod inevitabil dezastruos și ei se mențin datorită unei subvenții anuale de zece milioane lire sterline din partea guvernului de la Ankara. Comunitatea turcă a fost însă totdeauna slabă în ce privește înțelegerea problemelor economice și nu se va da bătută. Guvernul de la Ateena și, firește, guvernul de la Ankara sînt acelea care au obosit acum în urma „uzurii îndelungate".

Comunitatea cipriotă greacă, bucurîndu-se de ajutoare, daruri și asistență tehnică, este relativ prosperă, dar pe baza unei economii oarecum inflaționiste, în cadrul căreia prețul pămîntului a crescut vertiginos.

Convorbirile dintre Atena și Ankara urmează să reînceapă la New York în septembrie. Pe lîngă poziția Atenei, există un alt stimulent, foarte real, pentru o reglementare. Forța O.N.U. de menținere a păcii în Cipru nu mai are fonduri și se intenționează ca anul viitor să fie redusă la cîțiva observatori. Dar în timp ce cipriotii greci și turci mai virstnici au început să fraternizeze din nou acolo unde se poate, în fiecare comunitate există o tînără generație crescută cu arma în mînă și în spiritul ostilității față de „cealaltă parte".

(După **The Guardian**)

UN SIMPTOM AL DETERIORĂRII DOLARULUI
Intr-un magazin din Canada (unde dolarul circulă liber alături de moneda națională), acest afiș la casă : „Nu se primesc bani americani"

servește drept etalon în tranzacțiile financiare internaționale. Aceasta anunță sfîrșitul întregului sistem monetar occidental stabilit prin acordurile de la Bretton Woods din 1944, acorduri bazate în esență pe convertibilitatea dolarului în aur la cursul de 13 dolari per uncie.

Întrucît etalonul-aur nu mai există în practică, se ajunge în fapt la înlocuirea lui prin etalonul-dolar, valoarea diferitelor monede fiind stabilită în raport cu deviza americană. Se ivește astfel situația paradoxală în care dolarul, bolnav, a devenit unicul pivot al întregului sistem monetar occidental. Dacă acest sistem ar persista, ar însemna că actuala prăbușire a monedei americane a servit drept pretext președintelui Nixon pentru a-i asigura acesteia pe scară internațională privilegii și mai mari decît cele pe care le avea în trecut. Ar însemna transformarea unei uriașe înfrîngeri financiare într-o victorie financiară și politică de mari proporții pentru capitalismul american în raport cu celelalte țări capitaliste.

Iată de ce numeroase țări occidentale, care se tem de hegemonia economică și financiară totală a S.U.A., vor exercita neobosit presiuni pentru încheierea de acorduri internaționale care să înlocuiască pe acelea de la Bretton Woods, devenite caduce, și care să redea aurului sau unui alt instrument de plăți rolul de etalon uzurpat de deviza americană. Acesta este și sensul demersului întreprins de guvernul francez, în cadrul declarației recent publicate.

De altfel, guvernul S.U.A. este conștient de atașamentul față de aur al comunității financiare occidentale. El știe că băncile elvețiene, care beneficiază de o mare influență în cercurile bancare internaționale, nu vor renunța niciodată la aur ca garanție finală a securității operațiunilor. El cunoaște atașamentul fetișist față de aur al tuturor conducătorilor de emirate petroliere din Orientul Mijlociu. El este conștient de rolul financiar al aurului în domeniul strategic. (Pentagonul a făcut cunoscut că consideră necesar din punct de vedere militar un stoc de aur de mai multe miliarde dolari).

De fapt, guvernul de la Washington a dovedit că nu crede în demonetizarea viitoare a aurului de vreme ce, făcînd dolarul inconvertibil, a luat măsura de precauție de a păstra în subsolurile de la Fort Knox un stoc de aur în valoare de 10 miliarde dolari. Tot astfel, toate țările care au în băncile lor naționale stocuri importante de aur — Franța, Italia, Marea Britanie — vor profita de primul prilej pentru a cere ca aurul să-și reia rolul de etalon.

Jacques MORNAND

THE TIMES
LONDRA

OAMENI UITAȚI

ANUL TRECUT, în rezervația tribului **apache** din Statele Unite, trei copii au murit de foame. Medicii afirmă că s-au produs probabil și alte decese necomunicate. În rîndurile copiilor din rezervația în care trăiește acest trib de indieni sînt frecvente cazurile de kwashiorkor, o boală provocată de lipsa proteinelor. Această boală a decimat copiii din Biafra.

Tuberculoza și trahoma — boală de ochi care poate provoca orbirea — au dispărut în mod practic printre albii din America, dar aici sînt endemice. Spitalul de lemn al rezervației duce lipsă de antibiotice din cauza tărăgănelilor birocratice. Nu are nici măcar hîrtie igienică sau șervețele de hîrtie. De fapt, dr. Roger Schenkel, directorul spitalului, declară că în instituția sa numai boala nu lipsește.

La o populație de 6 000 de oameni, cît numără tribul **apache White Mountain,** o persoană din douăzeci suferă de tuberculoză. Hepatita face ravagii. Mortalitatea infantilă după prima lună de viață — ca în general printre indienii americani — este de peste trei ori mai mare decît procentul național.

Din toate punctele de vedere, indienii se află în S.U.A. pe ultima treaptă a scării sociale, cu mult chiar în urma negrilor. Procentul sinuciderilor în rîndurile lor este cel mai mare din țară. Se relatează cazuri de copii de zece ani care și-au luat viața. Printre adolescenți, numărul sinuciderilor este în medie de trei ori mai mare decît procentul național, iar în unele rezervații de zece ori mai mare.

Indienii au mai puține șanse de a supraviețui la naștere și se pot aștepta să trăiască în medie doar 44 de ani. Ei cîștigă doar jumătate din suma considerată de autorități drept un venit de sărăcie. Printre tribul de **apache White Mountain,** sărăcia este la fel de spectaculoasă ca peisajul în care trăiesc. Unele familii dorm noaptea printre stînci, în tradiționalele **wickiups,** adăposturi construite din stîlpi de susținere și iarbă, deoarece nu-și pot permite altceva.

De cînd teritoriul tribului a fost invadat, în urmă cu aproape 500 de ani, s-au făcut încercări repetate de a-l extermina și mulți indieni au motive serioase să considere că aceste încercări continuă și azi. Armele albilor nu mai sînt pușca și sabia. Acum sînt mai subtile, mai greu de înțeles pentru indieni. Atît înainte cît și după încetarea războaielor cu indienii, în urmă cu aproximativ 90 de ani, comportarea albilor față de ei s-a caracterizat prin perfidie și duplicitate. Indigenii au fost socotiți prizonieri de război și se află încă departe de o libertate reală.

De la statutul de războinic, vînător, fermier și culegător, indianul a coborît tot mai jos, astfel încît în secolul XX, cel dintîi american a ajuns ultimul din toate punctele de vedere. (În Statele Unite trăiesc aproape 700 000 de indieni).

Abia în urmă cu șase ani, Biroul pentru problemele indienilor (B.I.A.), un foarte criticat organ federal, a început să construiască locuințe destinate celor aflați în grija lui, dar numărul acestor locuințe e infim în raport cu necesitățile. Departamentul pentru asistența sanitară al B.I.A. este alcătuit dintr-un singur om, care dispune de un buget ridicol : doar 100 de dolari anual.

Dimineața, mulți copii merg la școală fără a fi luat micul dejun, iar la școală se luptă cu o limbă străină : engleza. Eusebio Sanchez, directorul unei școli elementare, declară că elevii săi reține cam o treime din cunoștințele predate. În afara școlii, copiii folosesc, firește, limba lor maternă, **athapascan.**

Copiii au condiții de viață grele, care nu le permit să învețe acasă. Mulți dintre părinții lor nu au de lucru. Procentul șomajului în rezervația **apache,** de pildă, este în mod oficial de 34 la

WILLIAM RICHARD TOLBERT

președintele Republicii Liberia

În urma decesului lui William Tubman (unul din cei mai vechi șefi de stat din lume — a fost ales de șase ori consecutiv în această funcție) — conform prevederilor constituționale liberiene, al 19-lea președinte al țării a devenit, la 23 iulie 1971, William Richard Tolbert, care deținea postul de vicepreședinte.

William Richard Tolbert s-a născut la 13 mai 1913, la Bensonville, în regiunea Montserrado, dintr-o familie de plantatori de origine afro-americană. După studiile primare a urmat școala superioară „Crummel Hall", condusă de misionari, și ulterior „Collège du Libèrie", transformat mai tîrziu în universitate națională. În anul 1934 a obținut prima sa licență în drept, iar după cîtva timp capătă și titlul de pastor.

William Richard Tolbert intră în viața politică liberiană în 1943, an în care este desemnat ca reprezentant regional în parlamentul liberian. În anul 1951, după realegerea lui Tubman în postul de președinte al Republicii Liberia, William R. Tolbert a fost numit vicepreședinte, post în care a fost reales de patru ori succesiv în anii 1955, 1959, 1963 și 1967. În 1965, Tolbert a fost ales președintele alianței baptiste mondiale pentru Africa — devenind primul african care ocupă acest post.

După cum prevede constituția și cum de altfel a anunțat și noul succesor al lui Tubman, în următoarele șase luni urmează să aibă loc în Liberia alegeri prezidențiale, funcție pentru care va candida, după cum se apreciază, tot William Richard Tolbert. După cum a declarat noul președinte liberian, el va continua politica predecesorului său, atît pe plan intern cît și pe plan extern.

D. C.

---

sută, dar în realitate e mai aproape de 60 la sută.

Actualele suferințe ale indianului american se datorează aproape exclusiv trădării omului alb, încă de la debarcarea lui Cristofor Columb în 1492. Deși noii veniți fuseseră primiți prietenește, băștinașii au descoperit repede că erau oameni răi și perfizi. Deseori, indienii erau deposedați în mod sumar de pămînturile lor. Au fost semnate peste 400 de tratate în legătură cu pămînturile indienilor. Experții juridici afirmă că nu există practic nici unul care să nu fi fost încălcat de albi. Uneori, cavaleria Statelor Unite îi masacra pe indieni pe pășunile lor. Misionarii îi vizitau pentru a încerca să-i priveze de credințele și obiceiurile lor ancestrale.

Înșelat, chinuit și înjosit, indianul a ajuns sub protecția Biroului pentru problemele indiene, înființat în 1824 în cadrul Ministerului de război. După 25 de ani, Biroul a fost transferat în cadrul Ministerului de interne, care fusese recent înființat.

Indianul a ajuns să depindă complet de omul alb. El căpăta gratuit hrana și îmbrăcămintea, iar inițiativa sa dispărea ca urmare a acestui sistem de pomeni care, după cum s-a recunoscut mai tîrziu, nu era cîtuși de puțin în interesul lui. S-a elaborat o nouă politică, menită aparent să-l facă pe indian stăpîn pe soarta sa, dar de fapt el a fost considerat incompetent să se ocupe de propriile lui treburi. I s-a luat pămîntul, a fost supus oficial unor nedreptăți flagrante, a devenit victima speculanților și exploatatorilor albi care rîvneau pămîntul și resursele lui.

Indienii simt o legătură specială cu pămîntul, pe care îl ocupă în mod colectiv de 12 000—35 000 ani. Acest lucru este rareori înțeles de albi. Forma proprietății comune este practicată de indieni de cînd strămoșii lor, în cursul erei glaciale, au trecut din Asia în Alaska printr-un istm acoperit acum de Strîmtoarea Bering și s-au îndreptat spre sud.

Unele triburi considerau pămîntul drept mama lor, pe care era de neconceput s-o vîndă. Acest sentiment de înrudire cu natura îi leagă pe indieni de rezervații chiar atunci cînd pămîntul acestor rezervații este cel mai sărac din tot statul respectiv. Chiar și indienii suficient de instruiți pentru a căuta de lucru la oraș se simt atrași în mod irezistibil de pămîntul natal. Dar, din cauza sărăciei care domnește în rezervații, triburile de indieni știu că nu pot trăi fără sprijin financiar federal. Ei sînt îngroziți de așa-numita „încetare a ajutorului". Indienii consideră aceasta drept un tun îndreptat în permanență asupra lor.

„Încetarea ajutorului" este o politică inițiată sub președintele Eisenhower, în anii '50. Eisenhower considera că ar fi bine să se permită indienilor să stea pe propriile lor picioare. Biroul pentru problemele indiene a întocmit o listă incluzînd cele zece triburi mai avansate din punct de vedere economic și cele două triburi avînd cel mai înalt grad de autarhie (Klamath din Oregon și Menominee din Wisconsin). Pămînturile lor au fost vîndute. S-a iscat un dezastru. Triburile au fost reduse la mizerie.

Există teama că președintele Nixon va urma politica de desființare a ajutorului inițiată de președintele Eisenhower, dar Louis Bruce, în momentul de față directorul Biroului pentru problemele indiene, e un adversar energic al acestei politici.

Dacă ar fi informat în mod exact despre situația indienilor americani, președintele Nixon ar putea da unui Birou revitalizat și unor oameni ca Bruce autoritatea, prerogativele și resursele necesare pentru a pune rezervațiile pe picioare și a încerca să reînvie spiritul unui popor oprimat. Suferințele indianului american sînt de neiertat ; ele pot fi înlăturate numai printr-un efort cinstit, dacă nu se invocă noi pretexte pentru pasivitate.

Garry LLOYD

INDIENI DIN TRIBUL APACHE
Pe ultima treaptă a scării sociale

POȘTA REDACȚIEI

MEDIERI ÎN CIPRU

E. Vasilache, București. După izbucnirea incidentelor dintre comunitățile cipriote greacă și turcă, în martie 1964 s-a hotărît trimiterea unor forțe ale Națiunilor Unite în Cipru. În același timp, Consiliul de Securitate a hotărît să numească un mediator între părțile aflate în conflict, și anume pe Sakari Toumjoja (Finlanda). După moartea subită a acestuia (august 1964) e numit în funcția de mediator Galo Plaza Lasso (astăzi secretar general al Organizației Statelor Americane), care în martie 1965 înaintează un raport. Respingerea sa de către Turcia și de către ciprioții turci a dus la încetarea misiunilor de mediere. Forțele O.N.U. au rămas, însă, în Cipru și mandatul lor a fost reînnoit de mai multe ori. Misiunile O.N.U. de mediere în Cipru n-au mai fost reluate deși a fost emisă de mai multe ori supoziția că, mulțumită lor, s-ar putea pune capăt disputelor. Într-un recent raport, U Thant a precizat că „timpul medierilor a trecut și că, prin urmare, conflictul trebuie încheiat în cadrul convorbirilor dintre reprezentanții celor două comunități, convorbiri începute în anul 1968. Pe de altă parte, se afirmă că, dacă partea greacă ar fi de acord cu o mediere O.N.U., comunitatea cipriotă turcă o respinge, înclinînd spre un arbitraj al N.A.T.O. și al unei conferințe în cinci (la care, pe lîngă cele două comunități, să participe Grecia, Turcia și Marea Britanie), arbitraj respins, la rîndul său, de cipriotii greci.

Viorel Suciu, Pitești. 1. La alegerile desfășurate în decembrie 1970 în Pakistan, partidul „Liga Awami" a obținut 284 de locuri. După tulburările survenite în martie în Pakistanul oriental și după scoaterea partidului în afara legii, se ridica problema efectuării unor noi alegeri pentru ocuparea acestor mandate. Recent, autoritățile pakistaneze au anunțat că 94 de membri ai „Ligii Awami" își vor putea menține mandatul ca deputați independenți. În același timp, 190 de membri și un independent au fost descalificați sub acuzația de rebeliune. 2. În Suedia, vîrsta minimă a alegătorilor este de 23 ani. E adevărat că o comisie guvernamentală a studiat problema de a se coborî această vîrstă la 18 ani, începînd cu 1976. Aceeași comisie s-a ocupat de un proiect de reformă constituțională, despre care au scris recent ziarele, vizînd diminuarea prerogativelor regale.

Staicu Ionescu, Olănești. Australia s-a alăturat intervenției americane în Vietnam în anul 1965, cu un efectiv relativ redus — în 1968 număra 8 000 de soldați și ofițeri. În urma protestelor repetate ale populației australiene și ale opiniei publice mondiale, primul ministru McMahon a anunțat recent că, pînă la sfîrșitul anului, cei 6 000 de soldați australieni aflați astăzi în Vietnamul de sud se vor întoarce în țară. În același timp s-a anunțat că efectivul armatelor australiene va fi redus în următoarea perioadă de la 44 000 la 40 000 de persoane.

APE TERITORIALE

G. Turcu, Cîmpulung, jud. Argeș. 1. Iată datele solicitate cu privire la limitele apelor teritoriale stabilite de statele lantino-americane. Mexic — 12 mile (1969). El Salvador — 12 mile (1950). Honduras — 12 mile (1965). Nicaragua — 200 mile (1950). Costa Rica — 3 mile (1950). Panama — 200 mile (1967). Columbia — 12 mile (1923). Ecuador — 200 mile (1952). Peru — 200 mile (1952). Chile — 200 mile (1952). Argentina — 200 mile (1966). Uruguay 200 mile (1969). Brazilia — 200 mile (1970). Guyana — 3 mile (1878). Suinam și Guyana franceză — 3 mile. Venezuela — 12 mile (1956). Limita apelor teritoriale ale S.U.A. — 3 mile — a fost stabilită în 1793. 2. Bugetul pentru anul 1972 prezentat de secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, U Thant, (207 721 500 dolari) reprezintă o creștere de 8,1 la sută față de bugetul anului în curs. Sporul bugetar urmează a fi folosit pentru mărirea salariilor funcționarilor secretariatului, pentru mărirea sediului Națiunilor Unite de la New York și pentru angajarea unor noi funcționari.

DROGURI

Ion Neagu, București. 1. Traficul de stupefiante se pedepsește cel mai aspru în Iran unde, în 1969, a fost votată o lege care prevede pedeapsa cu moartea pentru orice persoană implicată în comerțul ilicit cu stupefiante. Numărul condamnaților la moarte ca urmare a acestei legi se ridică la cîteva zeci. În ciuda riscurilor enorme, traficul ilicit de stupefiante în diferite zone ale lumii nu încetează deoarece profiturile sînt uriașe. În ce privește consumul drogurilor în rîndurile soldaților americani din Vietnamul de sud, precizăm că, deși au fost trase numeroase semnale de alarmă, flagelul n-a fost încă înlăturat deoarece, în primul rînd, comerțul ilicit cu stupefiante se desfășoară printr-o tacită înțelegere între responsabilii militari și administratorii locali. Un recent chestionar — sondaj, întreprins de doi medici americani, a dezvăluit date mult mai îngrijorătoare decît cele publicate anterior : din cei 1 100 de soldați interogați, 16,2 la sută au recunoscut că consumaseră de mai multe ori heroină în ultimele luni de stagiu în Vietnamul de sud, iar 22,7 la sută au recunoscut că se drogaseră cu heroină cel puțin o dată în același răstimp. 2. Procesul intentat unor responsabili ai masacrului de la My Lai continuă concomitent cu anchetarea altor persoane implicate. Au fost luate măsuri disciplinare și împotriva unor acuzați care, în urma anchetelor efectuate, fuseseră scoși din cauză. Șeful statului major al armatei, generalul Westmoreland, a hotărît ca nouă dintre persoanele aflate în această categorie să fie pedepsite prin asemenea măsuri.

Dumitru Ionescu, București. 1. Este dificil de stabilit cu exactitate numărul persoanelor răpite pînă acum de organizația ilegală uruguayană „Tupamaros". Potrivit unor surse, se pare că de la înființarea sa, „Tupamaros" a răpit treisprezece persoane. 2. Premierul din Guyana este Forbes Burnham. În guvernul său există și o femeie : ministrul educației, Cecily Baird.

POLUAREA SANCȚIONATĂ

N. Petcu, Constanța. 1. După Japonia (consultați „Poșta redacției" nr. 21 din acest an), și în alte state poluarea mediului înconjurător este pedepsită prin lege. În Republica Federală a Germaniei a fost votată recent o lege prin care toate persoanele vinovate de poluarea apei și atmosferei pot fi pedepsite fie cu închisoare (pînă la zece ani), fie cu amenzi pînă la o sută de mii de mărci. **În fotografie :** demonstrație împotriva poluării. 2. În țările Pieței comune lucrează peste un milion și jumătate de italieni, din care cinci sute de mii numai în R. F. a Germaniei.

POȘTA REDACȚIEI

TULBURĂRILE DIN FILIPINE

Gh. Bădescu, Craiova. În partea de sud a arhipelagului filipinez trăiesc un număr destul de mare de musulmani, care nu au beneficiat multă vreme de aceleași drepturi ca populația creștină a Filipinelor. Rezolvarea problemelor minorității musulmane a figurat de altfel permanent în programele guvernamentale din ultimii ani. Recentele tulburări din Filipine au izbucnit în urma unor incidente între populațiile musulmană și creștină, în regiunea orașului Bulton, la 950 km sud de Manila. (Musulmanii fuseseră alungați de pe pămînturile lor de o organizație creștină armată și se refugiaseră în localitatea Bulton). Incidentele s-au soldat și cu numeroase victime. Intervenția autorităților a pus capăt tulburărilor : la 18 august s-a semnat un acord între forțele guvernamentale și rebelii musulmani, cunoscuți sub numele de „cămășile negre" și conduși de primarul din Bulton.

Eugen Luca, Tecuci. 1. Președintele Republicii Sud-Africane este, din 1968, Jacobus Johannes Fouché. Baltazar J. Vorster e premier din anul 1966. 2. Ministrul de externe din Nicaragua este Lorenzo Guerrero Gutierrez. 3. Șeful statului El Salvador este colonelul Fidel Sánchez Hernández. 4. Protectoratul asupra teritoriului Papua este asigurat numai de Australia. Marea Britanie nu are legătură cu administrarea acestui teritoriu.

Liviu Statache, Ștefan Mănescu, Tecuci. 1. Insulele Tonga și-au obținut independența în 1970. Capitala statului este orașul Nuku'alofa din insula Tongatapu. O hartă a arhipelagului a fost publicată la această rubrică în nr. 23 din 1970. 2. Insula Noul Amsterdam (de origine vulcanică) se află în Oceanul Indian, la 37°52' latitudine sudică. Este folosită ca stațiune meteorologică. Înălțimea maximă — 911 m. Insula Saint-Paul (tot de origine vulcanică), aflată la sud de Noul Amsterdam, aparține Franței ca și precedenta, are o suprafață de 14 kmp și este nelocuită. În urmă cu cîteva decenii (1928) a fost instalată aci o uzină pentru prepararea conservelor de langustă, iar zece ani mai tîrziu — o bază permanentă de pescuit dar, după un timp, au fost abandonate. Am răspuns cu alte prilejuri celorlalte întrebări trimise de dv.

Emil Schöner, com. Nadrag, jud. Timiș. În articolul amintit de dv. nu s-a strecurat nici o greșeală. Universitatea Harvard din Cambridge (Massachusetts) a fost întemeiată în secolul al XVII-lea, mai precis în anul 1636, de către John Harvard. Este cea mai veche universitate din S.U.A.

DESCOPERIRI ARHEOLOGICE

T. Petru, Moinești. Într-adevăr, în ultima vreme au fost anunțate mai multe interesante descoperiri arheologice în diverse zone ale lumii. În cursul unor săpături efectuate lîngă localitatea Santa Caterina di Nardo (Italia), au fost descoperite într-o grotă scheletele unor animale de acum 50—60 de mii de ani, precum și dinții unui om de tipul „neanderthal". Uneltele găsite în același loc au determinat pe arheologii universității din Florența să considere grota drept un centru important al culturii preistorice. În grota Tautavel din Pirinei a fost descoperit un craniu de aproximativ 200 000 de ani și se presupune că vor fi găsite aci și alte relicve. La Melfi, în apropiere de Potenza (Italia), a fost descoperită o necropolă din secolul al VI-lea î.e.n., în care s-au găsit obiecte de aur și argint de mare valoare, statuete de zei și războinici etc., care oferă amănunte prețioase asupra modului de viață al locuitorilor din sudul Italiei, în perioada în care se desăvîrșeau migrațiunile din Grecia și Asia Mică. Un grup de cercetători de la Universitatea Yale au anunțat descoperirea unui os-fosilă aparținînd celei mai vechi specii de maimuță înrudită cu omul, care a trăit în urmă cu aproximativ 30 de milioane de ani. Fosila fusese descoperită în 1967 în Egipt, dar cercetările de identificare au durat mai multă vreme. Se pare că e vorba de singurul exemplar al unui os de braț datînd din era oligocenă.

SUBTEXTUL REFORMEI DIN NICARAGUA

Alexandru Ionescu, București. Textul reformei constituției din Nicaragua, despre care am scris în nr. 15 din acest an, a fost prezentat recent parlamentului de către 46 de reprezentanți ai partidelor liberal și conservator. Reforma prevede dizolvarea parlamentului și fixarea de alegeri constituante în februarie 1972. Statul va fi condus de un triumvirat. Doi dintre viitorii membri ai triumviratului se cunosc : actualul președinte Anastasio Somoza (membru al faimosului clan Somoza, care stăpînește țara de multă vreme) și președintele partidului conservator, Fernando Aguero. Subtextul întregii reforme este perpetuarea la putere a clanului Somoza. Consultați și articolul apărut la rubrica „Puncte de vedere" din nr. 30.

APA POLIMERIZATĂ

I. Iacob, Bacău. 1. E posibil ca pe planeta Venus să se găsească apă dar, potrivit unor experți, numai sub forma unor molecule solide : așa numita „apă polimerizată", descoperită cu cîtva timp în urmă de savanți. Se știe că la suprafața planetei temperatura este extrem de ridicată : aproximativ 370°C. Or, apa polimerizată rămîne stabilă pînă la 410°C. Oricum însă, în cazul că supoziția se adevărește, viitorii pămînteni, în eventualitatea unor descinderi pe Venus, nu-și vor pune speranțele în apa polimerizată venusiană și vor avea nevoie de rezerve de apă „de acasă". 2. Există, într-adevăr, un proiect privind construirea unor „trenuri maritime". Proiectul realizat de Institutul industrial al Universității din Tokio prevede un remorcher foarte puternic care ar trage un grup de containere (evident ermetic închise), fiecare în greutate de 200 de tone. Prin metoda „trenurilor maritime", s-ar reduce considerabil timpul destinat staționării în porturi pentru încărcare și descărcare. 3. Din parlamentul latino-american (ale cărui lucrări — a cincea sesiune plenară — s-au deschis săptămîna trecută la Caracas), fac parte Brazilia, Chile, Columbia, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Paraguay, Salvador și Venezuela. 4. Rezervele de aur și devize ale Statelor Unite ale Americii care, chiar și în urmă cu cîteva luni erau inferioare celor din R.F. a Germaniei, scăzuseră la jumătatea lunii august la 12,2 miliarde dolari.

„LUMEA" PENTRU COLECȚIE

Cititorii care doresc să-și completeze colecțiile revistei „Lumea" se pot adresa : E. Dumitrescu, str. Arcului nr. 18, tel. 51.54.07, București, sectorul 2 ; Anghel Ioan, str. Sirenelor nr. 3, București, sector 6 ; Friderich Roth, str. Armata Poporului nr. 5, ap. 3, Arad ; Ion F. Lupu, str, Unirii nr. 127, Craiova ; Fl. Sassu, str. Nicolae Iorga, nr. 47, București, sectorul 1 ; Szasz Bela, str. Cînepei nr. 37, Sf. Gheorghe, jud. Covasna ; Dumitra Bămbălău, com. Pietrele Albe, jud. Gorj, oficiul poștal Tg. Jiu-3 ; Ștefan Conshi, str. Becației nr. 8, bl. U-26, ap. 47, București, sectorul 4 ; Spiridon P. Glonț, com. Conțești nr. 285, jud. Dîmbovița ; Eugen Jannes, str. Valea Roșie nr. 9, bloc Z5, et. 1, ap. 10, București, sector 7. Cornel Păcurar, str. Pescarilor nr. 17, Timișoara ; Anișoara Bîrciu, com. Orbeasca de Sus, jud. Teleorman ; Ionel Bolla, str. Siretului nr. 2, bloc A 1, Scara B, et. I, ap. 18, Fetești-gară, jud. Ialomița ; Ioan Eftimie, Șoseaua Cățelu 27, bloc 42, ap. 30, tel. 36 85 05, București, sector 4.

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România
REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU
Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10, Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții
Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225
C.P.C.S

CONFORT

ARGEŞ — 4

MUSCEL

ASTORIA

C. E. I. L. — PITEŞTI

în ţară şi peste hotare

Mobilierul elegant, creat de

C. E. I. L. — PITEŞTI

impresionează plăcut prin ireproşabila finisare, prin funcţionabilitatea garniturilor sale.

Tipul „CONFORT“ poate fi dispus în locuinţă în cinci variante: cameră de lucru, cameră combinată, sufragerie, cameră pentru tineret sau hol.
Camera de lucru „ASTORIA“, holul rustic „MUSCEL“ şi sufrageria „ARGEŞ-4“ se recomandă prin trăinicia şi frumuseţea lor.

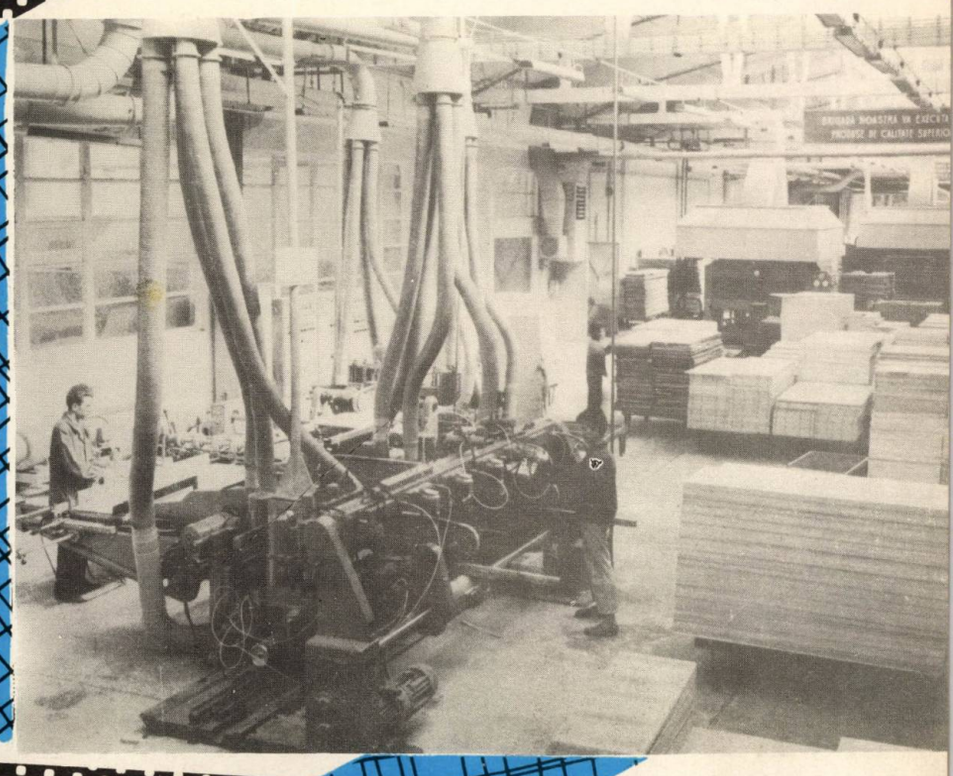

Doriţi pantofi cu tăietură impecabilă, cizmuliţe elegante şi comode, sandale asortate culorilor verii?

Alegeţi-le dintre produsele fabricilor

CLUJANA, ARDELEANA şi SPORT
CENTRALA INDUSTRIALĂ
DE PIELĂRIE CLUJ

Piaţa 1 MAI nr. 4-5

LUMEA

Nr. 37 9 septembrie 1971

GENEVA
Atomul în slujba păcii

R. P. D. COREEANĂ
23 de ani de eforturi creatoare

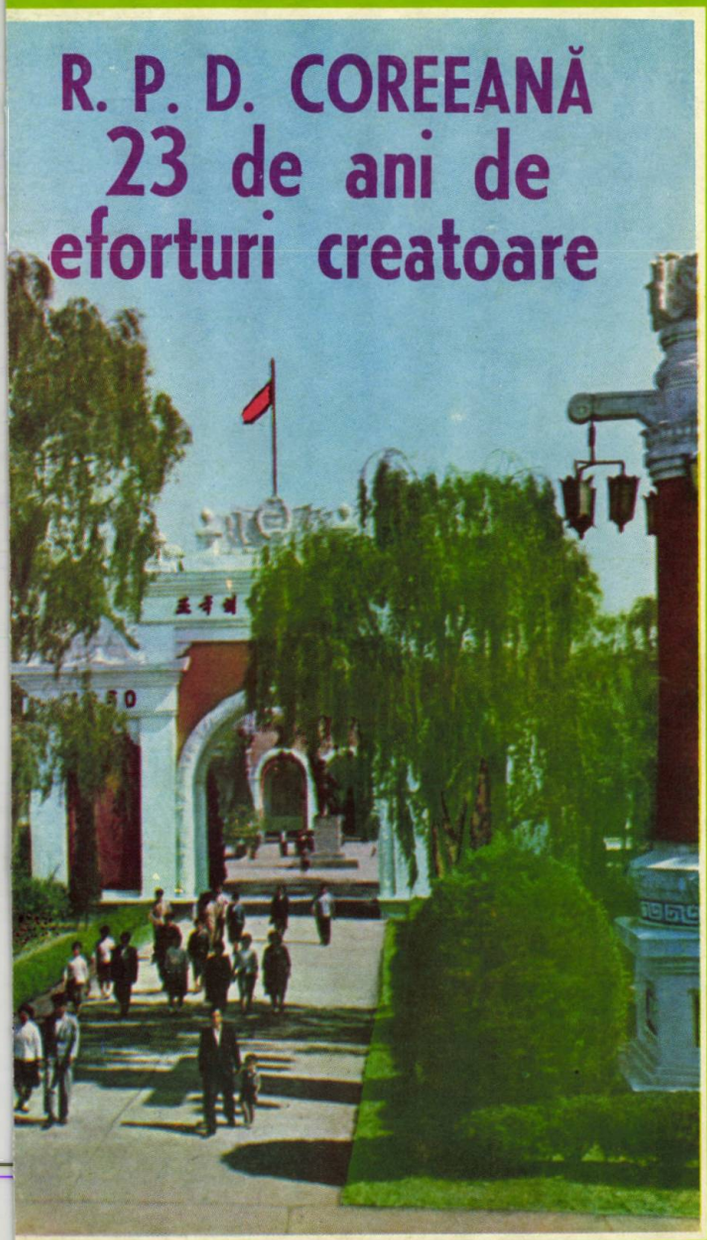

R. P. BULGARIA
Tradiţii şi modernizare

Cazul „fraţilor de la Soledad"

Miting închinat prieteniei dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Spania la Grupul industrial de petrochimie și uzinele „1 Mai". Au vorbit tovarășii Nicolae Ceaușescu și Santiago Carrillo

Al XIV-lea Congres internațional de studii bizantine. În cadrul ședinței de deschidere, tovarășul Manea Mănescu, vicepreședinte al Consiliului de Stat, a dat citire Mesajului președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, adresat participanților

Primirea de către tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Marii Adunări Naționale, a delegației Adunării Naționale a Republicii Democrate Vietnam, condusă de tovarășul Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, vicepreședinte al Comitetului Permanent al Adunării Naționale.

LUMEA

Nr. 37 (411) 9 septembrie 1971

PRINCIPALELE teme ale actualității internaționale din această săptămînă comentate în numărul de față : lucrările celei de-a 59-a Conferințe interparlamentare ce se desfășoară la Paris (pag. 4) ; dezbaterile Congresului sindicatelor britanice (pag. 5) ; situația din Orientul Apropiat (pag. 6) ; Vietnamul de sud după consumarea farsei electorale (pag. 8) ; retrospectiva vizitei președintelui chilian, Salvador Allende, într-o serie de țări latino-americane (pag. 9) ; vizita reginei Iuliana la Djakarta, în contextul relațiilor olandezo-indoneziene (pag. 10).

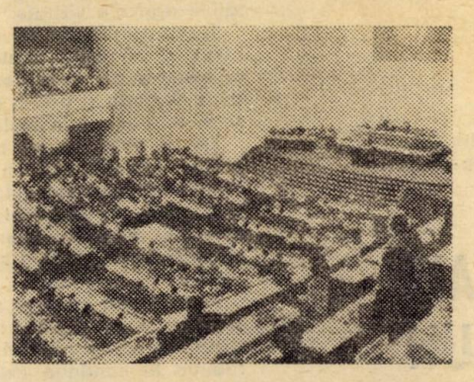

LA PALATUL NAȚIUNILOR UNITE din Geneva se desfășoară o nouă și prestigioasă reuniune : „A patra conferință internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice". Tematica și obiectivul propus — găsirea unor noi căi de extindere a folosirii în scopuri pașnice a energiei atomice și, în același timp, de anihilare a capacităților distructive ale atomului —, precum și prezența a circa 4 000 de savanți și specialiști din aproximativ 80 de state plasează această conferință printre cele mai importante acțiuni organizate sub egida Organizației Națiunilor Unite (pag 14).

REPUBLICA SAN MARINO, situată pe muntele Titano din peninsula italică, cu o suprafață de numai 61 kmp și cu o populație de cca 18 000 de locuitori, este conturată pe harta Italiei doar cu un cerculeț obișnuit ce marchează orașele. Acest mini-stat, creat cu aproape 17 secole în urmă, reprezintă însă, în conștiința omenirii, un simbol cu mari semnificații în ceea ce privește lupta pentru păstrarea independenței, a ființei naționale, a dreptului la libertate și pace (pag. 19).

LA 21 AUGUST, în închisoarea San Quentin din California a fost ucis în condiții misterioase deținutul negru George Jackson, autorul volumului de mare succes „Fratele din Soledad". Este cel mai recent capitol al unei înfruntări violente, printre ale cărei victime se numără și fratele lui George, Jonathan Jackson (pag. 21).

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE, OPINII

Convorbiri cu :

Iosif Banc, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și apelor. 2

François-Xavier Ortoli, ministrul dezvoltării industriale și cercetării științifice al Franței. 2

Carl Stokes, primarul orașului Cleveland. 3

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Paris. A 59-a Conferință interparlamentară. Ion Stoichici. 4

Blackpool. T.U.C. și ofensiva antisindicală. Richard Clements. 5

Orientul Apropiat. După referendumul de constituire a Federației. Rodica Georgescu. 6

Saigon. O farsă s-a terminat, alta se pregătește... Radu Budeanu. 8

Quito — Bogota — Lima. Retrospectivă la o călătorie. 9

Djakarta. Vizita reginei Iuliana. Ștefan Nicolae. 10

Geneva. R.I.G. — '71. Corneliu Vlad. 11

Energia atomică în slujba păcii. Sergiu Verona. 13

DIN SURSE. 12

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

Varna. Tradiții și modernizare. Mircea Tacciu. 15

R.P.D. Coreeană. 23 de ani de eforturi creatoare. Constantin Ciarec. 16

ÎNSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST

Spectrul anului 1929. Costin C. Kiriței escu. 18

MERIDIANE '71

San Marino după 1670 de ani. Nicolae Puicea. 19

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

George Jackson : vinovat sau victimă ? Felicia Antip. 21

Temnițele de la Soledad. Godfrey Hodgson. 22

DOCUMENTE

Textul acordului cvadripartit în problema Berlinului occidental. 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Rinascita, The Guardian, Le Monde, L'Express. 27—30

PROFIL

Mohamed Karim Lamrani, primul ministru al Marocului. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31—32

ROMÂNIA
● prezențe contacte opinii

IOSIF BANC

vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministrul agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și apelor

LEGĂTURI BILATERALE DE INTERES COMUN

Vizita delegației conduse de tovarășul Iosif Banc (x), la Expoziția de vînătoare

— Recent, ați efectuat o vizită în R.P. Ungară. Care a fost obiectivul acestei vizite ?

— La invitația dr. Imre Diemeny, ministrul agriculturii și industriei alimentare din R. P. Ungară, am participat la deschiderea expoziției mondiale de vînătoare de la Budapesta. În cadrul acestei manifestări s-au prezentat un mare număr de țări din Europa, Asia, Africa și America, expunîndu-se aproximativ 6 000 de trofee de vînat din cele mai diverse regiuni ale globului.

Țara noastră a participat cu un pavilion în care au fost expuse cele mai valoroase trofee de vînat specifice meleagurilor românești. Exponatele prezentate în pavilionul României s-au bucurat de o primire deosebit de favorabilă din partea specialiștilor și a marelui public vizitator. Expresia cea mai elocventă a calității vînatului nostru o reprezintă faptul că juriile internaționale constituite în acest scop și-au exprimat înalta apreciere față de exponatele românești, apreciere materializată prin acordarea a 499 de medalii de aur pentru cele 505 de trofee prezentate. Totodată, la unele specii de vînat din România s-au acordat recorduri mondiale : la urs (blană și craniu), la capră neagră și la rîs.

— Ce ați mai vizitat în R. P. Ungară ?

— Am avut prilejul să vizitez Muzeul Agricol din Budapesta, întreprinderea agricolă de stat „Babolna" situată la circa 160 km de Budapesta și Complexul agricol „Agardi" din apropierea capitalei ungare.

Țin să remarc că obiectivele agricole vizitate, specializate în producția vegetală (grîu și porumb) și de carne (păsări și porci) ne-au lăsat o impresie deosebită, în special datorită modului de organizare și a eficienței economice ridicate.

— Desigur, în decursul vizitei dv. ați avut prilejul să vă întîlniți și să purtați discuții cu o serie de personalități ale vieții economice din țara vecină. Cum apreciați aceste contacte ?

— În cursul vizitei am avut ocazie să mă întîlnesc și să am discuții cu factori de răspundere ai guvernului R.P. Ungare. În această ordine de idei remarc întîlnirile cu tovarășii Fehér Lajos și Valyi Péter, vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri al R. P. Ungare, dr. Imre Diemeny, ministrul agriculturii și industriei alimentare, cu adjuncții acestuia, precum și cu numeroși specialiști din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și din unitățiile agricole vizitate.

Toate aceste discuții și întîlniri au reliefat, o dată în plus, utilitatea și eficiența contactelor directe între reprezentanții vieții economice din cele două țări, încadrîndu-se în dorința comună de a dezvolta și adînci cooperarea și colaborarea dintre România și R. P. Ungară în multiple domenii de activitate.

Țin să subliniez că discuțiile purtate au depășit cadrul strict protocolar, căpătînd un caracter de lucru, tovărășesc, într-o ambianță plăcută, de înțelegere reciprocă.

Gazdele au făcut totul pentru ca vizita noastră să decurgă în cele mai bune condițiuni, fapt care a contribuit, în mod evident, ca șederea în R. P. Ungară să se desfășoare în modul cel mai eficient și agreabil.

În contextul politicii partidului și statului nostru de dezvoltare și adîncire a relațiilor multilaterale ale României cu toate țările socialiste, vizita noastră în R. P. Ungară reprezintă și ea o contribuție la continua extindere a legăturilor bilaterale între cele două țări, în interesul comun al popoarelor român și maghiar.

FRANCOIS-XAVIER ORTOLI

ministrul dezvoltării industriale și cercetării științifice al Franței

DINAMICA RELAȚIILOR ECONOMICE ROMÂNO-FRANCEZE

— Care a fost obiectivul vizitei dv. în România ?

— Am venit în România pentru ca în urma unor contacte directe cu factorii de răspundere din țara dv. să dăm un nou impuls colaborării româno-franceze în domeniul schimburilor economice și tehnico-științifice. Mi-am putut da seama, mă refer la ultimii ani, că România urmărește cu interes dezvoltarea tehnologiilor sale, în ritmul cerut de progresul tehnic mondial. În legătură cu acest interes pot spune că am fost un martor direct : acum trei ani am semnat, împreună cu domnul Corneliu Mănescu, acordul de cooperare româno-franceză în domeniul economic și tehnico-științific, iar anul trecut, acompaniindu-l în vizita sa oficială în Franța pe președintele României, domnul Nicolae Ceaușescu, am putut remarca, de asemenea, marea importanță pe care o acordă conducătorul României introducerii

în economie a celor mai avansate metode. De altfel, fiind primit cu ocazia actualei mele vizite de domnul Nicolae Ceaușescu, în convorbirea pe care am avut-o cu domnia-sa, a rezultat dorința comună de a accelera schimburile noastre în domeniile amintite.

— Ce ne puteți spune, domnule ministru, despre actualul stadiu al relațiilor economice româno-franceze ?

— Aceste relații, de altfel cu o lungă tradiție, au fost întotdeauna bune. Mi se pare însă semnificativă evoluția lor din ultima perioadă pe care o apreciez ca spectaculoasă. Un ritm de creștere al schimburilor economice și tehnico-științifice de aproximativ 15—20 la sută pe an este expresia cea mai concretă a dinamismului legăturilor noastre. În afara acestui dinamism, precum și a interesului reciproc ca relațiile româno-franceze să se dezvolte și în continuare, consider importantă dorința exprimată de ambele părți de a se găsi sectoare de specializare, de a prospecta piețe de desfacere, de a adînci cooperarea și colaborarea între industriile noastre. Uzina de autoturisme de la Pitești la care participă Uzinele Renault reprezintă o bună expresie a succesului de care se bucură cooperarea româno-franceză, a relațiilor excelente concretizate între cele două țări.

— Și cum vedeți perspectivele evoluției relațiilor dintre țările noastre ?

— Cu fiecare dintre interlocutorii români cu care am avut prilejul să discut am ajuns la concluzia că, deși s-au înregistrat succese notabile, putem face mai mult pentru ca relațiile noastre bilaterale să cunoască un ritm de dezvoltare și mai accentuat. Am apreciat, de comun acord, că un centru de documentare tehnică capabil de a organiza selectiv rezultatele cercetării științifice și tehnologice ar putea oferi bune rezultate pentru cooperarea în acest sector de activitate. Dorim, de asemenea, să dinamizăm schimburile reciproce de savanți, cadre de specialitate, studenți, de a mări numărul de burse etc.

România posedă cadre tehnice de o mare valoare, excelenți teoreticieni și practicieni, așa încît premisele unei mai adîncite cooperări și colaborări în multiple domenii de activitate sînt larg deschise. Am putea, așadar, face muncă de cercetare în comun.

Se poate afirma că perspectivele relațiilor româno-franceze în acest domeniu precum, evident, și în altele sînt excelente.

— Ați vizitat și cîteva locuri pitorești în România. Ce impresii v-au lăsat ?

— Pentru că nu pot renunța la optica mea de economist, doresc să subliniez în primul rînd că de la precedenta mea vizită în România litoralul a înregistrat o dezvoltare absolut remarcabilă. Am fost extrem de frapat de ritmul foarte rapid în care se dezvoltă industria turistică a României pe litoralul Mării Negre. De altfel trebuie să subliniez că o altă impresie dublează acest considerent de natură economică : România a reușit ca în pas cu dezvoltarea ei modernă să conserve o originalitate națională specifică. Aceasta este extrem de important.

În sfîrșit, pentru că am vizitat și Delta Dunării, ca unul care am călătorit pe tot globul, pot afirma că nu am întîlnit nicăieri în lume un peisaj de o asemenea splendoare. A fost pasionant. Încît impresiile mele în urma vizitei în România sînt numai pozitive.

CARL STOKES

primarul orașului Cleveland

EFICIENȚA VIZITELOR RECIPROCE

— În urma întîlnirilor pe care le-ați avut și în urma vizitelor făcute, care sînt impresiile dv. ?

— Consider extrem de eficiente întîlnirile pe care le-am avut cu reprezentanții municipalităților vizitate (București, Brașov, Constanța), precum și cu personalități ale vieții obștești din România. Amabilitatea cu care am fost primit și convorbirile purtate mi-au permis o mai bună înțelegere a problematicii social-economice a țării dv.

România se află în plină dezvoltare a economiei, industrializarea fiind aspectul dominant al acestei ample evoluții. M-a interesat în special cum rezolvă guvernul dv. o serie de probleme pe plan social. Știut fiind că industrializarea înseamnă implicit creșterea populației productive urbane, am urmărit politica statului român în domeniul dezvoltării locuințelor, școlilor, asistenței medicale, a transporturilor în comun. Peste tot am remarcat aspecte pozitive. E vorba de o problematică extrem de complexă — în această privință nici o țară nu face excepție — datorită ritmului rapid al creșterii solicitărilor.

— Ce impresii v-au lăsat orașele vizitate, nu din punct de vedere turistic, ci ca primar al unui oraș american ?

— În primul rînd, centrele urbane românești, fie că este vorba de capitală, de orașele de pe litoral sau de la munte, au o concepție urbanistică aerată. Ele sînt mai curate decît orice oraș american. Din punct de vedere al „atmosferei" vieții publice, dv. nu aveți de înfruntat avatarurile centrelor noastre urbane mai mici sau mai mari : criminalitatea, șomajul etc. Este și acesta un rezultat al politicii dv., aflată în consens cu dezideratele populației.

— Care sînt la Cleveland problemele aflate la ordinea zilei din punct de vedere social-economic ?

— Lipsa de fonduri este cea mai spinoasă problemă. Administrația are de înfruntat din această cauză mari dificultăți în ceea ce privește aplicarea proiectelor de dezvoltare a orașului. La aceasta se adaugă costul înalt al serviciilor. Din punct de vedere social, populația de culoare trebuie încă să lupte pentru recunoașterea drepturilor, garantate de altfel de constituție. Vă mai pot spune că șomajul și asistența socială pentru persoanele în vîrstă sînt alte două elemente incluse pe acest inventar de probleme, aflate mereu la ordinea zilei...

— Ce importanță atribuiți rolului pe care-l au contactele directe ale personalităților vieții publice ?

— Aș spune că au un rol inestimabil. Vizitele reprezentanților vieții publice în alte țări îi introduce direct în miezul lucrurilor, le permite cunoașterea și înțelegerea în amănunt a unor activități variate care fac obiectul politicii statelor respective. Contactele directe între factorii de răspundere elimină relațiile superficiale, lipsite de eficiență. Prima mea vizită în România se înscrie în acest cadru și, ca atare, pot considera că a fost plină de rezultate pozitive.

— În cunoștință de cauză, cum ați descrie România ?

— România este o țară care s-a desprins de trecutul său într-un ritm extrem de rapid. M-am convins că în țara dv. conducerea statului a făcut enorm pentru dezvoltarea economică și socială, pentru ridicarea standardului de viață al populației. Mi se pare util pentru orice personalitate din Occident să viziteze România pentru a se convinge pe viu de diferențele între anii imediat următori celui de-al doilea război mondial și actualul stadiu atins de dezvoltarea țării.

Pentru ca omenirea să supraviețuiască este absolut necesară înțelegerea între toate popoarele. Indiferent de rasă, sistem social-politic etc., oamenii sînt peste tot oameni. Putem învăța să trăim în pace numai cunoscîndu-ne mai bine unii pe alții. Personal, sînt foarte bucuros că am avut ocazia să cunosc țara dv. minunată, poporul dv. harnic și înțelept.

Rubrică realizată de
Radu BUDEANU

PARIS

A 59-a CONFERINȚĂ INTER-PARLAMENTARĂ

Corespondență pentru „Lumea"

A 59-a Conferință a Uniunii interparlamentare a fost salutată de președintele Franței, Georges Pompidou

Dînd urmare invitației Grupului interparlamentar francez, Uniunea interparlamentară a hotărît să-și țină conferința de toamnă din anul acesta, a 59-a la număr, în capitala Franței. Bucuroși de a veni în acest oraș de veche și rafinată cultură, membrii Uniunii încearcă sentimentul unui pelerinaj la locurile de origine ale organizației, fiindcă Parisul a găzduit, în anul 1889, prima Conferință interparlamentară care a pus bazele acestei organizații internaționale.

În lunga serie a conferințelor interparlamentare, cea care are loc la Paris, în somptuoasele săli ale Palatului Versailles, se remarcă prin faptul că stabilește un record în privința numărului de participanți : peste 700 de parlamentari, reprezentînd parlamentele din 68 de țări ale lumii. Între delegați sînt președinți ai multor parlamente, precum Karl Waldbrunner, președintele Consiliului Național al Austriei, dr. G. S. Dhillon, președintele Camerei inferioare a Parlamentului indian, Pierre Grégoire, președintele Camerei Deputaților din Luxemburg, Alexei Sitikov, președintele Sovietului Uniunii al Sovietului Suprem al U.R.S.S., Alfred Weber, președintele Consiliului Național al Elveției.

La lucrări participă și o delegație a Grupului român din Uniunea interparlamentară, alcătuită din deputații Mihail Levente, președintele Grupului, Tudor Drăganu, vicepreședinte al Grupului și președintele Comisiei parlamentare și juridice a Uniunii interparlamentare, și Alexandru Ionescu, membru al comitetului de conducere al Grupului.

Această conferință, desfășurîndu-și lucrările în ajunul deschiderii celei de a 26-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, constituie un prilej potrivit de a desprinde, în acest moment important al conjuncturii internaționale, diferitele puncte de vedere și poziții politice față de principalele evenimente și probleme care preocupă opinia publică internațională.

Edificatoare, în acest sens, este ordinea de zi a Conferinței de la Paris care, printre multiplele probleme înscrise pe agenda dezbaterilor sale, cuprinde unele a căror importanță vorbește de la sine : securitatea europeană și convocarea conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, problemele dezarmării (cu deosebire dezarmarea nucleară și crearea de zone denuclearizate), folosirea sateliților în domeniul comunicațiilor internaționale, lupta împotriva colonialismului și discriminării rasiale, problemele dezvoltării, rolul comisiilor permanente în dezvoltarea activității parlamentelor etc.

Salutînd pe oaspeți, președintele Georges Pompidou a evocat sarcinile care stau în fața parlamentelor în actuala etapă a evoluției internaționale. „Reprezentînd popoarele — a spus președintele Franței — preocupările dv. trebuie în mod evident să constea în a le apăra împotriva pericolului esențial care apasă asupra lor și înainte de toate împotriva războiului extern sau intern, pericol pe care experiențele teribile prin care a trecut omenirea n-au reușit să-l înlăture".

Încă la sesiunea comisiilor de lucru ale Uniunii, care a avut loc la Caracas, în primăvara acestui an, au fost elaborate proiectele de rezoluții în principalele probleme amintite și acestea se află acum pe masa de lucru a conferinței, așteptîndu-și aprobarea. Atenția generală este reținută de rezoluția referitoare la **„Apropierea între națiuni, cu deosebire în Europa, ca garanție a păcii"** care, subliniind schimbările politice survenite în ultimul timp în relațiile dintre statele europene „face apel la grupurile interparlamentare să depună toate eforturile în parlamentele lor în scopul de a favoriza crearea unor sisteme eficace de securitate în Europa, în conformitate cu dispozițiile Cartei Națiunilor Unite și recomandările cuprinse în Declarația O.N.U. privitoare la întărirea securității internaționale" ; în același timp, rezoluția dă mandat secretarului general al Uniunii **„să examineze mijloacele permițînd promovarea cooperării parlamentare europene, îndeosebi prin multiplicarea contactelor între grupurile naționale, avînd drept scop final convocarea tuturor țărilor interesate la masa unei conferințe de securitate și cooperare în Europa".**

Dezbaterile în această problemă au debutat sub bune auspicii, lucru atestat de raportul înaintat Conferinței de către delegatul finlandez J. Virolainen, vicepreședintele Consiliului interparlamentar, în numele Comisiei politice a Uniunii care, sintetizînd opiniile exprimate de majoritatea grupurilor naționale, afirmă : „S-a spus că după o perioadă prelungită de război rece, cu sechele dureroase, comunitatea internațională a intrat, în sfîrșit, în era negocierilor ; această judecată se aplică cu deosebire Europei, unde recentele evoluții dovedesc, într-o manieră suficient de concretă, că problemele extrem de complicate rezultate din cel de-al doilea război mondial pot fi depășite, dacă toate părțile interesate sînt dispuse să trateze și să-și soluționeze diferendele".

Luînd cuvîntul în dezbateri, delegația Grupului român a subliniat că poporul român este vital interesat în realizarea securității pe acest continent. In concepția română, securitatea pe continentul european presupune crearea unei situații politice care să facă imposibilă repetarea unei conflagrații, care să elimine sursele de tensiune, să permită fiecărei națiuni să se consacre muncii pașnice, la adăpost de agresiune și de amenințările cu forța sau de amestec în treburile interne. Fiind o problemă complexă, securitatea europeană nu poate fi edificată decît prin conjugarea eforturilor tuturor statelor continentului, indiferent de numărul populației sau mărimea teritoriului, în calitate de state libere și suverane, care se bucură de dreptul deplin de a decide căile dezvoltării lor proprii și mijloacelor de cooperare cu alte națiuni, spre beneficiul reciproc.

O altă problemă importantă, organic legată de cea a securității, în care Conferința este chemată să se pronunțe, o constituie dezarmarea, cu deosebire dezarmarea nucleară și crearea de zone denuclearizate. Proiectul de rezoluție

supus spre considerare Conferinței se face ecoul îngrijorării pe care o încearcă parlamentele și parlamentarii lumii în fața amenințării pe care o reprezintă pentru civilizația lumii și însuși viitorul acesteia, acumularea în continuare, a unor uriașe stocuri de arme nucleare și clasice care, nu numai că reprezintă un pericol potențial în sine, dar sînt folosite chiar în timp de pace de către cercurile imperialiste ca instrumente ale politicii de forță și agresiune împotriva libertății și independenței popoarelor ; aceasta fără a mai vorbi de povara cheltuielilor militare care se răsfrînge direct și în modul cel mai negativ asupra condițiilor de viață ale popoarelor.

Pornind de la considerentul că o activitate care afectează interesele tuturor popoarelor, cum este dezarmarea, nu poate fi desfășurată cu șanse de reușită de un număr limitat de state, ci reclamă participarea tuturor țărilor, Grupul român salută prevederea înscrisă în dispozitivul proiectului de rezoluție înaintat Conferinței în această problemă, prevedere care invită grupurile naționale să acorde sprijinul lor, prin intermediul parlamentelor și guvernelor lor, **„intensificării eforturilor în domeniul dezarmării și în vederea convocării, la o dată convenabilă și după o minuțioasă pregătire, a unei Conferințe mondiale pentru dezarmare, deschisă tuturor statelor"**. Aceasta se înscrie pe linia sugestiilor făcute de țara noastră în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva în legătură cu lărgirea acestui organism cu toate statele care doresc să participe la discuții și la convocarea unei conferințe mondiale pentru dezarmare, ca măsuri adecvate pentru promovarea încrederii și destinderii internaționale, pași foarte utili și necesari în vederea înaintării pe calea dezarmării generale.

Totodată, conferința este sesizată de numeroase cereri de a se înscrie în rezoluția privind dezarmarea, prevederi care să sublinieze cerința de interzicere a folosirii armelor nucleare și termonucleare, ca pas esențial, în direcția dezarmării generale și totale, ceea ce după părerea delegației române ar da și mai multă substanță rezoluției.

De mai mulți ani relațiile economice internaționale reține atenția Uniunii interparlamentare. La Paris, delegațiile participante sînt chemate a examina problemele legate de cel de-al doilea Deceniu O.N.U. pentru dezvoltare.

Din lectura Raportului înaintat Conferinței de către delegatul francez, P. de Montesquiou, în numele Comisiei economice și sociale a Uniunii în care se face bilanțul primului Deceniu de dezvoltare al O.N.U., se desprinde însă faptul îngrijorător că indicii de creștere scontați nu numai că nu s-au atins dar, dimpotrivă, s-a înregistrat un regres sensibil, ceea ce înseamnă că decalajul dintre țările rămase în urmă și cele avansate s-a accentuat și mai mult.

Problemele parlamentare și juridice sînt cu regularitate studiate la întrunirile Uniunii interparlamentare, unde ele fac obiectul unui schimb de păreri și de experiență. Un interes crescînd de la un an la altul se constată pentru problemele perfecționării activității parlamentelor și a organismelor acestora.

Dezbaterile care vor avea loc la punctul intitulat „Rolul comisiilor permanente pentru dezvoltarea activității parlamentului" sînt destinate să scoată în evidență diversitatea mare de forme și practici utilizate în cadrul diferitelor sisteme de reprezentare existente în lumea contemporană.

■

Deschiderea Conferinței a fost precedată de cea de-a 109-a sesiune a Consiliului interparlamentar — organul de conducere al Uniunii. Consiliul a examinat tematica lucrărilor Conferinței și a hotărît să înainteze rapoartele și proiectele de rezoluții elaborate spre dezbatere plenară și aprobare. A fost aprobată reluarea activității în Uniunea interparlamentară a grupurilor recent create în Ruanda și Maroc. Consiliul a procedat totodată la amendarea Statutelor Uniunii interparlamentare, în scopul eliminării discriminărilor practicate față de unele grupuri care au prezentat cereri de admitere. In legătură cu aceasta trebuie să arătăm că pe masa Conferinței se află, încă nerezolvate pozitiv, cererile de aderare prezentate de grupurile parlamentare din R. D. Germană și R.P.D. Coreeană.

Dezbaterile Conferinței vor dura pînă la 10 septembrie, cînd se vor încheia prin votul asupra rezoluțiilor și hotărîrilor recomandate de Consiliul Uniunii Interparlamentare.

Importanța lucrărilor celei de-a 59-a Conferințe depășește, de departe, granițele țării gazdă. Numărul mare de delegații și nivelul delegațiilor sosite, contactele realizate sau în curs de realizare, atmosfera de lucru care domină dezbaterile, cadrul propice pe care-l oferă Parisul, toate aceste elemente concură pentru a face din cea de-a 59-a Conferință interparlamentară un eveniment de prestigiu, cu aspecte multiple și bogat în învățăminte, pe linia înțelegerii și colaborării internaționale.

Ion STOICHICI

Paris, 7 septembrie

BLACKPOOL

T. U. C. ȘI OFENSIVA ANTISINDICALĂ

Corespondență pentru „Lumea" de la Richard Clements

Congresul sindicatelor britanice (TUC) — care reprezintă aproape nouă milioane de salariați englezi — s-a întrunit săptămîna aceasta la Blackpool într-o atmosferă de profundă nemulțumire în fața amenințării crescînde de șomaj la adresa membrilor lui. In ciuda cîtorva recente știri favorabile, printre care în special reducerea ratei bancare, conducătorii și membrii sindicatelor nu speră într-o schimbare spectaculoasă a situației economice. Într-adevăr, cele mai proaspete cifre oficiale cu privire la șomaj — în momentul de față peste 800 000 de oameni nu au de lucru — și evaluările făcute de experți economici independenți, care arată că cifra va ajunge probabil la peste 900 000 iarna aceasta, lasă să se prevadă presiuni încă și mai puternice asupra sindicatelor.

Încă din cursul anului curent, presiunile au crescut continuu. Adoptarea proiectului de lege al guvernului conservator cu privire la relațiile în industrie și respingerea înverșunată a revendicărilor de salarii, au dus la apariția celei mai puternice mișcări greviste din ultimii ani. Deși numărul grevelor a scăzut anul acesta, totuși zilele de lucru pierdute au și atins cel mai mare număr înregistrat în Marea Britanie începînd din anii 1920. Și aceste cifre nici nu cuprind cele două greve cu caracter politic organizate împotriva noului proiect de lege conservator.

Cifrele publicate de guvern arată de asemenea că pînă în prezent, anul acesta, nivelul majorărilor de salarii a scăzut. Acest lucru nu era de neașteptat în condițiile unui șomaj atît de ridicat. Este însă evident că guvernul conservator speră că mișcarea sindicală va fi încă și mai speriată de penalitățile care pot fi aplicate în baza legislației introduse și că, în următoarele șase luni, această teamă ar putea contribui la reducerea agitației în industrie.

Există însă semne că sindicatele vor depune toate eforturile pentru a menține combativitatea la un nivel ridicat. În ciuda perspectivelor economice sumbre, ele fac tot posibilul pentru a asigura ca nivelul de trai al membrilor lor să nu sufere reduceri considerabile. Săptămîna trecută, al doilea sindicat ca mărime din Marea Britanie — al muncitorilor din industria construcțiilor de mașini — a anunțat că va cere pentru membrii lui o majorare de salarii cu 40 la sută. Aceasta este revendicarea cea mai importantă prezentată în ultimul timp și pare să anticipeze de pe acum că presiunile sindicatelor vor atinge punctul culminant în primele luni ale anului viitor.

Este evident că prezentînd aceste revendicări, conducerile sindicatelor reacționează de fapt la presiunile exercitate de propriii lor membri. Dar ele se străduiesc de asemenea să convingă opinia publică în ansamblu ca aceasta să nu piardă din vedere faptul că răspunderea pentru criza actuală o poartă tocmai politica deliberată a guvernului conservator și că în nici un caz nu revine mișcării sindicale. Conservatorii pretind de cîtva timp că revendicările de majorare a salariilor constituie principalul factor în creșterea șomajului. Dar acest argument a fost combătut în mod convingător de sindicate, care subliniază că șomajul nu a crescut atît de repede ca în sectoarele cu salarii ridicate ale economiei.

Există indicii că guvernul își schimbă acum direcția atacului. În declarații ministeriale recente se afirmă că nu se poate face nimic pentru a remedia dificultățile economice sau șomajul pînă cînd Marea Britanie nu va intra în Piața comună. Dar acest argument va primi probabil de asemenea un răspuns foarte rapid din partea sindicatelor. Săptămîna aceasta dezbaterea politică principală la conferința TUC s-a axat pe hotărîrea lui de a respinge condițiile intrării în C.E.E. așa cum au fost negociate de guvernul conservator. Față de această problemă s-a produs o impresionantă strîngere a rîndurilor în interiorul mișcării sindicale. Deși în sînul conducerii Partidului laburist se manifestă divergențe considerabile asupra acestui subiect, ele sînt mult mai mici în cadrul sindicatelor. Purtători de cuvînt ai sindicatelor ca Jack Jones și Hugh Scanlon — care se opun categoric intrării Marii Britanii în C.E.E. — vor cîștiga poziții mult mai puternice în urma conferinței de săptămîna aceasta.

Astfel, principalul rezultat al conferinței TUC va fi că în toate problemele majore — atît politice cît și economice — care stau în fața Marii Britanii, prăpastia existentă între guvernul conservator și sindicate nu se va micșora. În aceste împrejurări, dacă conservatorii vor insista să impună penalități conducătorilor sindicali care cer majorări de salarii, ei se vor lovi de o mișcare sindicală mult mai unită și mai combativă.

Anul trecut, cînd muncitorii poștali au desfășurat o bătălie îndelungată și grea împotriva guvernului conservator, mișcarea sindicală nu s-a arătat suficient de dispusă să aibă o confruntare directă cu acesta. Dar iarna aceasta sau la începutul primăverii viitoare, s-ar putea ca situația să înregistreze o schimbare spectaculoasă. Un număr mult mai mare de membri ai sindicatelor sînt hotărîți să ceară ca TUC să acționeze în mod mult mai coordonat ; acesta să considere — așa cum prevede statutul TUC — că un atac împotriva unui sindicat înseamnă un atac împotriva tuturor sindicatelor.

Firește, s-ar putea ca după Congresul de săptămîna aceasta să apară unele speculații despre existența unor dezbinări între diferite sindicate. În special s-ar putea ca unele sindicate de funcționari să nu fie atît de combative ca sindicatele industriale mai mari. Dar ar fi greșit ca guvernul conservator să se bazeze pe o presupusă slăbire a forțelor. Extraordinara creștere a costului vieții care s-a produs în ultimele luni a lovit foarte greu pe funcționari. Unele din sindicatele lor proiectează de pe acum acțiuni combative. În cursul iernii, aceasta ar putea duce la greve masive în serviciile de utilitate publică.

Fără îndoială, miniștrii conservatori vor urmări cu multă atenție rezultatele dezbaterilor de săptămîna aceasta la Blackpool. Întreaga lor strategie economică se bazează pe o confruntare cu sindicatele. Pînă în prezent ei n-au răspuns direct la valul crescînd de greve și la refuzul sindicatelor de a colabora în cadrul numeroaselor organe guvernamentale care se ocupă de relațiile de muncă în Marea Britanie. Dar, ținînd seama de creșterea presiunilor politice din cauza altor probleme, de pildă intrarea în C.E.E. și situația din Ulster, s-ar putea ca guvernul să acționeze în vederea reducerii presiunilor la care este supus pe plan intern. După surprinzătoarea convertire a președintelui Nixon la o politică a prețurilor și veniturilor, nu ar fi de mirare dacă liderii sindicali de la Blackpool ar constata, după încheierea lucrărilor lor, că miniștrii conservatori acceptă să ducă convorbiri serioase cu privire la orientarea similară din Marea Britanie.

ORIENTUL APROPIAT

AGENDĂ POLITICĂ ȘI DIPLOMATICĂ

Circa 12 milioane de electori s-au prezentat la 1 septembrie în fața urnelor în R.A.U., Libia și Siria pentru a se pronunța asupra proiectului de constituție a Federației Republicilor Arabe. Evenimentul — pregătit intens în toate cele trei țări prin discursuri și solemnități — a luat cea mai mare amploare în Libia, unde el coincidea cu cea de a doua aniversare a răsturnării monarhiei. Referendumul, ale cărui rezultate au fost publicate la 2 septembrie simultan la Cairo, Tripoli și Damasc, marchează nașterea efectivă a noii uniuni care grupează un ansamblu de 42 milioane de locuitori (R.A.U. — 34 milioane ; Libia 2 milioane ; Siria — 6 milioane).

Încă din decembrie 1969, la cererile repetate ale colonelului Kadhafi, președinții egiptean, libian și sudanez semnau „Carta de la Tripoli" care prevedea constituirea unui „front revoluționar", avînd, în esență, un dublu obiectiv : armonizarea progresivă a econo-

DISCUȚII DESPRE SOARTA ULSTERULUI

La 5 septembrie, trimisul special al agenției „France Presse" la Belfast relata întîmplările unei zile considerată drept relativ calmă, chiar „normală" : doi civili arși de vii, un soldat ucis, douăzeci și două de persoane rănite, cincisprezece atentate cu bombe și numeroase împușcături mai mult sau mai puțin violente. 5 septembrie era ajunul discuțiilor angajate între premierul britanic Edward Heath și omologul său din Eire, Jack Lynch, la Chequers (reședința de vară a primului ministru britanic), la aproximativ 40 de mile de Londra, discuții care, urmînd să aibă loc către sfîrșitul lunii octombrie, au fost grăbite datorită explozivei situații din Ulster.

Speculațiile în jurul întrevederii celor doi premieri au fost mai toate nuanțate de pesimism. Pentru că o situație atît de încordată cum este aceea din cele șase provincii ale Ulsterului cere cu insistență măsuri grabnice și radicale ce ar implica inevitabil renunțarea la unele din pozițiile pe care se situează părțile aflate în discuție. Potrivit comentariilor, catolicii minoritari din Irlanda de nord ar prefera să rămînă alături de extremiștii I.R.A., chiar dacă nu aprobă acțiunile lor violente, atîta timp cît nu vor beneficia de o egalitate civică, reprezentare proporțională în Stormont, dreptul de veto, aplicarea principiului „un om, un vot", înlăturarea discriminării la angajare etc. Lynch are din nou prilejul să amintească, printre altele, lui Edward Heath, necesitatea aplicării unor astfel de reforme care ar putea reduce pericolul războiului civil. Pe de altă parte, lipsa unor astfel de intenții din partea guvernului de la Londra nu este de natură să înlăture neîncrederea catolicilor care, mai mult ca oricînd, dezaprobă actualele acțiuni restrictive ale autorităților. Într-adevăr, în urma măsurilor speciale de internare decretate luna trecută, se pare că nu a existat nici o tentativă de a fi arestați și extremiștii protestanți care, organizați în „grupuri de autoapărare", întrețin atmosfera de teroare și violență.

BELFAST
Continuă ciocniri violente

Întrevederile cu ușile închise dintre Heath și Lynch au atins cu siguranță și probleme mai delicate ale relațiilor dintre cele două state, care au cunoscut — așa cum afirma „International Herald Tribune" — „o înăsprire" în ultima lună. Este vorba, în primul rînd, de incidentele izbucnite la granița cu Irlanda de nord, în timpul cărora s-a tras asupra soldaților britanici. Părțile se acuză reciproc, Dublinul afirmînd că teritoriul său a fost violat de 30 de ori în ultimii doi ani. Pentru a pune capăt sau a stăvili într-o oarecare măsură infiltrările în Ulster ale soldaților I.R.A., guvernul de la Belfast studiază închiderea parțială a frontierei cu Eire, în timp ce Dublinul propune chemarea unor observatori O.N.U.— propunere evident respinsă de cabinetul britanic care o consideră un amestec în treburile interne. Discuțiile (în întrevederea de luni și marți au fost numai examinate pozițiile celor două părți) vor fi reluate după un timp.

În sfîrșit, alte semne de gravă neîncredere : aripa „provizorie" a I.R.A. lansa duminică seara un ultimatum, propunînd un plan de pace considerat „totalmente inacceptabil" ; William Craig, lider de extremă dreapta unionist, anunța că 20 000 de protestanți sînt pregătiți pentru o mobilizare în vederea asigurării ordinii, în timp ce foștii militari catolici în armata britanică se pregăteau să-și apere cartierele împotriva oricărui atac.

S. Ț.

miei membrilor săi și acordarea de sprijin R.A.U. în strategia sa politico-diplomatică. În mare măsură, acest ultim obiectiv avea să fie atins, dat fiind că atît la Khartum cît și la Tripoli, va fi aprobată hotărîrea fostului președinte Nasser de a accepta „planul Rogers". Dar unitatea nu reprezenta la acea epocă decît o aspirație, un scop ce urma să fie înfăptuit într-un viitor mai îndepărtat. Într-adevăr, deși colonelul Kadhafi era adeptul unei „unități arabe totale și imediate", Nasser și generalul El Numeiry au reușit să-și impună punctul de vedere potrivit căruia această unitate trebuia să fie rodul unor acțiuni treptate, progresive. La 8 noiembrie 1970, la cinci săptămîni după moartea lui Nasser, președinții R.A.U., Libiei și Sudanului își anunțau, la Cairo, intenția de a constitui pe etape „o federație cu legături suple", menită să devină „nucleul unității arabe". Aderiunea Siriei la alianța de la Tripoli (29 noiembrie) va accelera mișcarea spre unitate. Cinci luni mai tîrziu, la 17 aprilie 1971, aceasta era practic realizată prin semnarea de către R.A.U., Libia și Siria a „declarației de la Benghazi" care punea bazele Uniunii republicilor arabe. Conferința de la Benghazi avea să se desfășoare în absența șefului statului sudanez : „o serie de probleme cu caracter intern" — va declara el — nu permiteau țării sale să adere la noua federație. Întrunirea tripartită de la Damasc (18-20 august 1971) va aproba, apoi, proiectul Constituției Federației Republicilor Arabe (prevederile ei au fost prezentate în nr. 35 al revistei noastre).

Este evident prematur să se facă pronosticuri cu privire la evoluțiile noii federații. Opinia observatorilor politici este că ea își va face simțite efectele mai degrabă în politica internă a fiecărei țări și în relațiile interarabe. Potrivit oficiosului „Al Ahram", întrevederile avute săptămîna trecută de generalul Gaafar El Numeiry la Tripoli și apoi la Cairo au examinat, în principal, problema aderării Sudanului la federație.

Punerea în aplicare a noii constituții va începe prin alegerea organismelor federației ; Consiliul prezidențial, guvernul și Adunarea federală. Alegerea acestor organisme va antrena, evident, unele remanieri guvernamentale și o reînnoire parțială a Adunărilor naționale în fiecare din cele trei țări.

În Egipt, în zilele următoare vor avea loc o serie de reuniuni ale instanțelor supreme ale statului și Uniunii Socialiste Arabe consacrate examinării evoluției situației din Orientul Apropiat și lumea arabă ca și a unor probleme ce vor figura pe ordinea de zi a viitoarei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

■

După cum se știe, evoluția conflictului iordaniano-palestinian a provocat, în vremea din urmă, o serie de luări de poziție și demersuri pe plan interarab. Astfel, unele țări au luat măsuri cu caracter coercitiv, între altele, Libia — care are atitudinea cea mai intransigentă față de Amman — a sistat ajutorul financiar ce-i acorda Iordaniei, iar Siria a închis frontierele cu regatul hașemit, în timp ce Egiptul și Arabia Saudită au desfășurat o susținută acti-

→

Cei trei conducători ai statelor membre ale Federației : Anwar Sadat (Egipt), Hafez Assad (Siria) și Moammar El Kadhafi (Libia)

CRONOLOGIE

Federația Republicilor Arabe este cea de-a șaptea inițiativă de regrupare arabă în decursul ultimilor 15 ani.

— UNIUNEA DINTRE SIRIA ȘI EGIPT (februarie 1958 — septembrie 1961). Ideea a fost formulată pentru prima oară la Damasc în martie 1955 ca ripostă la presiunea exercitată asupra Siriei de a adera la pactul de la Bagdad. Proiectul a prins contur în noiembrie 1957 cînd Adunarea națională siriană a adoptat o rezoluție în favoarea unei uniuni cu Egiptul și la 1 februarie 1958 a fost proclamată unirea celor două țări care va lua numele de Republica Arabă Unită. La 21 februarie s-a organizat un referendum care a aprobat constituirea R.A.U. desemnîndu-l pe G. A. Nasser drept președinte. În octombrie 1958 au fost create un guvern central și două consilii provinciale, iar în martie 1960 o Adunare națională unică. Ca urmare a suprimării (august 1961) consiliilor provinciale și a unor nemulțumiri izbucnite în sînul armatei siriene, la 20 septembrie 1962 a avut loc o lovitură de stat militară la Damasc care a proclamat retragerea Siriei din cadrul R.A.U.

— FEDERAȚIA IRAKO-IORDANIANĂ (februarie—iulie 1958). La 14 februarie 1958, regele Feisal al Irakului și regele Hussein al Iordaniei anunțau formarea unei federații care a fost proclamată oficial, la 19 mai ; drept președinte a fost desemnat regele Feisal. Revoluția din 14 iulie și proclamarea republicii în Irak au dus la destrămarea uniunii.

— CONFEDERAȚIA STATELOR ARABE UNITE (martie 1958 — decembrie 1961). La 8 martie 1958 o delegație yemenită a semnat la Damasc un acord privind crearea unei Confederații constituită din R.A.U. (Egipt și Siria) și Yemen. Reînnoită în noiembrie 1961 pentru o nouă perioadă de trei ani, Carta Statelor Arabe unificate a fost însă, la scurtă vreme — în decembrie — denunțată oficial de către R.A.U.

— PROIECTUL UNEI FEDERAȚII ÎNTRE R.A.U., SIRIA ȘI IRAK (aprilie 1963). La 17 aprilie s-a semnat un acord de principiu între R.A.U. (Egipt), Siria și Irak pentru organizarea unui referendum în vederea unei eventuale federații a celor trei țări. Proiectul nu a fost transpus în practică.

— CONSILIUL PREZIDENȚIAL R.A.U. — IRAK (mai 1964 — iulie 1968). Potrivit termenilor unui acord de uniune semnat la Cairo, la 25 mai 1964, a fost creat un consiliu prezidențial irako-egiptean constituit din șefii de stat ai celor două țări. Consiliul era însărcinat cu studierea etapelor pentru crearea unei uniuni, iar sediul lui a fost fixat la Cairo. Sesiunile Consiliului au devenit tot mai rare, el fiind apoi suprimat ca urmare a loviturii de stat baasiste din iulie 1968.

— FEDERAȚIA EMIRATELOR DIN GOLFUL PERSIC. La 18 iulie 1971 s-a semnat în Abu Dhabi acordul asupra creării unei federații din care urmează să facă parte următoarele șase emirate : Abu Dhabi, Dubai, Ajman, Um al Quawaine, Șarjah și Fujeira. Proiectul constituirii unei federații în Golful Persic a apărut în februarie 1968, după ce Marea Britanie își anunțase intenția de a realiza o „dezangajare la est de Suez". Inițial, ea trebuia să cuprindă toate cele 9 emirate din regiune : la cele enunțate mai sus se adăugau Bahreinul, Qatarul și Ras El Kheima care, însă, fiecare dintre ele din motive diferite, nu au semnat acordul din 18 iulie.

vitate de mediere. Cu viu interes este așteptată reuniunea de la Djeddah dintre reprezentanții autorităților iordaniene și ai fedainilor. Întrunirea a fost îndelung pregătită, între altele de misiunea de mediere saudito-egipteană. Conflictul dintre autoritățile de la Amman și rezistența palestiniană, ca și repercusiunile lui pe plan interarab au fost pe larg examinate de ministrul afacerilor externe iordanian, Abdallah Salah, în capitalele Libanului, Egiptului și Arabiei Saudite, cu prilejul turneului pe care l-a întreprins în aceste țări, începînd din 26 august.

„Conferința reconcilierii" dintre Iordania și fedaini fusese inițial programată pentru ziua de 6 septembrie. Amînarea ei a fost determinată de „dezacordurile intervenite între liderii rezistenței", căci unele organizații, cum ar fi „Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei" (Georges Habache) și „Frontul Democratic și Popular pentru Eliberarea Palestinei (Nayef Hawatmeh) au respins categoric orice fel de „dialog" cu autoritățile de la Amman. În legătură cu aceasta, Comitetul Executiv al O.E.P., care reunește toate organizațiile de rezistență, s-a întrunit la Beirut sub președinția lui Yasser Arafat pentru a adopta o poziție comună față de reuniunea de la Djeddah.

Unul din subiectele discutate la Cairo de ministrul iordanian al afacerilor externe a fost armonizarea pozițiilor Iordaniei și Egiptului în ajunul viitoarei dezbateri a problemei Ierusalimului în Consiliul de Securitate, ca urmare a plîngerii depuse de Amman. Acordul S.U.A. față de inițiativa Iordaniei a stîrnit profunde nemulțumiri din partea Israelului. Se pare, într-adevăr, că Washingtonul ar fi informat Ammanul că nu se opune discutării plîngerii iordaniene în Consiliul de Securitate — subliniază corespondentul ziarului „Le Monde" la Națiunile Unite — „fără însă a merge dincolo de o simplă condamnare pur verbală" a Israelului.

Rodica GEORGESCU

SAIGON

O FARSĂ S-A TERMINAT, ALTA SE PREGĂTEȘTE...

SAIGON
Un regim care nu se încurcă în scrupule cînd e vorba să-și apere fotoliile

La puțin timp după consumarea farsei din jurul candidaturilor pentru alegerile prezidențiale (din cei trei protagoniști rămînînd în cursă... unul singur — „președintele" Thieu), la Saigon a început alta... Este vorba de alegerile legislative din 29 august care s-au derulat sub impulsul aceluiași mecanism, controlat de Thieu și sprijinitorii săi, în care falsificarea voturilor și cotrobăirea fără jenă în urne a oferit (a cîta oară ?) imaginea elocventă a unui regim care nu se încurcă în scrupule cînd e vorba să-și apere fotoliile.

Obstrucțiile polițienești practicate de Thieu, grijuliu să nu-și piardă majoritatea din cadrul Adunării Naționale, nu au întîrziat să dea rezultate : terorizînd votanții și modificînd buletinele, „președintele" și-a asigurat în urma acestei parodii de alegeri parlamentare majoritatea de două treimi, a cărei singură semnificație constă în faptul că se află la remorca politicii militariste și anti-naționale a regimului de la Saigon. Dincolo de acest truc ce-i permite lui Thieu să-și întărească „autoritatea" acum, în perioada uverturii la „alegerile" din octombrie, recenta stagiune electorală pentru Adunarea Națională a marcat un element simptomatic. Faptul că opoziția a reușit să-și trimeată în Adunarea Națională aproximativ o treime din totalul de 159 de deputați (reprezentînd budhiștii pagodei An-Quang, partidul Cap-Tien, cîțiva independenți, printre care ge-

QATARUL INDEPENDENT

Vineri 3 septembrie, o scurtă ceremonie desfășurată la reședința emirului Qatarului, situată pe malul lacului Leman, a pus capăt celor 55 de ani de prezență britanică în emiratul Qatar. Documentul, semnat de emirul Ahmed Ben Ali Al Thani și sir Geoffrey Arthur, rezident al Marii Britanii în golf, abrogă toate acordurile încheiate anterior între cele două părți în primul rînd tratatul din 1916, care încredința Marii Britanii afacerile externe și problemele apărării emiratului. Un nou tratat, foarte succint, intră în vigoare. El exprimă dorința celor două părți de a menține, în relațiilor lor „un spirit de prietenie și cooperare, în special în domeniile economic și cultural". În aceeași zi un decret publicat la Doha (capitala statului) anunța că denumirea oficială a emiratului va fi statul Qatar, iar Ahmed Ben Ali Al Thani va purta titlul de guvernator.

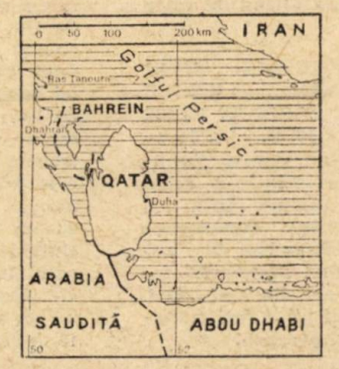

Situat în Golful Persic, la nord-est de așanumita Coastă a Piraților, Qatarul este o peninsulă pe a cărei suprafață — 22 000 km p — locuiesc 70 000 de oameni. Cronologic, a fost al doilea emirat din golf în care, în 1948, s-a descoperit petrol și a început să fie exploatat de către societățile străine. Revista „Africasia" aprecia că societățile petroliere care exploatează petrolul qatarian (producție 15 milioane tone/an) obțin un profit de 200 la sută față de capitalul investit, în timp ce emiratul nu primește decît 5 la sută din veniturile reale ale companiilor petroliere. În perioada discutării proiectului federației celor nouă emirate din golf, federație la care, pînă la urmă, au aderat doar șase emirate, Qatarul a desfășurat o bogată activitate politică, deși pînă la urmă a rămas în afara federației. Cît privește drumul spre proclamarea independenței acesta a început în aprilie 1970 cînd șeicul Ahmed Ben Ali Al Thani anunța într-o proclamație radiodifuzată că în Qatar se va forma un guvern, făcîndu-se astfel primii pași pe calea independenței. O constituție provizorie, publicată două luni mai tîrziu, proclama independența și suveranitatea Qatarului fapt devenit real în acest an la 3 septembrie.

După cum se anunță din Doha, imediat după ceremonia proclamării independenței, guvernatorul Qatarului a trimis un mesaj la Cairo unde își are sediul Liga Arabă, solicitînd admiterea în organizație iar, simbătă, dr. Hassan Kamel, consilier guvernamental, a plecat la New York pentru a prezenta secretarului general al O.N.U. cererea oficială a țării sale de a fi primită în O.N.U.

D. C.

neralul Tran Van Don, precum și o serie dintre partizanii vicepreședintelui Ky și ai generalului Minh) cu toate obstacolele plantate de Thieu în calea accesului în parlament a altor forțe, reprezintă presiunea electorală la care a fost supusă configurația politică a parlamentului de adversarii șefului regimului. Avînd experiența amară a falsurilor efectuate în listele candidaților prezidențiali, care a stîrnit comentarii acide chiar și în cercurile oficiale americane, Thieu a trebuit să adopte o strategie mai elastică în ce privește „numărătoarea" voturilor aparținînd adversarilor săi notabili. Cu o opoziție parlamentară fără mari posibilități, dar prezentă, „președintele" Thieu s-ar putea considera tare pe situație și în posesia alibiului „democratismului". Numai că modul în care s-a desfășurat... alchimia electorală a recentului scrutin demonstrează, din nou, că partizanii săi înscăunați în parlament nu au nici o legătură cu masele de alegători, deci „majoritatea" parlamentară nu spune nimic. În al doilea rînd „democratismul" revendicat de Thieu, prin existența unei opoziții parlamentare, iarăși nu spune nimic pentru motivul că deputații provenind din rîndul altor forțe politice și-au făcut intrarea în Adunarea Națională nu în urma respectării reale de către „președinte" a libertății alegerilor, ci datorită atmosferei cazanului cu aburi, extrem de încinse, din timpul actului electoral. Cîteva secvențe exprimînd maniera în care s-au desfășurat alegerile sînt concludente în acest sens.

În numeroase provincii, împotriva alegătorilor care își exprimaseră rezervele față de candidații lui Thieu, poliția a folosit forța, inclusiv gazele lacrimogene și armele de foc. „Asigurîndu-și" și mai eficace victoria electorală într-o serie de provincii, partizanii „președintelui" Thieu, după cum rezultă din declarațiile unor candidați ai opoziției, au completat buletinele și au închis urnele — pentru orice eventualitate — cu două zile... înaintea deschiderii alegerilor. În același cadru, care marchează cum nu se poate mai elocvent „corectitudinea" ce a dominat scrutinul, agenția France Presse consemna că au existat cazuri în care numărul votanților a depășit cu mult numărul alegătorilor înscriși... La aceste metode s-au adăugat interzicerea adunărilor electorale ale opoziției, confiscarea afișelor și ziarelor, a oricărui mijloc de propagandă (evident în afara aceleia declarată pro-Thieu), molestarea și arestarea deputaților opozanți.

Populația sud-vietnameză și-a manifestat, prin înființarea comitetelor de luptă împotriva unei asemenea „organizări" a alegerilor, întreg oprobriul față de metodele teroriste ale regimului lui Thieu. Îmbinînd adunările de protest cu boicotarea alegerilor (la urne nu s-au prezentat mai mult de 1,5 milioane de alegători înregistrați), populația și-a exprimat, prin acordarea a numeroase voturi opoziției care militează pentru retragerea trupelor americane din Vietnamul de sud și încetarea războiului, pentru reglementarea pașnică a problemei vietnameze, dezacordul deschis față de actualul curs politic impus de regimul de la Saigon.

Faptul că situația din interiorul urnelor nu exprimă rezultatele comunicate de administrația saigoneză, nu demonstrează altceva decît falimentul total al politicii lui Thieu și al acoliților săi. „Producerea", precipitată și ilegală, a unui rezultat electoral convenabil este, de pe acum, o uvertură elocventă la alegerile prezidențiale din 3 octombrie...

Radu BUDEANU

QUITO-BOGOTA-LIMA

RETROSPECTIVĂ LA O CĂLĂTORIE

Primirea făcută președintelui chilian Salvador Allende, marți 24 august, pe aeroportul ecuadorian din Quito, în prima etapă a unei călătorii de opt zile în unele țări andine, primire considerată de agențiile de presă „semnificativă", apărea drept o secvență a „noului curs al relațiilor dintre țările latino-americane". Urmărită îndeaproape atît în cele trei state — Ecuador, Columbia, Peru — cît și, dincolo de limitele lor, călătoria președintelui chilian însemna, de fapt, un moment concret al unei apropieri dorite și propuse nu o dată în declarațiile oamenilor politici ai acestor țări, confruntate, în mare, cu aceleași probleme ale dezvoltării proprii. „Trăim, astăzi, o apropiere" — declara șeful statului ecuadorian Velasco Ibarra, într-o conferință de presă desfășurată cu o zi înaintea sosirii la Quito a președintelui Allende. Interesul stîrnit de turneul în cele trei țări andine a fost justificat prin multiplele posibilități oferite spre consolidarea relațiilor bilaterale și, mai mult, spre afirmarea unor principii de politică externă corespunzătoare cu interesele popoarelor din această parte a continentului. „Numai respectul pentru libertatea popoarelor și pentru principiul neamestecului în treburile interne ale altor țări poate duce la o cooperare rodnică între națiuni" — se afirma în declarația comună columbiano-chiliană. Și, în discuțiile purtate de președinții Salvador Allende, Velasco Ibarra, Misael Pastrana și Juan Velasco Alvarado, cît și în declarațiile comune date publicității la sfîrșitul fiecărei etape a călătoriei, au fost subliniate fie „obiectivele de pace și cooperare internațională care animă guvernele respective, egalitatea juridică a statelor, respingerea oricărei forme de colonialism, nerecunoașterea cuceririlor teritoriale prin intermediul forței și soluționarea controverselor internaționale prin mijloace pașnice și juridice", fie „dreptul fiecărei țări de a explora, conserva și exploata pentru sine bogățiile naturale din marea teritorială, pe cele din solul și subsolul teritoriului național, ca și pe cele din subsolul platformelor continentale".

Evident, dosarul problemelor abordate de șefii celor patru state a fost destul de cuprinzător dar, fapt semnificativ, acordul de păreri în ceea ce privește politica actuală latino-americană și viitorul țărilor continentului, aflate pe drumul precizării acelui „limbaj al demnității", a fost unanim. „Allende — afirma «France Presse» — s-a prezentat nu ca un militant al Unității Populare, ci ca șef al unui stat latino-american, grijuliu pentru naționalismul continental și atașat puternic «pluralismului ideologic» în desfășurarea acțiunilor". Or, tocmai acest „naționalism continental" — care, în alte cuvinte, înseamnă procesul de emancipare de sub dominația economică străină și de dobîndire a deplinei independențe economice și politice — a fost veriga principală a contactelor. Deși în fiecare din cele patru țări, situația politică îmbracă un alt aspect, există o stare economică și un curs

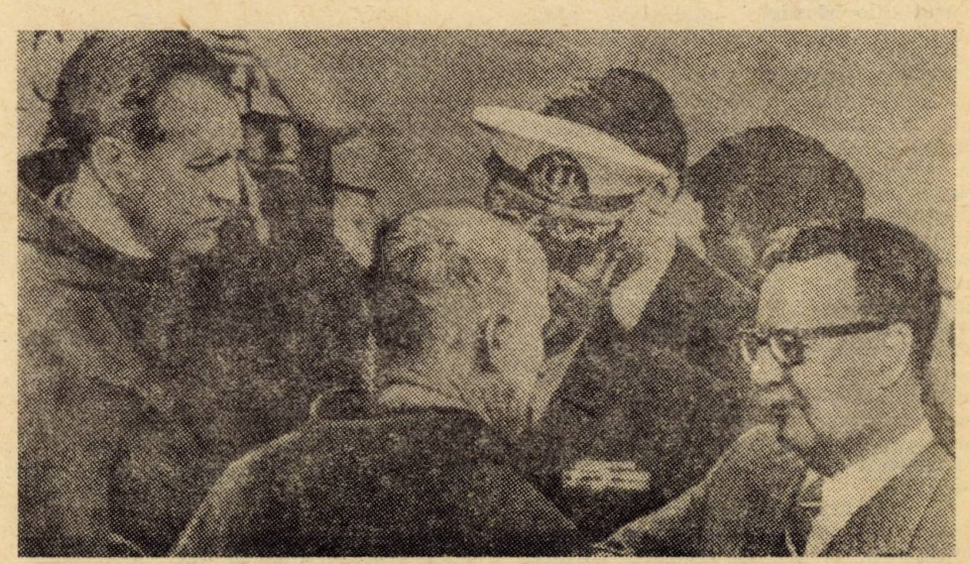

Allende în decursul etapei peruane a turneului

spre propășire comune, care constau în primul rînd în încercările de impulsionare a unei dezvoltări proprii în care se încadrează toate măsurile de îngrădire a amestecului străin în economie și de protejare a forțelor interne, adoptate în ultimii ani. Tentativele de constrîngere din partea cercurilor nord-americane, menite să împiedice procesele de naționalizare sau de expropriere a posesiunilor concernelor Statelor Unite în Anzi au fost unanim condamnate, deoarece constituie „un amestec inadmisibil în treburile interne și un atentat împotriva dreptului fundamental al țărilor de a adopta acele politici economice necesare înlăturării subdezvoltării". „În țările Americii Latine — declara președintele Salvador Allende în Columbia — nu mai pot fi impuse directive de politică externă, ajustate la schimbările pe care le adoptă o putere hegemonică și care nu corespund intereselor lor ; statele latino-americane nu mai pot asista ca niște simpli spectatori la hotărîrile ce afectează direct resursele lor naturale și politica lor în general. Popoarele continentului trebuie să-și accentueze eforturile pentru a-și impune propria voință asupra bogățiilor care le revin și care sînt esențiale pentru deplina lor dezvoltare".

În același sens al afirmării independenței naționale și suveranității s-au înscris și declarațiile de reconsiderare a politicii adoptate de O.S.A. față de Cuba, declarații în care a fost subliniat dreptul oricărui stat latino-american de a dezvolta relații cu toate țările, indiferent de regimul lor social-politic, și de a restabili relațiile diplomatice și comerciale cu Cuba în momentul în care consideră oportun.

În atmosfera de transformări economice și sociale care a cuprins zona vestică a continentului, călătoria lui Salvador Allende — considerată cu satisfacție în fiecare din etape — a constituit un moment de seamă al înțelegerii și colaborării dintre statele latino-americane spre manifestarea elocventă a principiilor autodeterminării și dezvoltării de sine stătătoare a fiecărei țări.

S. Ț.

DJAKARTA

VIZITA REGINEI IULIANA

REGINA IULIANA ȘI PREȘEDINTELE SUHARTO
Semne ale unor noi relații între Olanda și Indonezia

Săptămîna trecută a avut loc vizita în Indonezia a reginei Iuliana a Olandei. Faptul nu este lipsit de interes întrucît, așa după cum observa și ziarul „Le Monde", „niciodată pînă acum un suveran olandez n-a mers în arhipelag".

Istoria relațiilor dintre Olanda și fosta ei colonie a început acum trei secole și jumătate, înlocuind dominația de un secol a portughezilor. Olandezii au venit în Indonezia în anul 1596, iar cîțiva ani mai tîrziu, în 1602, ia ființă Compania Indiilor Olandeze care, pînă în 1611, reușește să-și asigure baze în insulele Jawa, Moluce și Madura (renumite datorită mirodeniilor care se cultivau aici). În 1619 este ocupat orașul Djakarta și se cucerește insula Jawa. Numele orașului Djakarta a fost schimbat în Batavia, iar insula împărțită în provincii conduse de guvernatori olandezi. Interesele economice ale olandezilor accentuează prezența lor, deși se înregistrează numeroase manifestări de opoziție.

În anul 1830, guvernatorul Van den Bosch introduce sistemul culturilor obligatorii, pentru ca douăzeci de ani mai tîrziu, o altă lege să facă posibilă transferarea tuturor pămînturilor nelucrate în proprietatea guvernului olandez. Pe aceste pămînturi vor apărea marile plantații de tutun și cauciuc.

Mai tîrziu, toate bogățiile subsolului devin proprietatea guvernului olandez, între 1850 și 1900 profiturile realizate din insulă fiind echivalente cu cele obținute în cei 250 de ani dinainte. Dar nemulțumirile devin și ele din ce în ce mai mari, cronica mișcărilor revendicative ale populației înregistrînd numeroase acțiuni. În aceste condiții se amplifică mișcarea de eliberare care avea să ducă, în cele din urmă, la obținerea independenței în anul 1949. Partea occidentală a Noii Guinee, cunoscută sub numele de Irianul de Vest, avea să rămînă încă, mai mult de un deceniu, sub ocupația olandeză. În toată această perioadă, relațiile dintre Olanda și Indonezia s-au înrăutățit.

În anul 1960, relațiile diplomatice dintre cele două state au fost întrerupte. Un acord semnat la New York în 1962 prevedea că Olanda se angajează să-și retragă trupele din Irianul de Vest, care avea să fie administrat de Indonezia. În anul următor se reluau relațiile diplomatice dintre cele două țări, dar a continuat să existe o anumită suspiciune care a impiedicat extinderea legăturilor.

În anii următori se înregistrează unele progrese care, însă, se produceau destul de lent și anevoios. O serie de vizite la diferite niveluri, precum și vizita din 1970, în Olanda, a generalului Suharto, președintele Indoneziei, au fost interpretate ca marcînd o destindere și începutul unei etape noi în relațiile dintre cele două țări, care au înregistrat progrese în toate domeniile : politic, cultural, dar mai ales economic.

Legea specială privind investițiile, adoptată în Indonezia, a deschis larg ușile economiei țării în fața capitalului străin. Olanda a acordat ajutor economic Indoneziei în urma lucrărilor „grupului interguvernamental de ajutor", ajungînd de la 15 milioane de dolari în 1967, la 41 milioane în 1969. Paralele cu formele de cooperare economică pe linie de stat, la investițiile făcute recent în Indonezia participă și capitalul olandez particular, în special prin marile concerne și companii : „Philips" (radiotehnic), „Unilever" (capital mixt anglo-olandez cu sfera de acțiune în chimie, produse alimentare, textile), „Verolme" (construcție de nave) etc. Companiile olandeze preferă, de cele mai multe ori, așa-numitele „întreprinderi mixte" la care, alături de capital olandez, participă și capital indonezian.

Actuala vizită a reginei Iuliana, care a fost însoțită de prințul Bernhard și de ministrul afacerilor externe Schmelzer, exprimă etapa la care s-a ajuns, constată comentariul menționat al ziarului „Le Monde", „în aceste noi relații".

Ștefan NICOLAE

GENEVA

R. I. G. — '71

Corespondență pentru „Lumea"

Aula Universității geneveze a găzduit, în acest început de toamnă, pentru cea de-a 23-a oară, Întîlnirile Internaționale ale Genevei (Rencontres Internationales de Genève). Manifestare prestigioasă, afirmată cu mult dincolo de ambianța universitară în care evoluează, întîlnirile prilejuiesc, an de an, diferitelor personalități de renume din Est și din Vest, invitate de organizatori, abordarea unor teme de mare stringență ale lumii contemporane. Din primii ani de după război și pînă as-

tăzi, în rîndurile participanților la întîlnirile Genevei s-au aflat nume ca Edgar Faure, Robert Oppenheimer, G. Lukacs, Herbert Marcuse, Ilya Ehrenburg, André Maurois, Paul Henri Spaak, René Dumont, Danilo Dolci, Raymond Cartier, Raymond Aron, Mihail Ralea, Gaetan Picon, René Clair, Vercors, iar printre temele dezbătute s-au numărat : „Omul în fața științei", „Foametea", „Viața și timpul", „Omul și atomul", „Cum vom trăi mîine ?", „Arta în societatea de azi" etc.

Dezbaterile din acest an s-au purtat pe marginea întrebării — titlul general : „Încotro se îndreaptă civilizația ?". „În timp ce se cucerește Luna, subdezvoltarea imensei lumi a treia condamnă jumătate din copiii săi la moarte prin subnutriție, înainte de împlinirea vîrstei de 7 ani... Într-o asemenea situație savantul, om între oameni, nu poate să adopte atitudinea lui Pilat din Pont. Cum ar putea el oare să ignore societatea umană din care face parte, dreptul și datoria sa de a veghea asupra folosirii — binefăcătoare sau răufăcătoare — a descoperirilor științifice și aplicațiilor ce decurg din ele ?" — sînt cuvintele secretarului general al R.I.G., profesorul Fernand Lucien Muller. Vastitatea acestei teme — perspectivele civilizației moderne — a condus la alegerea unor subiecte — în cadrul celor 6 expuneri prezentate — din cele mai diverse domenii.

Conferința inaugurală rostită de Consilierul federal Hans Peter Tschudi, fost, în două rînduri, președinte al Confederației Helvetice, a avut un caracter politic prin excelență. Consacrată liniilor directoare ale politicii Elveției, expunerea s-a referit, totodată, într-un context mai larg, la rolul activ al statelor mici și mijlocii în rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității. „Elveția nu crede decît într-o ordine internațională bazată pe drept, pe respectarea voinței popoarelor și a libertății de a-și alege regimul pe care-l doresc" — apreciază dl. Tschudi.

De o deosebită atenție și de comentarii animate a beneficiat expunerea profesorul mexican Rodolfo Stavenhagen intitulată : „Mîine, America Latină : între subdezvoltare și revoluție". Reputat cunoscător al problemelor latino-americane, profesorul Stavenhagen a prezentat un tablou convingător al realităților continentului de la sud de Rio Grande : „În anul 2 000, populația totală a Americii Latine va spori cu 125 la sută față de 1970 ; va trebui deci asigurată hrana pentru încă 355 milioane de oameni. 235 000 000 de noi locuitori vor popula marile orașe, cu tot ce înseamnă aceasta în domeniul locuințelor, serviciilor urbane, educației și, mai ales, al slujbelor. 85 000 000 de noi muncitori vor fi în căutarea locului de muncă, peste 6 000 000 de locuințe vor trebui construite, pentru ca această populație să crească decent, peste 100 000 000 de elevi și studenți vor avea nevoie de săli de clasă, institutori și profesori".

Posibilitățile economice reale vor putea însă oare satisface aceste cerințe, în creștere rapidă ? Pentru prof. Stavenhagen evoluția actuală nu este deloc satisfăcătoare. După părerea sa, țările din America Latină cunosc ceea ce el numește o „dezvoltare dependentă" ; dependență față de cumpărătorii de materii prime care fixează termenii schimbului în defavoarea țărilor subdezvoltate, dependență față de marile societăți capitaliste, care le raționalizează industrializarea și dependența față de ajutorul internațional, care le sporește datoriile. Pentru rezolvare — apreciază prof. Stavenhagen — țărilor Americii Latine le trebuie, pe de o parte, să mențină un ritm ridicat creșterii industriale, iar pe de altă parte, să abolească așa-numitul „colonialism intern", printr-o repartiție socială echitabilă, în favoarea „maselor marginale".

Expunerile prezentate în continuare la R.I.G.—1971 referitoare la problemele de educație, ecologie și urbanism, știință și morală, au îmbogățit sfera de preocupări a manifestării. În contribuția sa „Dezechilibrul ecologic și urbanismul", italianul Gilo Dorfles, critic de artă și arhitect, remarcînd deteriorarea rapidă a relațiilor dintre om și mediul înconjurător, a pledat pentru prioritatea ce trebuie acordată azi cercetărilor în domeniul ecologiei. În opinia sa, urbanismul modern manifestă tendința de a accentua prea mult caracterul funcțional și valoarea de întrebuințare în dauna echilibrului ființei umane (au fost citate, spre exemplificare, concentrarea accentuată și pierderea individualității marilor aglomerări urbane).

Între conferențiarii R.I.G. s-au aflat în acest an și Alfred Grosser, autorul a numeroase lucrări consacrate politicii Franței postbelice și problemei germane — fizicianul Louis Leprince-Ringuet, membru al Academiei franceze — filozoful spaniol José Louis Arangurrn. Printre cei prezenți la ediția 1971 a R.I.G. s-au numărat, de asemenea, fondatorul ziarului „Le Monde", Hubert Beuve-Méry, africanologul Alionne Diop, scriitorii Lawrence Durell, Boris Polevoi și Jaroslaw Iwaskiewicz, sociologii Maurice Lambilliotte și Denis de Rougemont, iar din România : George Ivașcu, Adrian Marino, Nicolae Tertulian și G. Vlădescu-Răcoasa.

Corneliu VLAD

Geneva, 7 septembrie

FOTOCRONICA

Întrevedere Makarios-Papadopoulos la Atena

DETECTOR

Pe pămînt, în aer, pe apă și sub apă...

„Substanță vegetală sau animală, naturală sau preparată, din care se obțin produsele farmaceutice". Cam asta ar fi definiția cuminte a drogului. În ce cantități, cum și de ce se întrebuințează produsul cu pricina în cu totul alte scopuri, presa mondială a relatat pe larg.

În ultima vreme, în locul reportajelor avînd ca personaje cetele de hippies hălăduind înfășurate în norișori de opium pe drumurile cele mai cotite ale orientului îndepărtat sau grupurile de tineri și vîrstnici prea bogați sau prea săraci din centrele sau periferiile marilor orașe occidentale, au apărut noi reportaje populate de alți mari consumatori de halucinogene, mai vînjoși și în uniformă : soldații americani din Vietnam. La întrebarea de ce consumă droguri tinerii militari americani plecați normali de acasă, mai multe studii înțelepte au răspuns în amănunt și ordonat. Datele psiho-medicale furnizate de o serie de teste efectuate direct la fața locului, în Vietnam, conduc la concluzia că într-un regim de viață dominat de emoții adînci și repetate, recruții americani, aflați într-o climă neobișnuită pentru dînșii și departe de mediul lor firesc (familie, prieteni etc.), acuză unele dereglări nervoase care se atenuează cu totul aparent, dar necostisitor pe cea mai opulentă piață a drogurilor... Cu alte cuvinte, în urma incursiunilor militare (sau înaintea lor) în locul whisky-ului, demodat, „siringa" înfiptă direct prin pantalon dă rezultate cu mult mai... înălțuitoare. Asta pe pămînt. Adică în rîndul infanteriștilor.

Iată însă că sub apă și departe de Vietnam, o anchetă a Amiralității Statelor Unite a descoperit, după cum consemnează ziarul „Los Angeles Times", cinci afaceri cu droguri, considerate toate grave. La bordul submarinului „Nathan Hale", echipat cu rachete „Polaris", douăzeci de marinari au fost surprinși utilizînd droguri. Regulat. Doisprezece dintre ei au fost excluși din marină, iar opt mutați pe navele de suprafață. Mă rog.

De curînd alți cinci oameni de pe bordul lui „Canopus", tot din grupul forței de șoc submarine, au trebuit să recunoască... deschis că folosesc marijuana și L.S.D.

Au urmat alte anchete și aceleași rezultate : drogurile fac ravagii printre piloții unităților aeriene, precum și ai personalului de deservire a bazelor de rachete din Florida.

În ordinea importanței, o cartușieră nu se compară cu o rachetă „Polaris". Ambele însă se pot folosi la fel de alandala după consumul unei doze. Sesizînd pericolul, echipele militare americane de anchetă muncesc din răsputeri. Treaba merge totuși greu. Cu drogați în aer, pe pămînt, pe apă și sub apă...

Radu BUDEANU

DIN SURSE...

„Ziua D"

Nouă aminare pentru „vechiul penny" : decimalizarea integrală, care trebuia să intre în vigoare la 31 august, a fost prelungită cu încă o jumătate de an, anunță „Oficiul de decimalizare al Marii Britanii". La peste șase luni de la „Ziua D", se poate constata că englezii — dintre care o largă majoritate protestase împotriva schimbării monedei — s-au adaptat foarte bine la noul sistem. „La urma urmei — comenta, în legătură cu aceasta, un ziarist britanic — este mai ușor de calculat, în procentaje, creșterea costului vieții".

Conferință

Capitala Algeriei va fi, la începutul lunii octombrie, gazda unei conferințe internaționale asupra petrolului, precizează cotidianul algerian „El Moudjahid". Conferința se întrunește la inițiativa Algeriei și va grupa numeroși invitați.

Succesor ?

U Thant se află în pline consultări „confidențiale" pentru a alege succesorul lui Paul Hoffman în funcția de administrator al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.). Deși țările scandinave se opun desemnării unui american în această funcție, iar numeroase alte țări ar fi partizanele numirii diplomatului indian Narasimhan — mîna dreaptă a secretarului general al O.N.U. — ziarul „Washington Post" este de părere că balanța înclină, totuși, în favoarea lui Rudolph Peterson, fost președinte al celei mai mari bănci din lume — „Bank of America".

Scurt popas al unui scoțian pe o stradă din Glasgow. Transportul nu a fost inclus în prețul televizorului

La Londra, cartea „Jurnalul Annei Frank" a fost distinsă cu un premiu pentru faptul că a atins impresionanta cifră de 1 milion de exemplare vîndute. Premiul — o statuetă — a fost trimis dr-ului Otto Frank, unicul supraviețuitor al familiei exterminate în lagărele de concentrare naziste. Lîngă el, un mare portret al Annei Frank

Precizarea

„Nu este normal ca Japonia să nu aibă relații diplomatice cu un vecin atît de important cum este China" a declarat la o conferință de presă șeful diplomației nipone, Takeo Fukuda, precizînd că studiază posibilitatea de a întreprinde o vizită la Pekin „la momentul oportun", în vederea normalizării relațiilor chino-japoneze, transmite agenția „France Presse".

Indiscreții ?

Departamentul Justiției a fost însărcinat de președintele Nixon să ancheteze asupra contactelor înalților funcționari americani cu ziariștii pentru a evita „indiscrețiile diplomatice". Recunoscînd că sînt în curs anchete asupra mai multor cazuri de dezvăluiri de informații secrete (este vorba de informațiile publicate de „New York Times" și „Washington Post" privind negocierile S.A.L.T. poziția S.U.A. în problema reprezentării R.P. Chineze la O.N.U., relațiile cu Pakistanul etc.), purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Robert McCloskey, n-a vrut nici să confirme, nici să infirme zvonurile potrivit cărora, funcționarii bănuiți de indiscreții ar fi supuși examinării de către „mașinile de detectat minciunile".

Anticipat

Alegerile legislative din Danemarca se vor desfășura la 21 septembrie, respectiv cu patru luni mai devreme decît termenul prevăzut prin Constituție. „Consultarea — scrie «Le Monde» — va permite țării să dispună de un nou guvern pentru a aborda, în cursul acestei ierni, faza decisivă a negocierilor asupra aderării la Piața comună".

Negocierile...

...anglo-rhodesiene în vederea reglementării diferendelor dintre cele două țări vor fi reluate la Salisbury, la 17 septembrie, se anunță la Londra. Delegația britanică va fi condusă de lordul Goodman care, în urmă cu două luni, a mai purtat o serie de tratative cu regimul Smith, încheiate fără nici un rezultat.

Alegeri

Generalul Carlos Rey, comandantul șef al forțelor aeriene și membru al juntei militare argentiniene, a declarat la Cordoba că guvernul generalului Lanusse ar intenționa să organizeze alegeri generale în octombrie 1972. Un proiect de lege în acest sens se află în studiu la Ministerul de interne, a adăugat el.

Turneu

Senatorul George McGovern, unul din candidații prezumtivi ai partidului democrat pentru alegerile prezidențiale din 1972, va pleca la 9 septembrie într-un turneu în Franța, sud-estul asiatic și Japonia, anunță agenția „Associated Press".

Sport

La bordul vasului său cu pînze „Morning Cloud", premierul Edward Heath a cîștigat, cu 56 de secunde avans, concursul „săptămîna de la Burnham". Sportiv pasionat, Heath nu s-a lăsat impresionat — comentează presa londoneză — de recentele critici ale opoziției laburiste care, în Camera Comunelor, i-a reproșat că-și petrece prea mult timp pe apă.

Podul

Europa și Asia vor fi legate de un pod suspendat peste Bosfor. Construcția lui va începe chiar în cursul acestui an și va fi asigurată de societatea vest-germană „Hoch-Tief-AG" și de firma britanică „Cleveland Bridge". Va fi cel mai lung pod suspendat din Europa.

Luna...

...este caldă și s-a format în aceeași perioadă și pornind de la aceleași elemente ca și Pămîntul, relevă experiențele științifice efectuate de echipajul navei „Apollo-15". Datele culese de ultima expediție lunară „demonstrează că abundența de minereuri radioactive conținute de Lună este cel puțin comparabilă cu cea a Pămîntului", a declarat la Houston, profesorul Marcus Langseth de la Universitatea Columbia.

Rubrică realizată de Rodica GEORGESCU

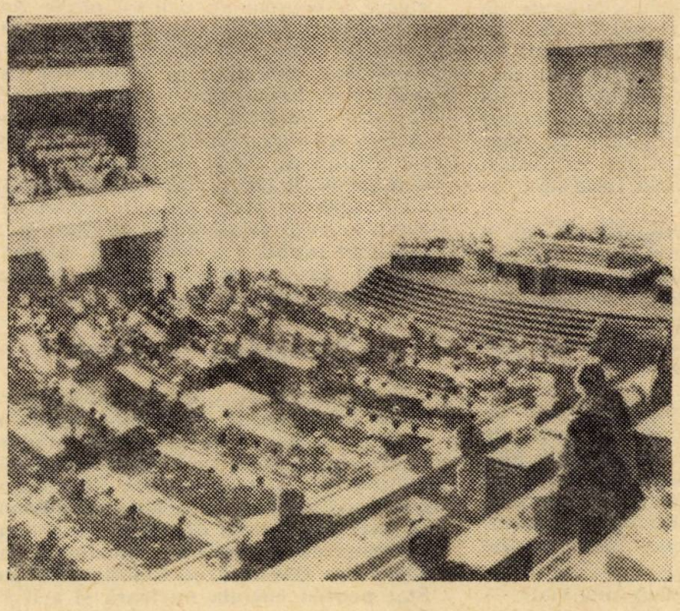

Aspect de la lucrările Conferinței

ENERGIA ATOMICĂ ÎN SLUJBA PĂCII

Din nou animație pe culoarele Palatului Națiunilor din Geneva. O nouă și prestigioasă reuniune internațională și-a început luni lucrările : „A patra conferință internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice". Importanța ca atare a problemei pentru civilizația întregii planete vine să ateste că atomul — intrat în istorie sub auspiciile sumbre, dramatice ale exploziei de la Hiroșima — este, poate și trebuie să fie tot mai mult folosit spre binele omului, spre prosperitatea națiunilor, că aceasta este singura cale admisă de rațiune. Bineînțeles se presupune un intens și permanent efort îndreptat simultan în două direcții principale : extinderea folosirii în scopuri pașnice a energiei atomice și în același timp anihilarea capacităților distructive ale atomului — dezarmarea nucleară.

Nu numai tematica și obiectivul, ci și participarea pe care o întrunește, plasează această conferință printre cele mai importante conferințe din agenda reuniunilor organizate sub egida Națiunilor Unite. Menționăm prezența a circa 4 000 de savanți și specialiști, din aproximativ 80 de state. Este o cifră record nu numai pentru reuniunea la care ne referim, dar în general pentru o conferință internațională.

Deși formal ea s-a deschis luni, putem considera că dosarul nuclear al agendei geneveze a fost inaugurat încă duminică, printr-o importantă expoziție a realizărilor în domeniul folosirii pașnice a energiei nucleare. La această expoziție, la care participă 19 state, printre care și România, se prezintă pe o suprafață de 10 000 m.p. ultimele succese în domeniul folosirii pașnice a energiei atomice.

Ce fel de reuniune poate fi considerată aceasta din punctul de vedere al problematicii sale? Să fie oare vorba de probleme de strictă specialitate, de probleme ale științei nucleare exclusive? Avem toate motivele să considerăm actuala conferință pentru folosirea pașnică a energiei nucleare drept o importantă manifestare politică internațională, menită în ultima instanță să se înscrie în lupta contra cursei înarmărilor atomice, luptă cu atît mai necesară cu cît, după cum remarca și mesajul prezentat conferinței de către secretarul general al O.N.U., U Thant, experiențele nucleare continuă, ceea ce presupune — fapt recunoscut în general — perfecționarea continuă a armelor distructive de ordin nuclear.

SCURTĂ ISTORIE

Prima conferință internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice a avut loc la Geneva în 1955. Ea a oferit prilejul unui prim schimb deosebit de valoros de informații de ordin științific și tehnologic în domeniul extrem de delicat al energiei atomice. Dar mai ales această primă conferință a permis să se înțeleagă importanța cooperării pentru dezvoltarea folosirii energiei atomice în scopuri pașnice.

În următoarele reuniuni s-a reușit — după cum se consideră în cercurile O.N.U. — să se consolideze climatul de cooperare și de încredere. A doua conferință, care s-a desfășurat în 1958, a înlăturat secretul care învăluia pînă atunci experiențele asupra fuziunii nucleare controlate. Tot atunci s-a studiat și problema funcționării primelor mari centrale cu energie atomică. La cea de-a treia conferință — care a avut loc în 1964 — energia nucleară se dezvoltase într-o asemenea manieră încît începeau să concureze centralele clasice. La această conferință s-a efectuat un schimb de informații asupra instalațiilor energetice nucleare. Iată-ne acum martorii unei noi conferințe internaționale care după opinia directorului general al Agenției internaționale pentru energia atomică, Sygvard Eklund, „va demonstra că energia atomică a atins maturitatea".

Într-adevăr, această a patra conferință internațională are drept obiectiv să examineze cele mai importante succese care s-au realizat în toate domeniile folosirii energiei atomice în scopuri pașnice după conferința a 3-a, cînd se recunoscuse pentru prima oară pe plan mondial că energia nucleară devenise din punct de vedere economic competitivă. De atunci, majoritatea țărilor industrializate și unele țări în curs de dezvoltare au întreprins importante programe de energie nucleară. Conferința va permite planificatorilor, economiștilor, oamenilor de stat ca și inginerilor să examineze progresele realizate ca și proiectele de viitor. Se așteaptă în cercurile conferinței ca un interes special să fie suscitat de subiecte cum sînt: supergeneratoare și alte centrale nucleare moderne, probleme privind nevoile de uraniu îmbogățit, progres în domeniul fuziunii nucleare controlate. În esență această conferință își propune o vastă analiza multilaterală, în care aspectele de ordin tehnic se vor împleti cu cele de ordin politic și sociologic.

Și totuși, nu putem încadra această conferință în seria obișnuită a conferințelor pentru folosirea internațională în scopuri pașnice a energiei nucleare. Ea are un element specific de o deosebită importanță și semnificație. După cum ne-a declarat **prof. Ion Ursu**, șeful delegației române: **„Este pentru prima oară după cele trei conferințe, cînd în rîndul participanților se numără nu numai specialiști în problemele nucleare, dar și economiști, planificatori, reprezentanți ai juriștilor, oameni de stat. Aceasta înseamnă că problemele dezvoltării cercetării în domeniul nuclear sînt o realitate pregnantă a vieții nu numai științifice, dar și economice, politice, sociale, a planetei noastre. Tocmai această participare vine să releve, odată în plus, că unghiul de vedere sub care trebuie examinate lucrările acestei conferințe sînt cele ale măsurii în care ele vor contribui la soluționarea problemelor generale ale cooperării științifice internaționale și ale unor acțiuni împotriva cursei înarmărilor nucleare, pentru dezarmare.**

ENERGIA VIITORULUI

Energia nucleară a reprezentat timp de decenii un subiect exclusiv al ficțiunii științifico-fantastice. Chiar în acest secol atunci cînd atomul începea să-și dezvăluie secretele, exista o puternică doză de scepticism asupra valențelor sale esențiale pentru dezvoltarea rapidă a planetei. Mare descoperire a geniului uman, capabilă după cum am arătat-o — în proporții palide față de actualul nivel al arsenalelor nucleare — să aducă distrugerea, energia nucleară reprezintă în mod categoric energetica viitorului, sursa multor transformări care au început să-și spună deja cuvîntul și să-și afirme valoarea incontestabilă în activitatea practică umană.

Trebuie stabilit, firește, raportul între nevoile energetice pe plan mondial, a-

coperirea pe care poate să o ofere sursele existente de energie și locul pe care-l ocupă și-l va ocupa energia atomică în viitoarele decenii.

În 1900 producția industrială de energie a întregii omeniri echivala cu 6 miliarde kWh căldură. Electricitatea reprezenta atunci o parte minimă a producției totale de energie. În perioada primei conferințe de la Geneva pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice (deci în 1955), producția mondială de energie echivala cu aproximativ 26 miliarde kWh căldură. Statisticile Națiunilor Unite consideră că pentru 1971 această cifră este de circa 50 de miliarde și că pînă la sfîrșitul secolului ea se va tripla.

Specialiștii efectuează în momentul de față și un alt calcul și anume consumul de kWh electricitate pe locuitor. În majoritatea țărilor, producția de electricitate se dublează la aproximativ fiece 10 ani. În unele țări, și în mod special în țările în curs de dezvoltare, această producție se dublează la 5—7 ani. Și totuși, majoritatea populației lumii nu cunoaște încă electricitatea.

Se mai ridică și o altă problemă. Se înregistrează o serioasă expansiune pe planul populației mondiale. Probabil că la sfîrșitul secolului, aceasta se va ridica la circa 6—7 miliarde de oameni. Această sporire va afecta în mod special țările în curs de dezvoltare. Or, este evident că va fi necesar un uriaș efort pentru a putea furniza energia și mai ales energia electrică necesară progresului economic a umanității.

Pornind de la ideea că cererea de energie va spori în proporții uriașe, se face astăzi încercarea de a răspunde la întrebarea în ce măsură această cerere va putea fi satisfăcută de electricitatea nucleară.

În momentul primei conferințe de la Geneva, în serviciu se afla doar un singur mic reactor nuclear cu o putere de 5 megawați. La sfîrșitul anului 1970, deci 15 ani mai tîrziu, puterea nucleară instalată se ridica la peste 19 000 megawați. Se consideră că în 1980 puterea nucleară instalată va fi de peste 300 000 megawați, respectiv aproximativ 15 la sută din puterea instalată totală energetică pe plan mondial. În fine, la sfîrșitul secolului, puterea nucleară instalată se va ridica, posibil, la 3 milioane megawați însumînd jumătate din puterea energetică instalată în întreaga lume în acel moment.

Cauza acestei dinamici rapide este mai cu seamă de ordin economic întrucît în unele regiuni industrializate electricitatea nucleară, produsă de mari uzine, este de pe acum mai ieftină decît electricitatea produsă pe altă cale.

Perspectiva energetică mondială trebuie însă privită multidimensional. Rezervele de cărbune, de petrol și de gaze naturale nu sînt nelimitate. Aceste resurse „fosile" de energie reprezintă, de asemenea, după cum se știe, materii prime utile pentru diferite industrii : materiale plastice, medicamente, coloranți etc. Și în felul acesta tehnologia se adresează altor surse de energie, surse care, în plus, față de combustibilele fosile, provoacă o poluare foarte redusă sau chiar deloc. Știința modernă consideră că diferite alte surse energetice vor putea fi folosite în deceniile următoare : energia geotermică — căldura care se degajă prin fisurile scoarței terestre, energia solară etc. Dar în viitorul apropiat — asupra acestei chestiuni nu există nici o discordanță în rîndurile specialiștilor — sursa nouă de energie, cea mai importantă și cea mai accesibilă, va fi energia nucleară.

Rezervele de combustibil nuclear care se află de obicei sub formă de minereu de uraniu reprezintă un potențial energetic cu mult superior celui al tuturor resurselor cunoscute de combustibil fosil luate laolaltă. Să nu omitem că fisiunea completă a unui kg de uraniu eliberează o cantitate de căldură egală cu cea produsă de combustia a 3 000 de tone de cărbune. Omul poate avea astfel certitudinea că timp de numeroase generații nu va trebui să se teamă de epuizarea resurselor energetice.

În anii care au trecut, umanitatea a putut să constate în mod direct avantajele energiei nucleare. Primul reactor nuclear a fost construit în Uniunea Sovietică la Obninsk și a început să funcționeze în mai 1954. În 1956, a fost pus în funcțiune un al doilea reactor în Franța. Cîteva luni mai tîrziu, în Anglia. În decembrie 1957, în Statele Unite. În cursul anilor care s-au scurs de la darea în funcțiune a acestor „pionieri" ai energeticii nucleare, numărul și puterea reactorilor au sporit considerabil. Iată de pildă situația reactorilor în serviciu sau proiectați la 30 aprilie 1971 :

— În serviciu (pe plan mondial) — 102 reactoare

— În construcție — 131 reactoare

Am putea cita zeci de domenii de activitate în care de pe acum energetica nucleară are o influență binefăcătoare. Este vorba de folosirea reactorilor pentru crearea unor complexe agro-industriale, în care energia produsă la prețuri foarte reduse să fie folosită pentru desalinizarea apei necesare agriculturii și pentru furnizarea de electricitate industriilor conexe. În Uniunea Sovietică, de pildă, la Marea Caspică se construiește în prezent o uzină-prototip de electricitate și de desalinizare dotată cu un reactor cu neutroni rapizi care va furniza 150 de megawați, permițînd în același timp desalinizarea a 125 milioane litri de apă zilnic. Există o serie de studii și proiecte similare la frontiera americano-mexicană, în India, în Pakistan, în R.A.U. etc.

Au fost construite o serie de nave cu combustie nucleară. Menționăm spărgătorul de gheață „Lenin" — prima navă de acest gen din lume, nava americană „Savannah", o serie de nave construite în R.F.G. și Japonia pentru cercetări oceanografice. Nu este exclus ca, în anii următori, acest gen de nave să fie preferat navelor cu propulsie clasică. Reactoarele nucleare ar putea fi folosite și pentru încălzirea marilor centre urbane, pentru producția de căldură industrială dar mai ales pentru a satisface cererea crescîndă de electricitate pe plan mondial.

Unul din marile avantaje care recomandă energetica atomică drept energetică a viitorului rezidă în raportul între producția de energie și poluarea mediului ambiant — problemă care după cum se știe are în prezent dimensiuni mondiale. Sursele de energie cunoscute în prezent sînt prin excelență surse de poluare. O centrală electrică care folosește cărbune, avînd o putere instalată de 350 megawați, emite zilnic aproximativ 96 de tone de produse nocive în atmosferă. Or, centralele nucleare pot reduce în mod esențial poluarea mediului ambiant.

Sînt cunoscute exemplele aplicării energiei nucleare în biologie, în medicină, în multe și diferite domenii ale vieții.

Există și un alt motiv pentru care actuala conferință internațională pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice va prilejui o discuție amplă a participanților asupra vastei agende de probleme existente. După cum se știe, tratatul de neproliferare a armelor nucleare a consemnat, printre altele, angajamentul puterilor nucleare de a facilita un schimb cît mai larg cu putință de utilaje, materiale și informații științifice și tehnologice pentru folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice, mai cu seamă pe teritoriile statelor care nu dispun de arme nucleare dar care sînt parte la tratat. Iată de ce actuala conferință ar putea ca prin materializarea acestui angajament să ducă la o angajare serioasă a cooperării internaționale în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice.

CONTRIBUȚIA ROMANIEI

România aduce o contribuție importantă la lucrările conferinței de față. Sînt prevăzute a fi prezentate numeroase comunicări din partea delegației de oameni de știință din România. Menționăm printre acestea : **Folosirea și rolul reactorului de cercetare pentru promovarea tehnologiei nucleare în România; Organizarea Comitetului de Stat pentru energia nucleară și activitatea sa în cooperarea internațională; Aplicarea izotopilor și radiațiilor nucleare în România; Comportarea combustibilului nuclear vitroceramic la iradiere etc.**

Contribuția României la dezvoltarea lucrărilor conferinței decurge din poziția ei de principiu și anume dezvoltarea amplă a acestei ramuri înaintate a progresului economic, precum și importanța pe care dezvoltarea cooperării pașnice a problemei nucleare o poate avea pentru ansamblul vieții internaționale. După cum se știe, ținînd seamă de dezvoltarea rapidă a întregii vieți sociale, economice și politice a țării noastre, un interes special este acordat fizicii și în primul rînd fizicii nucleare, domeniul cel mai avansat al științei moderne, care oferă posibilitatea unei vaste game de aplicări și fără de care progresul rapid al unei societăți este astăzi de neconceput.

Țara noastră a aprobat în 1969 primul program nuclear național, ale cărui prevederi fundamentale se realizează în ansamblul obiectivelor științifice, tehnologice, industriale avînd un efect esențial asupra dezvoltării economice și sociale a țării. Scopurile principale ale programului nuclear sînt: industrializarea energiei nucleare, astfel încît pînă în 1980 să se producă, pe baza centralelor electrice nucleare, circa 1000 MW energie, precum și realizarea unei industrii conexe, însoțită de promovarea cercetărilor fundamentale servind la introducerea tehnologiei nucleare într-un mare număr de sectoare economice și științifice. Așa cum sublinia prof. Ion Ursu, conducătorul delegației române la conferința de la Geneva, definind preocupările țării noastre în acest domeniu: **„România se găsește în fața unui plan aprobat de către conducerea de partid și de stat, care presupune dezvoltarea pe un front larg a aplicațiilor energiei nucleare în scopuri pașnice. De aceea țara noastră este interesată în participarea și în succesul conferinței pentru folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice de la Geneva, considerînd această reuniune drept deosebit de importantă".**

Sergiu VERONA

VARNA:

La 9 septembrie 1944 forțele revoluționare și patriotice bulgare conduse de partidul comunist au instaurat puterea populară. În istoria de 13 veacuri a țării vecine a fost inaugurată o nouă eră — era socialismului și comunismului.

În cei 27 de ani care au urmat, oamenii muncii din R.P. Bulgaria, vădind înalte capacități creatoare, au realizat profunde transformări înnoitoare în economie, în viața socială, în dezvoltarea culturii, au repurtat mari succese în activitatea consacrată edificării orînduirii socialiste. Ca rezultat el efortului de industrializare a țării, economia bulgară și-a schimbat radical structura, rolul conducător preluîndu-l industria cu 50 la sută din venitul național.

Cu bogate tradiții istorice, stimulate și ridicate pe o treaptă calitativ nouă prin comunitatea orînduirii, a ideologiei și țelurilor, relațiile româno-bulgare au căpătat de-a lungul anilor un conținut bogat materializîndu-se într-o largă și rodnică colaborare pe plan economic, politic, tehnico-științific, cultural. O contribuție importantă în lărgirea și adîncirea relațiilor frățești dintre cele două popoare și țări vecine, constructoare ale socialismului au avut, fără îndoială, întîlnirile dintre conducătorii de partid și de stat ai Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria, convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, fixînd jaloanele pentru concretizarea căilor de dezvoltare a conlucrării rodnice, pe toate planurile, dintre România și Bulgaria, în interesul ambelor țări și popoare, cauzei unității țărilor socialiste, întăririi forțelor socialismului și păcii în lume.

TRADIȚII ȘI MODERNIZARE

Prin Varna am trecut de două ori, o dată venind dinspre Burgas, pe la Asparuhovo, pe magistrala Kiril și Metodiu, și a doua oară, exact din partea opusă, intrînd în oraș pe bulevardul Dimitri Blagoev. Impresia dintîi, după un asemenea drum la sud și la nord de cel mai important centru al coastei bulgare, între Nesebăr, Slîncev Briad, Nisipurile de Aur și Poarta Fecioarelor, acoperit cu o rețea foarte densă de hoteluri și restaurante fanteziste, adăpostite cînd într-un butoi enorm, cînd într-o caravelă eșuată pe nisip, cînd într-o grotă, într-o moară de apă, într-o chilie de mînăstire, într-o strungă de oi — este că zona aceasta, cu păduri din care ieși pe plaje, uneori mai înguste, alteori mai largi, a fost consacrată în exclusivitate agrementului, că te afli într-un fel de teritoriu al vacanței absolute.

În fond, fișia de litoral bulgar nu se rezumă la atît, și nici nu e nevoie de o privire foarte atentă ca să-ți dai seama. Pe măsură ce te depărtezi de Burgas, de pildă, golful larg ți se deschide generos dinaintea ochilor, ca un mare platou albastru și la adăpostul digurilor din port îți apar dantelăriile macaralelor care își rotesc domol brațele încărcînd și descărcînd mărfurile la cheuri.

Din acest punct de vedere, Varna nu mai reprezintă o surpriză absolută, ea nu-ți mai apare decît ca un alter ego al Burgasului, doar că la o scară mai mare. Varna este unul din cele mai vechi orașe ale Bulgariei, cunoscut de mult în întreaga țară pentru tradițiile mișcării muncitorești. Spiritul revoluționar n-a fost niciodată aici o noțiune care să desemneze manifestări izolate și exemplul cel mai elocvent al influenței temeinice a ideilor progresiste în rîndul maselor îl constituie faptul că încă în 1919 alegerile municipale îi desemnau cîștigători pe comuniști. Desigur aceasta a avut o importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea ulterioară a orașului, dar perspectivele sale s-au definit cu claritate abia după eliberare, după triumful luptei populare condusă de Partidul Comunist Bulgar.

9 septembrie 1944 a însemnat pentru Varna, la data aceea încă o așezare modestă, cu abia 80 000 de locuitori, începutul unui drum al construcției socialiste la care fiecare an a adăugat succese noi, transformări profunde, obiective tot mai îndrăznețe. Cîteva elemente din acest ansamblu de îmbunătățiri constante social-economice configurează profilul actual al orașului de astăzi, centru al unui district muncitoresc cu circa 420 000 de muncitori, rolul său în dezvoltarea unei regiuni întregi, unde structura populației — 70 la sută orășeni — mărturisește nu numai procesul de urbanizare a tuturor așezărilor învecinate, ci și consolidarea forței unei clase al cărei unic scop este prosperitatea națională. În oraș există astăzi patru școli superioare de învățămînt, două așezăminte care pregătesc subingineri și mai multe institute de proiectări. Numărul școlilor din rețeaua învățămîntului profesional a crescut în ultimii ani de patru ori. Un procent însemnat din locuitorii orașului — 1,2 la sută — este ocupat în munca de cercetare științifică.

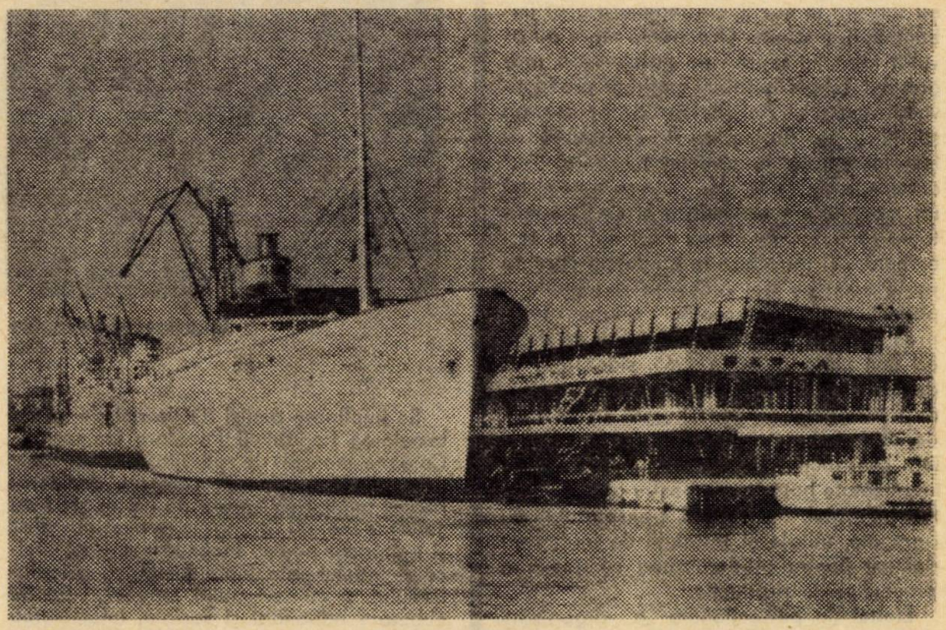

Vedere din port

O rezervă umană considerabilă asigură astfel, în permanență, materializarea în viață a proiectelor de dezvoltare radială și concentrică a orașului. Firește, punctul central al acestui program pentru viitorii ani îl oferă amploarea pe care o vor lua portul și șantierul naval. Cele două lacuri din vecinătate — Varna și Beloslav — unite printr-un canal lung de 35 de km, vor asigura baza noilor dane, locurile de acostare urmînd să crească de la 16 în prezent, pînă la 100. În aceeași zonă, exterioară suprafețelor locuite, de o parte și de alta a canalului navigabil, se vor concentra industrii noi de îngrășăminte, de mase plastice, de materiale de construcție. O centrală electrică, pe bază de combustibili solizi, va adăuga rezervelor energetice existente surse noi. La sfîrșitul cincinalului

trecut, regiunea Varnei producea 3 la sută din întreaga energie electrică a țării. Astăzi procentul este de 22 la sută. Ca să nu mai vorbim de faptul că 70 la sută din capacitatea de construcții navale și lansări la apă se realizează în șantierele Varnei, ele însele argumente elocvente ale dezvoltării complexe a capacității creatoare a oamenilor de aici.

Dacă în 1965 calele Varnei nu suportau nave cu un deplasament mai mare de 3 000 de tone dwh, planșele proiectanților pregătesc acum coloși de aproape patru ori mai mari. În plus, Varna este cunoscută și pentru motoarele Diesel pe care le fabrică, precum și pentru gama diversă de mașini electrice, de aparate pentru măsură și control, pentru mărfurile de larg consum.

Integrată astfel unei industrii naționale prospere, Varna ocupă în ansamblul economiei bulgare un loc aparte. Dinamismul dezvoltării sale multilaterale este de fapt consecința firească a ritmului înalt pe care-l cunosc toate ramurile industriei constructoare de mașini și prelucrătoare de metal a industriei chimice, ușoare, a întreprinderilor pentru producția de energie electrică.

În întreaga structură a industriei bulgare au survenit în cursul cincinalului trecut îmbunătățiri continue. O pondere mare au avut-o ramurile legate de accelerarea progresului tehnic pentru sporirea productivității muncii. Activitatea de cercetare științifică, de proiectare și construcții a fost îndreptată în direcția mecanizării și automatizării proceselor grele care necesită un mare volum de muncă și sînt dăunătoare sănătății. În ultimii cinci ani, au fost elaborate și introduse în producția curentă peste 5 000 de noi procedee și tehnologii perfecționate. La începutul anului 1971, producția de energie electrică era de două ori mai mare decît în 1965, siderurgia își dublase la rîndul ei capacitatea în aceeași perioadă, se dezvoltaseră în concordanță cu îmbunătățirea progresivă a structurii construcției de mașini subramurile de însemnătate hotărîtoare pentru aprovizionarea industriei, agriculturii, transportului, cu agregate, utilaje și instalații de înalt randament pentru modernizarea complexă a proceselor de producție.

Efortul de perfecționare a organizării conducerii și planificării economiei socialiste bulgare, întreprins în actualul cincinal, are în vedere necesitatea eliminării unor dificultăți legate de aprovizionare și de valorificarea, la parametri mai înalți, a materiei prime. Nu există domeniu, ramură sau subramură care să nu-și propună îmbunătățiri constante, care să nu se mobilizeze în vederea respectării cu mai multă rigoare a indicilor calitativi, atît de importanți astăzi în competiția economică. Scurtarea termenelor de execuție, a produce mai mult, mai repede, mai bine, cu cheltuieli și investiții economicoase — iată numai cîteva din deziderate asupra cărora se concentrează astăzi întreaga atenție a tuturor acelora angajați în efortul productiv, și în acest sens oamenii regiunii Varna au un cuvînt de spus, au de oferit și sînt decișî să ofere exemplul unui vechi centru al tradiției muncitorești.

Mircea TACCIU

R. P. D. COREEANĂ — 23 DE ANI DE EFORTURI CREATOARE

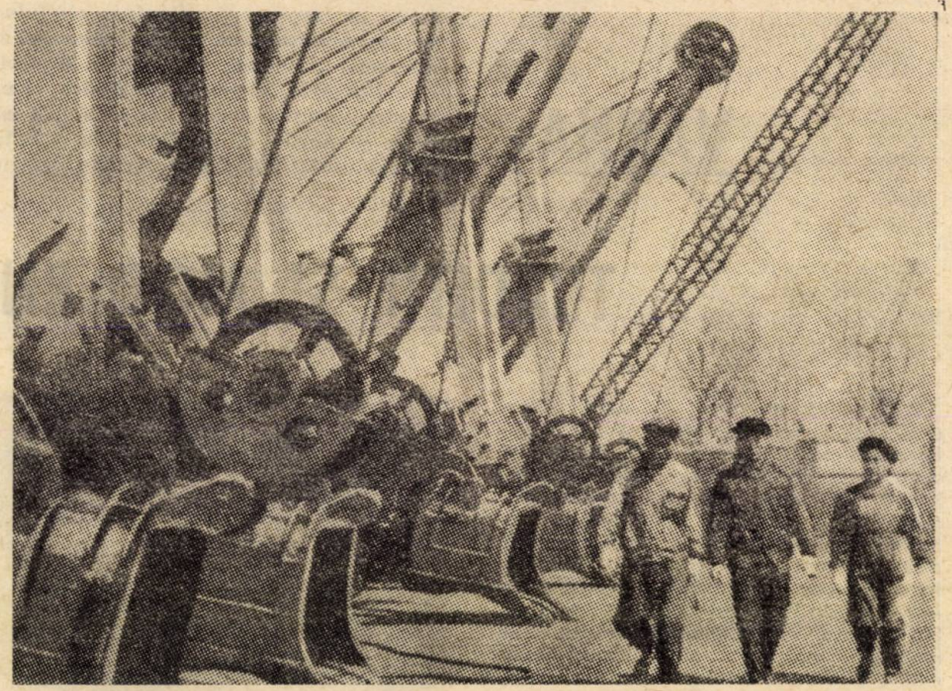

Escavatoare destinate șantierelor de construcții

Se împlinesc astăzi 23 de ani de la întemeierea Republicii Populare Democrate Coreene, moment de cotitură în istoria multiseculară a poporului coreean, deziderat pentru împlinirea căruia au luptat și s-au jertfit generații întregi ale acestui dîrz și neînfricat popor. Încununare a unei eroice și îndelungate lupte împotriva colonialismului, a militarismului japonez, pentru eliberare națională și socială, întemeierea R.P.D. Coreene reprezentînd adevăratele interese naționale și voința întregului popor de 40 de milioane a constituit în același timp o armă puternică pe calea transpunerii în viață a idealurilor socialismului și comunismului în Coreea.

Anii care au urmat instaurării republicii au fost martorii a noi și noi acte de eroism și abnegație ale maselor populare coreene — sub conducerea Partidului Muncii din Coreea — atît pe tărîmul făuririi unei noi orînduiri cît și în lupta grea, pentru apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței și suveranității naționale, împotriva agresiunii imperialismului american, iar apoi în uriașul efort de refacere a țării distruse de război.

Republica Populară Democrată Coreeană prezintă astăzi tabloul unui stat socialist în plin avînt, cu o economie națională independentă, cu o industrie dezvoltată, cu o agricultură modernă, cu o puternică capacitate de apărare.

Statisticile redau lapidar, în cifre, etapele acestei metamorfoze : în 12 zile se realizează azi producția industrială ce se obținea, acum un sfert de veac, într-un an întreg, iar valoarea producției globale, în R.P.D. Coreeană este acum de o sută de ori mai mare decît în anul 1948. R.P.D. Coreeană produce astăzi mașini și echipamente cu un grad înalt de automatizare, inclusiv nave de mare tonaj, generatoare electrice de mare putere, satisfăcînd în general toate necesitățile interne de mașini și utilaje. Construirea unor mari obiective industriale și dotarea cu utilaje moderne, au făcut posibilă asimilarea în fabricație a unor tipuri moderne de produse, care, prin calitate și concepție se situează la nivelul tehnicii mondiale. Tot mai multe tractoare, transportoare electrice și nave maritime, strunguri, mărfuri de larg consum cu marca „Fabricat în R.P.D. Coreeană" pot fi întîlnite departe de granițele țării, ca mesageri de seamă ai harnicului și talentatului popor coreean. Organizațiile de comerț exterior ale R.P.D. Coreene întrețin legături permanente cu aproape 70 de țări ale lumii.

Cooperativizarea agriculturii s-a încheiat în R.P.D. Coreeană încă în anul 1958, economia rurală atingînd astăzi un înalt nivel de dezvoltare. În satele Republicii Populare Democrate Coreene s-a terminat, în esență, hidroameliorarea prin amenajarea unui sistem de irigare și drenare capabil să înfrunte secetele sau inundațiile oricît de mari ar fi ele. Electrificarea a cuprins comunele într-o proporție de 100

la sută. Ca urmare a dezvoltării industriei chimice, au fost mărite considerabil cantităţile de îngrăşăminte chimice administrate pe unitatea de suprafaţă, crescînd, corespunzător, producţia agricolă.

În R.P.D. Coreeană, o pătrime din populaţie învaţă gratuit în şcolile de diferite grade, inclusiv în cele peste 100 de institute de învăţămînt superior. A intrat în aplicare sistemul de învăţămînt tehnic general obligatoriu de nouă ani. În prezent, în ramurile economiei naţionale coreene lucrează aproape o jumătate de milion de ingineri, tehnicieni şi specialişti, adică de 20 de ori mai mulţi decît în zilele imediat următoare armistiţiului, iar fabricile şi întreprinderile moderne sînt construite, conduse şi exploatate cu succes prin eforturile, înţelepciunea şi munca lor.

Aceeaşi hărnicie şi capacitate creatoare sînt vădite în prezent în munca pentru transpunerea în viaţă a planului de dezvoltare a economiei naţionale în anii 1971—1976, a programului elaborat de Congresul al V-lea al Partidului Muncii din Coreea. Realizările dobîndite de Coreea populară sînt o vie expresie a capacităţii creatoare a unui popor liber şi stăpîn pe soarta sa, o dovadă a superiorităţii orînduirii socialiste, sînt rodul politicii de intensă mobilizare a forţelor poporului, de aplicare creatoare a marxism-leninismului la condiţiile concrete ale ţării, politică promovată cu consecvenţă de Partidul Muncii din Coreea în frunte cu tovarăşul Kim Ir Sen.

În acelaşi timp, toate aceste succese constituie un imbold şi un reazem de nădejde pentru lupta forţelor patriotice din Coreea de sud, au o mare însemnătate pentru înfăptuirea aspiraţiilor întregului popor coreean — de unificare independentă, paşnică şi democratică a patriei.

După cum este bine cunoscut, guvernul R.P.D. Coreene a prezentat numeroase propuneri practice, cu scopul de a facilita opera de apropiere a celor două părţi ale ţării în vederea reunificării. Ca urmare a eforturilor depuse de Partidul Muncii din Coreea şi de guvernul Republicii Populare Democrate Coreene, la 20 august, la Panmunjon, după o întrerupere de 26 de ani, a avut loc primul contact între reprezentanţii societăţilor de Cruce Roşie din Republica Populară Democrată Coreeană şi Coreea de sud. Întîlnirea de la Panmunjon constituie un eveniment important deoarece este întîiul act spre o desfiinţare a barierelor arbitrare, spre contacte multilaterale şi reciproce, călătorii şi negocieri care, în totalitatea lor sînt menite să apropie momentul reunificării patriei, dorite de întreaga populaţie de 40 de milioane de oameni.

Succesele obţinute de R.P.D. Coreeană sînt urmărite cu interes şi simpatie de poporul român. Deşi aflate la mii de kilometri distanţă popoarele român şi coreean au cunoscut în decursul evoluţiei istorice momente asemănătoare, au trebuit să poarte lupte îndelungate pentru eliberarea naţională şi socială, pentru înlăturarea dominaţiei străine şi făurirea unei vieţi libere şi independente. Cu rădăcini adînci în această evoluţie istorică, prietenia dintre popoarele noastre a căpătat noi şi ample valenţe în anii socialismului, la temelia ei aflîndu-se comunitatea de orînduire, identitatea ideologiei marxist-leniniste, aceleaşi aspiraţii şi ţeluri în lupta pentru idealurile socialismului şi păcii.

Poporul român, ca prieten şi tovarăş de luptă al poporului coreean împotriva imperialismului şi pentru victoria socialismului, şi-a manifestat totdeauna solidaritatea internaţionalistă şi a acordat sprijinul său material şi moral pe planuri şi în forme multiple Republicii Populare Democrate Coreene. Partidul nostru, guvernul României socialiste, întregul popor român sprijină cu hotărîre aspiraţiile fierbinţi ale poporului coreean de unificare paşnică şi democratică a patriei sale. La O.N.U., în alte organisme internaţionale, România socialistă a militat şi militează în favoarea acestui mare deziderat naţional al coreenilor, s-a pronunţat şi se pronunţă consecvent pentru retragerea trupelor americane din Coreea de sud, pentru respectarea dreptului imprescriptibil al poporului coreean de a-şi hotărî singur destinul.

Recenta vizită în R.P.D. Coreeană a delegaţiei de partid şi guvernamentale române, condusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a prilejuit o reliefare puternică a relaţiilor frăţeşti româno-coreene, a solidarităţii depline a poporului român cu cauza dreaptă a poporului coreean. **„În lupta împotriva imperialismului, ca şi în activitatea de construire a socialismului—** arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu — **între ţările noastre s-au statornicit relaţii de strînsă colaborare... Vă asigurăm, dragi tovarăşi coreeni, că România va milita pentru continua dezvoltare a legăturilor de prietenie şi colaborare între partidele, ţările şi popoarele noastre, că veţi avea întotdeauna în poporul român un aliat de nădejde"...** La rîndul său, tovarăşul Kim Ir Sen declara : **„Ca prieteni apropiaţi, Coreea şi România au întreţinut raporturi prieteneşti şi au colaborat strîns de-a lungul istoriei... Vizita în ţara noastră a delegaţiei de partid şi guvernamentale a Republicii Socialiste România are o deosebită însemnătate pentru întărirea şi dezvoltarea pe mai departe a relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre partidele, ţările şi popoarele noastre, constituind, totodată, o contribuţie de preţ la întărirea coeziunii ţărilor socialiste şi mişcării comuniste internaţionale".**

Convorbirile oficiale purtate în cadrul vizitei prilejuind un amplu tur de orizont asupra stadiului actual şi perspectivelor de dezvoltare a relaţiilor româno-coreene, au dat expresie profundei satisfacţii a celor două părţi pentru evoluţia lor fericită, hotărîrii de a ridica pe o nouă treaptă legăturile politice, colaborarea economică, tehnico-ştiinţifică, culturală. Hotărîrea comună de a se asigura o intensificare şi multiplicare a relaţiilor prieteneşti româno-coreene şi-a găsit expresia concretă într-un ansamblu de măsuri vizînd dezvoltarea schimburilor de delegaţii şi de experienţă, intensificarea contactelor între cele două partide şi guverne, între organizaţiile de tineret şi sindicale.

Înscriindu-se ca o nouă şi luminoasă pagină în cronica prieteniei româno-coreene, vizita delegaţiei de partid şi guvernamentale române a constituit un eveniment de mare însemnătate în întărirea şi dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare statornicite între partidele, guvernele şi popoarele celor două ţări, a reprezentat o contribuţie importantă la întărirea unităţii ţărilor socialiste şi a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.

Împărtăşind sentimentele de bucurie ale poporului coreean, de ziua sărbătorii sale naţionale, poporul român — în spiritul tradiţiilor de trainică prietenie tovărăşească statornicite între România şi R.P.D. Coreeană — îi adresează calde felicitări şi urarea de a obţine noi victorii în construirea socialismului şi reunificarea patriei.

Constantin CIAREC

FOTOCRONICA

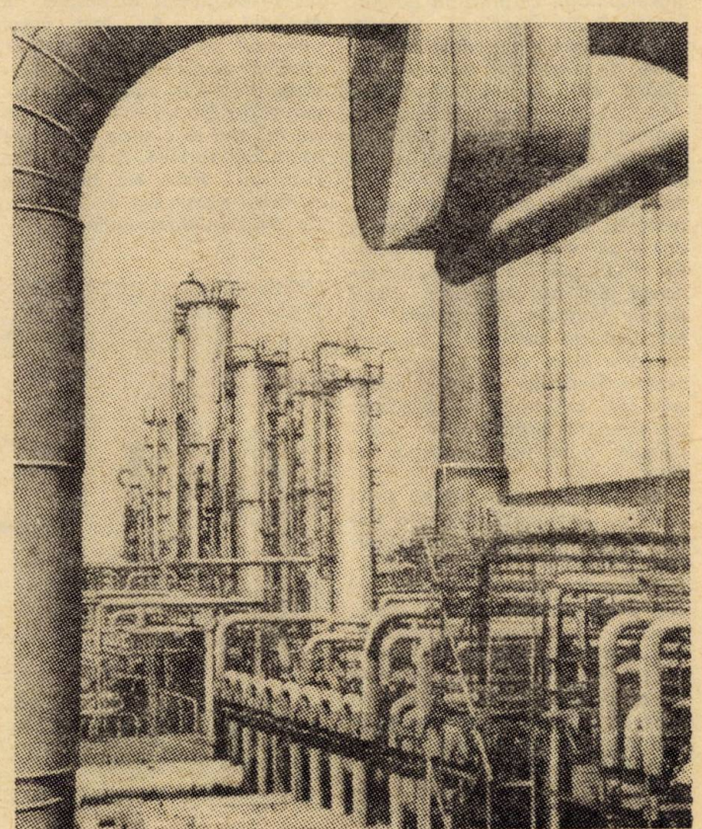

R.D. GERMANĂ
Printre capacităţile productive create în ultimul timp se numără şi combinatul petrochimic de la Schwedt pe Oder

SPECTRUL ANULUI 1929

Costin C. Kiriţescu

Răsfoind cîte ceva din voluminoasa literatură care a apărut în ţările occidentale în legătură cu cele mai recente răbufniri ale crizei sistemului valutar capitalist, mi-a venit în minte proverbul: succesul are mai mulţi taţi, eşecul este orfan. În contextul dat, despre ce succes poate fi vorba şi despre ce eşec?

Este bine cunoscut faptul că actualul sistem valutar capitalist (dacă ne mai putem exprima astfel, după cele întîmplate) a fost creat şi a funcţionat pe baza principiilor înscrise în acordurile de la Bretton Woods (1944). Importanţa esenţială a acordurilor rezidă, cred, în caracterul lor adînc inovator : pentru prima oară de cînd există pe lume schimburi economice internaţionale, reprezentanţi ai unui mare număr de state s-au aşezat în jurul unei mese şi au pus la cale organizarea unui sistem comun de rezerve şi de plăţi valutare, menit să ajute aceste schimburi.

Să fim bine înţeleşi: au existat şi înainte de 1944 organizaţii internaţionale în acest domeniu, uniuni monetare, blocuri valutare şi alte forme de înţelegeri. Toate însă au avut o arie limitată de acţiune; ele grupau un număr relativ restrîns de state şi aveau ca obiectiv apărarea propriilor interese împotriva intereselor altora.

Însăşi Uniunea latină (1865), cea mai importantă încercare făcută în perioada capitalismului premonopolist de unificare a sistemelor monetare ale lumii, a constituit în realitate o grupare închisă, deşi la înfiinţare fusese proclamat sus şi tare principiul universalităţii. Cuprinzînd Belgia, Franţa, Italia, Elveţia şi... Grecia, Uniunea latină n-a văzut cu ochi buni, de exemplu, cererea oficioasă de aderare a României, deşi Uniunea era condusă de Franţa, iar cercurile influente franceze recomandau pe atunci cu cea mai mare insistenţă românilor nu numai să cumpere material de război din Franţa, dar şi să adopte sistemul monetar al Uniunii. Ca urmare, guvernanţii ţării au cumpărat docil puştile franceze „Chassepot" şi totodată au adoptat sistemul monetar latin, dar cu toate acestea România — ca şi multe alte ţări interesate — a rămas pe dinafara organizaţiei „universale" a Uniunii monetare latine.

În 1944 s-a petrecut cu totul altceva. Convocată şi ţinută sub auspiciile Organizaţiei Naţiunilor Unite, Conferinţa de la Bretton Woods urma să ducă la cel mai larg consens organizatoric posibil în complexul domeniu al finanţelor internaţionale, prin adoptarea unor norme generale de conduită, prin cooperare în vederea realizării unei stabilităţi monetare durabile, prin întrajutorare în caz de nevoie.

Era necesară o asemenea unire a eforturilor după cel de al doilea război mondial ? Desigur. Iată ce ilustrează cazul ţărilor capitaliste. Perioada dintre cele două războaie mondiale lăsase acestor ţări, în ce priveşte sistemul relaţiilor financiar-valutare, o moştenire deosebit de amară. Antogonismele, conflictele, frămîntările provocate sau exacerbate de intrarea capitalismului în criza lui generală au făcut ca abandonarea etalonului aur ca bază a sistemelor monetare naţionale în 1914 şi trecerea la etalonul aur-devize să fie însoţite de grave tulburări social-economice. Automatismul relativ al fostului etalon aur — „mîna invizibilă" care restabilea, prin mijlocirea circulaţiei şi tezaurizării aurului, echilibrul monetar în interiorul ţărilor şi între ele — a făcut loc în perioada interbelică voluntarismului şi pragmatismului în alimentarea cu bani a economiilor naţionale şi a schimburilor între ţări. Pornind de aci, lumea capitalistă a fost teatrul unor vaste procese inflaţioniste şi deflaţioniste, cursul normal al schimburilor economice s-a văzut barat de restricţii şi discriminări comerciale, întregul circuit mondial al valorilor materiale a fost dezorganizat.

Sistemele monetare apărute după primul război mondial au rupt de asemenea unitatea istorică pe plan internaţional care fusese asigurată odinioară de etalonul aur. Au fost create „blocuri" valutare — blocul lirei sterline, al francului francez, al dolarului — în cadrul cărora o monedă centrală, puternică, grupa în jurul ei o serie de monede naţionale satelite. Aceste blocuri rivalizau între ele pentru dominarea sistemului de rezerve şi de plăţi internaţionale.

S-a susţinut, nu fără un dram de adevăr, că marea criză economică a capitalismului, din 1929—1933, s-a datorat între altele dezordinii monetare din Statele Unite şi din Europa. Această criză a căzut ca un trăsnet în mijlocul lumii capitaliste. Cu un an înainte, la alegerile prezidenţiale din S.U.A. din toamna lui 1928, viitorul preşedinte, Herbert Hoover, putea declara cu emfaza-i caracteristică: „Noi, în America, sîntem mai aproape de triumful definitiv asupra sărăciei decît s-a aflat vreodată un popor în cursul istoriei lui". Patru ani mai tîrziu, în perioada alegerilor prezidenţiale din 1932, Statele Unite numărau 12 milioane de şomeri.

Mesajul perioadei interbelice pentru supravieţuitorii celui de al doilea război mondial nu putea fi deci altul, în domeniul monetar, decît acela al cooperării intercapitaliste, în vederea asigurării ordinii în relaţiile valutare, a stabilităţii relative a monedelor naţionale, a lichidităţii internaţionale, ceea ce în ultimă analiză punea sub semnul dependenţei şansele primordiale de supravieţuire a sistemului capitalist.

Acordurile de la Bretton Woods au fost realizate într-un domeniu deosebit de dificil, efectele lor salvatoare fiind aşteptate cu atît mai mult cu cît noul start pornea după întunericul compact al perioadei interbelice şi al anilor de război. Bineînţeles, paternitatea performanţei a fost revendicată de mai multe state, în frunte cu S.U.A. şi Anglia.

Sistemul valutar interoccidental, rezultat al tratativelor din 1944, a fost o realitate pe care lumea capitalistă a contat de atunci şi pînă acum. Evident, structura şi funcţionarea lui nu au fost lipsite de aspecte foarte contestabile. Nu o dată, accese acute de criză au zdruncinat sistemul, i-au pus sub semnul întrebării eficienţa şi chiar existenţa. Însă el a continuat să grupeze un număr crescînd de ţări — 118 la ora actuală —, să le supună de bine de rău unei discipline financiare, să formeze platforma unei colaborări. Nu este mai puţin adevărat că partea leului din avantaje a revenit marilor puteri şi îndeosebi Statelor Unite, care au folosit eşafodajul de la Bretton Woods ca piedestal pentru asigurarea hegemoniei dolarului în Occident.

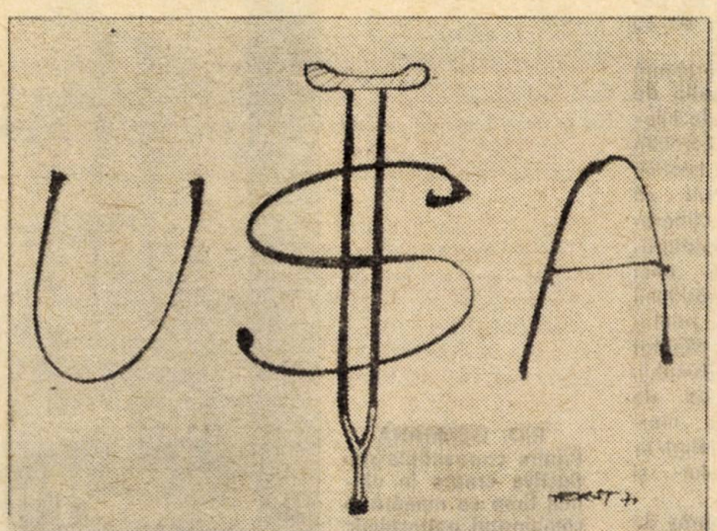

(Din **Saarbrücker Zeitung**)

Acum, acest eşafodaj s-a prăbuşit. Disciplina, colaborarea, întrajutorarea s-au dus pe apa sîmbetei. Legea junglei a fost repusă făţiş în toate drepturile ei. Fiecare ţară capitalistă procedează azi în domeniul valutar-financiar exclusiv după cum îi dictează interesele, ia decizii unilaterale, vexatorii pentru parteneri. Suprataxe, controlul schimburilor, restricţii valutare împiedică mersul firesc al curentelor comerciale. Piedicile puse în calea comerţului internaţional o dată cu noua criză ameninţă să ducă la o încetinire a activităţii economice în general, la o slăbire a producţiei, la o creştere a şomajului. În momentul de faţă, lumea capitalistă pare deci că s-a întors la situaţia inextricabilă din perioada interbelică. Nu este de mirare că numeroşi comentatori occidentali, uitîndu-se pe cerul acestei lumi şi văzînd aglomerarea continuă a norilor de furtună, se tem să nu distingă spectrul lui 1929, al unei noi crize economice de proporţii mondiale care, ca atunci, să se abată cu puterea unui trăsnet.

Spre deosebire de succesul cu mai mulţi taţi, eşecul acestei politici datînd de 27 de ani este, bineînţeles, orfan. Nimeni nu vrea să-şi asume paternitatea lichidării de fapt a sistemului valutar capitalist. Statele Unite aruncă vina pe Piaţa comună şi pe Japonia. Acestea aruncă vina pe cercurile imperialiste din S.U.A.. În cadrul Pieţei comune, Franţa este nemulţumită de atitudinea Republicii Federale a Germaniei, care nu întîrzie să riposteze, acuzînd Franţa de obstrucţionism.

Un lucru este sigur. Indiferent dacă se va abate sau încă nu o mare criză economică peste societatea capitalistă, palele sparte nu le vor plăti nici cercurile imperialiste de peste ocean, nici bancherii din Londra sau Zürich, nici organizaţiile monopoliste din R.F.G. sau Japonia. Ci „oamenii de rînd", victime de totdeauna ale marilor zvîrcoliri din lumea dominată de capital.

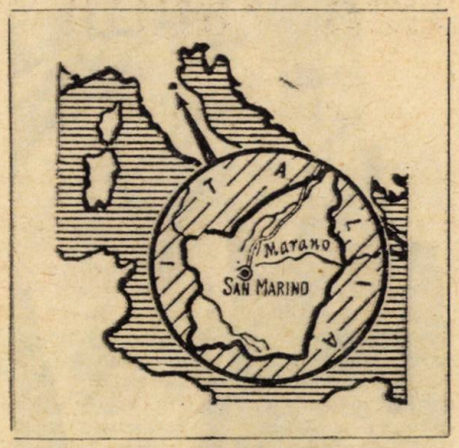

SAN MARINO după 1670 de ani

Dinspre autostrada Bologna-Rimini îți apare o așezare la fel ca multe orașe-cetăți italiene, durate de-a lungul secolelor pe stînci în vîrf de munte. Nimic — în afară de un indicator de șosea și un peisaj variat, în care frumusețea naturală se îmbină armonios cu realizări ale fanteziei creatoare a omului — nu-ți confirmă că te afli la porțile unui alt stat din Peninsula Italică : Republica San Marino. Un viraj spre dreapta, tocmai cînd contururile cunoscutei stațiuni balneare Rimini încep să prindă viață, și în 15 minute ai și ajuns la prima așezare de pe teritoriul acestui minuscul stat, situat pe muntele Titano și ocupînd o suprafață de numai 61 kmp. Trecerea este atît de firească, lipsită de orice formalități (în baza unei convenții, Italia exercită dreptul de control de frontieră și vamal pentru San Marino o dată cu intrarea pe solul italian), încît — practic — nu-ți dai seama dacă ai depășit cu adevărat limitele districtelor Forli sau Pesara cu care se învecinează. Doar o clădire în fața căreia flutură drapelul alb-albastru al Republicii sanmarineze, și borna din marmură marchează așa-zisa „frontieră" cu Italia. Fișia de asfalt a unei „super strada" te poartă rapid de la o așezare la alta, iar distanța pînă la capitala țării rareori depășește 10 km. De la Serravalle, unde întîlnești primul dintre cele 9 castele ale Republicii San Marino, drumul șerpuiește printre coline înverzite asaltînd cu temeritate masivul Monte Titano. Este o zonă cu vegetație bogată în care desișurile sfîrșesc la marginea prăpastiilor adînci. De ambele laturi ale șoselei sînt răspîndite case în culori vii, care dau un plus de prospețime. O nouă apăsare pe accelerator și după ce treci de zidul ce apăra cîndva de musafiri nepoftiți accesul în orașul-stat-cetate, se ajunge la San Marino, capitala republicii cu același nume. Aici, în decorul antic al faimoaselor trei turnuri de apărare — La Guaita, La Cesta și Torre del Montale — trăiesc în prezent ceva mai mult de 5 000 de locuitori din totalul de 18 000 cît numără mini-statul sanmarinez, păstrînd din vremuri străvechi, cu consecvență și pietate, valorile înalte ale libertății și democrației, suveranitatea, legile, obiceiurile.

Capitala San Marino este construită pe o pantă puternic înclinată, împărțită în vaste terase susținute de ziduri puternice și care se prelungesc pînă la poalele muntelui. Centrul istoric, care cuprinde monumentele cele mai prețioase și instituțiile guvernamentale, se remarcă prin străzi înguste și întortochiate cu mici prăvălii ce expun produse tradiționale de artizanat, ilustrate și vestitele mărci poștale din San Marino. Și turiștii vin aici nu numai din simplă curiozitate sau snobism, ci și din dorința de a simți și trăi atmosfera de relaxare și libertate, neîngrădită decît de bunul simț, și unde atașamentul sanmarinezilor față de trecut și tradițiile democratice nu sînt afișate ostentativ sau de paradă, ci fac parte integrantă din felul lor de a fi și de a concepe lumea. Anticul se întîlnește nevoient cu modernul și în partea nouă a orașului străzile sînt largi și comode, creînd perspective unice pe fundalul format din azurul cerului și lanțul Apeninilor. Cartiere noi s-au ridicat spre zona exterioară a orașului, unde vile moderne, inundate de verdeață și în culori atrăgătoare, contrastează cu cenușiul blocurilor de stîncă. Peste tot, în deosebi în această perioadă a anului, o mulțime cosmopolită transformă fiecare stradă și fiecare piață în adevărate adunări zgomotoase ce încep în zori și se sfîrșesc noaptea. Înghesuiala turiștilor este la fel de mare și pe platforma situată la circa 750 de metri deasupra nivelului Mării Adriatice de unde se înfățișează privirii una dintre cele mai originale și interesante panorame de pe continentul european, unică prin vastitatea și varietatea elementelor naturale pe care le cuprinde.

Legenda spune că acum 17 secole, cioplitorul în piatră dalmat, Marino, a sosit la Rimini pentru a lucra la refacerea orașului devastat. Apoi, din cauza persecuțiilor împotriva creștinilor, dezlănțuite pe vremea împăratului roman Dioclețian, este nevoit să se refugieze împreună cu un grup de prieteni pe muntele Titano din apropiere, unde construiește o mică capelă, cel dintîi edificiu al așezării. Drumul foarte greu accesibil în această zonă a reușit să bareze calea prigonitorilor, dar i-a condamnat totodată și pe cei refugiați la izolare aproape totală. Începînd aici, în anul 301, o viață plină de privațiuni, Marino și tovarășii săi reușesc să înjghebeze o colectivitate care abia își putea asigura cele necesare unei existențe mizere. Treptat, numărul celor de pe Monte Titano sporește prin alăturarea altor persecutați, iar Marino — considerat un exemplu pentru viața sa simplă pe care o duce și credința sa în libertate — devine conducătorul lor. O dată cu trecerea timpului și slăbirea prigoanei religioase, contactele cu lumea exterioară se întețesc și cronicile menționează că o matroană din Rimini, Felicissima, îi dăruiește lui Marino, pe vecie, muntele Titano. Aureolat cu nimbul de „sfînt", Marino devine după moarte patronul orașului-cetate, căruia i-a dat viață.

Cu toate că primul document de valoare incontestabilă care vorbește despre existența comunității sanmarineze datează din anul 886, așa-numitul „Placito Feretrano", numai către anul 1000 se înregistrează începutul evoluției politico-administrative a acesteia, ajungîndu-se ca la 1253 să se elaboreze un cadru de legi și reguli de profundă inspirație democratică și republicană, pentru a se asigura „ordinea, înțelegerea și buna convietuire". În 1291, cetățenii sanmarinezi se declară „stat liber și suveran, eliberat de orice dominație", iar în secolul XV San Marino devine republică. Răbojul istoriei mai atestă că, după diferite transformări și zguduiri provocate de bătălii și hărțuiri împotriva micii republici, în 1462 se restabilește, în sfîrșit, pacea. Apărători înfocați ai ideilor de libertate și dreptul la independență, sanmarinezii au oferit multe exemple însuflețitoare. De pildă, răspunsul căpitanului-regent Antonio Onofri, dat lui Napoleon Bonaparte, în 1797, la oferta acestuia de a sprijini San Marino cu arme și hrană pentru a-și lărgi teritoriul. „Numai prin modestia și sărăcia sa, scrie Onofri, poate spera San Marino să-și păstreze libertatea și suveranitatea de-a lungul secolelor". Profund atașat acestor nobile principii, San Marino și-a sporit prestigiul de „stîncă neclintită a libertății" prin acordarea, în 1849, de azil lui Garibaldi, soției sale Anita și rămășițelor legiunii garibaldiene, prin adăpostirea în timpul celui de-al doilea conflict mondial a peste o sută de mii de refugiați din regiunile cele mai încercate de război.

Dispunînd de autonomie deplină legislativă, juridică și administrativă, Republica San Marino este condusă, încă din 1244 de către doi căpitani-regenți, aleși pe o perioadă de șase luni, care îndeplinesc funcțiile șefului de stat. Ei se schimbă la 1 aprilie și 1 octombrie din fiecare an în cadrul unor ceremonii fastuoase, iar hotărîrile și acțiunile lor trebuie să fie puse de comun acord, întrucît — în caz contrar — oricare dintre ei poate opune un veto deciziilor celuilalt. Acest sistem original, de adîncă semnificație democratică, a permis ca în fruntea statului să se afle atît reprezentanți ai celor mai vechi și nobile familii, cît și simpli meșteșugari, cioplitori în piatră sau agricultori. În perioada imediat următoa-

re căderii regimului fascist, San Marino a fost guvernat pînă în toamna lui 1957 de reprezentanți ai partidelor comunist și socialist. În prezent, căpitani-regenți sînt democratul-creștin Luigi Lonfernini și social-democratul Attilio Montanari, iar sistemul politico-administrativ este alcătuit din: 1. L'Arengo, cîndva adunarea generală a capilor de familii, ce deținea puterea supremă în cadrul colectivității, este alcătuit astăzi din însuși corpul electoral și se reunește de două ori pe an, în prima duminică după alegerea căpitanilor-regenți, pentru a le preda simbolic puterea. 2. Consiliul mare și general, format din 60 de membri, care reprezintă puterea legislativă (parlamentul). Se alege o dată la cinci ani și componența sa actuală — 27 democrat-creștini, 14 comuniști, 11 social-democrați, 7 socialiști și un reprezentant al mișcării Libertatea Statutară — reflectă orientările politice ale alegătorilor, care, în linii generale, urmează pe cele din Italia. 3. Căpitanii-regenți, care îndeplinesc rolul de șefi ai Statului, pot fi realeși în această funcție numai după trei ani de la expirarea mandatului. Sînt răspunzători, în fața unei adunări populare, de activitatea depusă și pot fi chemați să dea socoteală de către orice cetățean sanmarinez. 4. Congresul de stat, compus din 10 membri aleși dintre membrii Consiliului mare și general, îndeplinește rolul de organ executiv (guvern). 5. Consiliul celor 12 — organ ce veghează la aplicarea corectă a legilor.

Particularitățile Republicii San Marino nu trebuie să ducă la concluzia superficială că ea ar reprezenta o comunitate închisă, izolată de lumea exterioară și ne supusă influențelor acesteia. Dimpotrivă, deține primatul mondial în ce privește afluxul de turiști străini (2 milioane) raportat la totalul populației. „Zeul automobil" se bucură aici de mare cinste. San Marino ocupînd — cu cele 4 500 de mașini ale sale, care circulă pe o rețea internă de străzi de numai 30 de km — locul doi în lume din punct de vedere al densității automobilelor pe cap de locuitor. În San Marino există, totodată, un sistem de asistență medicală gratuită pentru toți cetățenii săi, legea prevede distribuirea gratuită a cărților și transportul elevilor pe cheltuiala statului, folosirea deplină a forței de muncă disponibile. La rîndul lor, trepidațiile vieții moderne sînt prezente atît în activitatea economică și socială cît și în viața de zi cu zi a sanmarinezilor. San Marino nu este acel refugiu în care, abandonîndu-te evocării trecutului să uiți de freamătul și grijile vieții cotidiene. Avînd o economie bazată pe agricultură, aproape jumătate din populație trudește pe ogoare producînd grîu (50 000 de chintale), orz și porumb, vin (15 000 de hl), precum și mici cantități de măsline și fructe. O largă dezvoltare cunosc păsunile și creșterea vitelor, însă criza care a cuprins agricultura italiană se răsfrînge și asupra celei sanmarineze, provocînd părăsirea pămînturilor de către țărani. În domeniul industriei, pînă acum cîțiva ani, activitatea principală se concentra în domeniul extragerii și prelucrării pietrei, dar în prezent se află în plin avînt ramuri cu o gamă mai largă de produse: textile, ciment, ceramică, cărămizi, o fabrică de prelucrare a pielii, una de săpun, cîteva întreprinderi de dulciuri etc., unde lucrează în total peste 2 000 de muncitori.

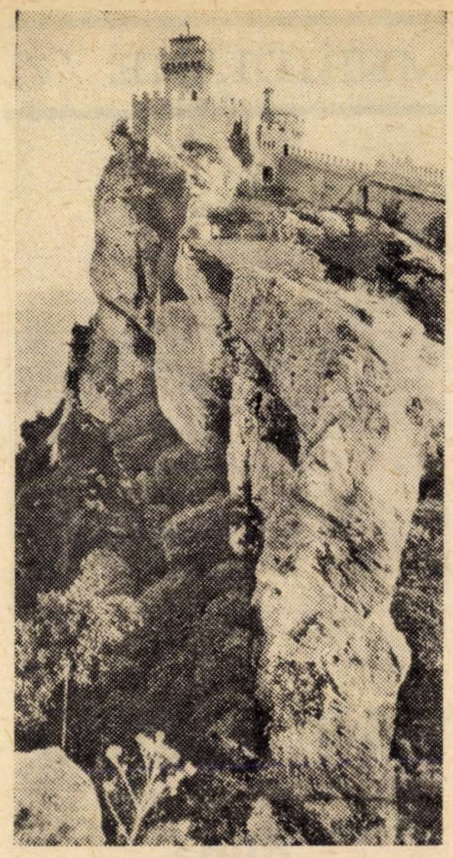

Unul dintre cele 9 castele ale Republicii

O deosebită atenție se acordă artizanatului sub orice formă, dar mai ales prelucrării artistice a ceramicii și a pietrei, a lemnului. De asemenea, turismul înregistrează un „boom" continuu, afirmîndu-se tot mai mult drept sursă de venituri de prim ordin și propulsor al întregii vieți economice din San Marino. Printre lucrurile ce trezesc interesul turiștilor sînt monezile de aur și argint comemorative, de apreciată valoare numismatică, piesele de metal în formele cele mai bizare. O sursă dintre cele mai importante de venituri o reprezintă tipărirea și vînzarea timbrelor sanmarineze (2 miliarde de lire), căutate în întreaga lume și apreciate de către filateliști pentru grija cu care sînt imprimate, coloritul și tematica pe care o reflectă. Aproximativ 800 de funcționari de stat și 650 de muncitori în unități publice, întregesc tabloul unei activități ale cărei rezultate sînt tot mai promițătoare. Desigur, și în San Marino se întîlnesc majoritatea problemelor legate de dezvoltarea și progresul unor țări occidentale, se afirmă lupta dintre forțele politice de stînga — comuniștii și socialiștii — pentru înnoirea politică, economică și socială a țării, pentru asigurarea unei dezvoltări continui democratice și independente, în spiritul ideilor de dreptate și libertate. În acest context, Partidul Comunist din San Marino luptă pentru a se realiza o largă unitate de acțiune a stîngii, laice și catolice, pentru a se realiza unirea tuturor forțelor democratice sanmarineze într-un front care să promoveze cu prioritate interesele celor ce muncesc.

Fiind implantat de veacuri în centrul Peninsulei Italice, San Marino s-a dezvoltat în raport nemijlocit cu realitatea italiană înconjurătoare. Obiceiurile și modul său de viață nu diferă prea mult de cele ale zonelor vecine din regiunile Romagna și Marche, în afară doar de faptul că, datorită condițiilor specifice, viața are aici un pronunțat caracter patriarhal. Relațiile sale speciale cu Italia se traduc printr-o subvenție anuală de 1 200 miliarde de lire, integrarea în circuitul economic al Italiei, prin formarea cadrelor cu pregătire superioară în școli și facultăți italiene, iar ca un reflex inevitabil — trăirea mai mult sau mai puțin intensă a momentelor mai importante care determină orientarea vieții politice la Roma.

■

Republica San Marino ființează de aproape 17 secole în condiții de independență și libertate, de egalitate juridică internațională cu toate statele. Ea întreține raporturi de prietenie cu numeroase țări, încheie acorduri și relații consulare cu o serie de țări europene, inclusiv România, precum și cu S.U.A., are reprezentanți în unele organisme ale Organizației Națiunilor Unite la New York și Geneva. De asemenea, San Marino nu ezită să-și spună cuvîntul în mod clar asupra unor probleme internaționale fundamentale ca, de pildă, problema securității în Europa. Astfel, guvernul sanmarinez a dat publicității o declarație în care sprijină activ convocarea conferinței în problemele securității europene, la care „să participe toate statele continentului european, pe baza de egalitate în drepturi și respectarea independenței și suveranității statelor".

Legăturile sale cu țara noastră au cunoscut o dezvoltare favorabilă și ilustrarea cea mai convingătoare a acestei evoluții pozitive o constituie dedicarea ediției din acest an a „Festivalului de teatru al popoarelor", ce a avut loc între 2—5 septembrie la San Marino — Republicii Socialiste România. Importanța acestui eveniment constă atît în faptul că el a oferit prilejul unei cunoașteri multilaterale a României și realizărilor poporului nostru, cît și în alegerea datei desfășurării sale: ziua în care San Marino a sărbătorit cu fast cea de a 1 670-a aniversare a creării sale — 3 septembrie.

Pe harta Italiei, Republica San Marino este însemnată cu cerculețul obișnuit ce marchează orașele. În conștiința omenirii, ea reprezintă însă un simbol cu mari semnificații al apărării cu orice sacrificiu a ființei naționale, a dreptului la libertate și pace.

Nicolae PUICEA

Roma, septembrie

GEORGE JACKSON: vinovat sau victimă?

Ce s-a întîmplat la 21 august în închisoarea San Quentin din California ? Un singur lucru e sigur : au fost ucişi cinci oameni şi anume doi gardieni, doi deţinuţi albi şi un deţinut de culoare, George Jackson.

Misteriosul măcel s-a produs, se afirmă, în cele 55 de minute care au urmat vizitei făcute lui George Jackson de unul dintre avocaţii săi, Stephen Bingham. Vom încerca să reconstituim presupusul film al evenimentelor luînd ca bază versiunea acreditată de direcţia închisorii. După cum vom vedea, această versiune, care prezintă fisuri serioase, este contestată integral atît de familia lui George Jackson cît şi de prietenii lui politici din Statele Unite şi de peste hotare.

Dar mai întîi, cine era George Jackson ? Cu numai cîteva zile înainte de moartea lui, săptămînalul englez „The Sunday Times" a publicat povestea acestui tînăr negru în vîrstă de 29 de ani care se afla de 12 ani în închisoare, unde ajunsese iniţial sub învinuirea de complicitate la furtul a 70 de dolari. La 20 septembrie se va deschide la San Francisco procesul menit să stabilească dacă astăzi defunctul George Jackson şi alţi doi deţinuţi de culoare, John Cluchette şi Fleeta Drumgo au ucis sau nu, cu un an şi jumătate în urmă, pe gardianul Mills de la închisoarea din Soledad. George Jackson — care a susţinut tot timpul că este inocent — a fost doborît de gloanţele poliţiei la un an după ce propriul său frate, Jonathan Jackson, în vîrstă de 17 ani, fusese ucis tot de poliţie în timp ce încerca să răpească un judecător din sala de şedinţe a tribunalului din San Rafael.

Violenţa, vărsarea de sînge, au în acest lanţ de evenimente o intensitate şi o amploare atît de ieşite din comun încît ating limitele incredibilului. Autorul reportajului din „The Sunday Times" — pe care îl reproducem aproape integral — încerca să descearnă cauzele exacerbării urii de rasă în închisorile californiene. Asasinarea deţinuţilor de către gardieni şi a gardienilor de către deţinuţi a intrat pur şi simplu în viaţa curentă a acestor închisori.

Vinovat sau nu, George Jackson ajunsese un personaj totodată celebru şi simbolic. Pe de o parte, prin şirul de morţi brutale legate într-un fel sau altul de numele lui, pe de altă parte prin scrisorile sale din închisoare publicate într-un volum care a devenit best-seller. „Panterele negre" şi alte mişcări extremiste îl prezentau ca pe un erou încă înainte de moarte. Este de presupus că împrejurările tulburi în care şi-a pierdut viaţa vor fi folosite pentru a-i atribui o aureolă de martir. Sînt aşteptate — şi au şi început de altfel să se producă — noi acte de răzbunare.

Aşadar, la 21 august ora 14, Stephen Mitchell Bingham, în vîrstă de 29 de ani, avocat, nepotul unui fost guvernator al statului Connecticut, l-a vizitat pe George Jackson. Un gardian i-a controlat şi apoi i-a restituit servieta (Gardianul declară acum că a omis să deschidă o casetă de magnetofon aflată în servietă). Bingham trecuse prin faţa unui detector de metale şi fusese găsit „curat". Jackson a fost adus din celula lui, aflată în cadrul „Centrului de adaptare" unde sînt ţinuţi criminalii cei mai periculoşi, ca de pildă Sirhan B. Sirhan, asasinul lui Robert Kennedy. Înainte de a fi introdus la vorbitor a fost dezbrăcat la piele şi percheziţionat foarte temeinic. A fost lăsat apoi împreună cu Bingham vreme de 15 minute, în prezenţa unor gardieni. După plecarea vizitatorului, gardianul Frank Deleon l-a condus pe deţinut înapoi la „Centrul de readaptare", unde a început să-l percheziţioneze. Directorul adjunct al închisorii, James Park susţine că alt gardian (a cărui identitate refuză s-o dezvăluie) a descoperit atunci în părul foarte stufos al lui Jackson, pieptănat în stil „afro", un pistol. Pînă să apuce să i-l confişte, Jackson a pus mîna pe pistol şi le-a ordonat tuturor gardienilor prezenţi să se culce cu faţa la pămînt. Acesta ar fi fost, afirmă direcţia închisorii începutul. De unde pistolul ? Directorul adjunct al închisorii este de părere că fusese adus de Bingham în caseta de magnetofon care n-a fost controlată. Ulterior s-a stabilit că pistolul i-a aparţinut iniţial lui Landon Williams, un lider al grupării extremiste „Panterele negre", deţinut actualmente într-o închisoare din New Haven sub acuzaţia că ar fi ucis un agent provocator. Avocatul Stephen Mitchell Bingham, care a dispărut imediat după ce a plecat de la San Quentin, a fost invitat de autorităţi să se prezinte pentru a da relaţii. Nu s-a conformat. Zece zile mai tîrziu, la 31 august, s-a emis un mandat de arestare împotriva lui pentru „complicitate la cinci asasinate". Tatăl avocatului se teme că fiul său a fost „făcut să dispară".

Cu un pistol în mînă — spune versiunea oficială — George Jackson a obligat un gardian să descuie uşile tuturor celor 34 de celule de la etajul I, eliberînd astfel 25 de deţinuţi printre care se aflau ceilalţi doi „fraţi de la Soledad", Fleeta Drumgo şi John Cluchette. Era ora 14,50. La ora 14,55, George Jackson care alerga în zig-zag prin curtea închisorii cu pistolul în mînă a fost doborît de gloanţele unui gardian din turnul de pază. Între timp, în celula lui au fost îngrămădite unul peste altul cadavrele gardienilor Frank Deleon (44 de ani) şi Paul Krasenes (52 de ani) şi ale deţinuţilor John Lynn (29 de ani) condamnat pentru crimă şi Ronald Kane (28 de ani) condamnat pentru furt de automobile. Toţi aveau beregata tăiată, iar gardienii fuseseră, în plus, împuşcaţi în cap. Sub grămada de cadavre a fost găsit gardianul Kenneth McCray, în vîrstă de 39 de ani, de asemenea cu beregata tăiată, dar încă în viaţă.

Singurul fapt incontestabil este moartea violentă a cinci oameni. Împrejurările în care ea s-a produs continuă însă să fie mai mult decît nebuloase. „Ştiu un singur lucru, a declarat Georgie Jackson, mama lui George Jackson : fiul meu nu avea patru mîini şi patru picioare ; nu putea să ucidă atîţia oameni şi în acelaşi timp să fugă". Ea susţine că George a fost împuşcat în celula lui şi apoi tîrît în curte pentru a se crea aparenţa că a încercat să evadeze. La anchetă, John Cluchette i-a acuzat pe gardieni de asasinarea premeditată a lui George Jackson. „L-au împuşcat în spate. Apoi l-au împuşcat în cap", a declarat el. John Thorne, unul dintre avocaţii lui George Jackson afirmă că clientul său „avea o minte prea strălucită pentru a încerca să evadeze întrucît era convins că dacă vor avea parte de un proces corect, el şi ceilalţi doi coacuzaţi în procesul de la Soledad vor fi achitaţi". „Nu mai am nici un fiu, mi i-au ucis pe amîndoi" a declarat Lester Jackson, tatăl „fratelui de la Soledad". El a făcut cunoscut că strînge semnături pe o petiţie în favoarea unei anchete federale în legătură cu împrejurările morţii ultimului său fiu. Preşedintele „Panterelor negre", Bobby Seale (George Jackson făcea parte din această organizaţie) a anunţat că va iniţia „o anchetă populară" în legătură cu masacrul de la închisoarea San Quentin. La Paris, agenţia de presă „Liberation", fondată recent de Jean-Paul Sartre şi Paul Clavel, a formulat următoarele întrebări : „Cum ar fi putut deţinutul să ascundă pistolul în păr, ţinînd seama de faptul că fusese tuns scurt ? Cum se poate ca trei gardieni înarmaţi să se lase ucişi cu lame de ras ? Cum a scăpat Jackson din lanţuri cînd se ştie că era ţinut în lanţuri chiar şi atunci cînd vorbea cu avocaţii săi ?"

Ar putea să pară ciudată această aglomerare de semne de întrebare, dacă Statele Unite n-ar avea experienţa unor foarte elaborate deghizări ale adevărului în cazurile de acest gen. Epilogul celui mai răsunător dintre ele are loc chiar acum : la Chicago a fost pus sub acuzare la 24 august procurorul districtual Edward Hanrahan, un protejat politic al primarului Richard Daley, acuzat că a conspirat pentru a împiedica punerea sub acuzare a opt poliţişti, care la 4 decembrie 1969 au dat buzna într-un apartament şi au ucis pe doi dintre ocupanţi, Fred Hampton, preşedintele organizaţiei locale a „Panterelor negre" şi Mark Clark din aceeaşi organizaţie. Autorităţile poliţieneşti au folosit incidentul pentru a alarma populaţia albă din S.U.A., în legătură cu aşa-zisul pericol pe care l-ar reprezenta „Panterele negre". Unul dintre poliţiştii care au participat la raid a declarat că din apartamentul respectiv s-au tras împotriva lor cel puţin două sute de focuri de armă. Ancheta a stabilit însă că ocupanţii apartamentului au tras *cel mult un foc nu 200* în timp ce poliţiştii au tras cel puţin 90. Procurorul Hanrahan şi alte 13 oficialităţi din Chicago mai trebuie să răspundă acum

pentru măsluirea unor mărturii și pentru că au dat informații mincinoase presei. Complotul lor a avut ca efect un lung și chinuitor proces la capătul căruia „cei șapte din Chicago", — membri ai „Panterelor negre" — au trebuit să fie achitați (autoritățile polițienești încercaseră să dea vina pe ei) precum și crearea unei imagini false despre militanții negri din această organizație. O bună parte din opinia publică americană a rămas cu impresia că ei reprezintă o primejdie gravă pentru Statele Unite. A fost nevoie ca un comitet al Camerei Reprezentanților să instituie o anchetă în legătură cu această problemă. Concluzia comitetului: „Prin retorica sa deliberat incendiară și prin faptul că își înarmează membrii și le dă instrucție militară, partidul «Panterelor negre» a contribuit la creșterea actelor de violență. Dar comitetul nu consideră că grupul relativ mic al «Panterelor negre» ar constitui un pericol clar și real pentru buna funcționare a guvernului american sau a oricărei alte instituții a societății noastre".

Este nevoie de cîteva precizări. În primul rînd, „Panterele negre", cu cele cîteva sute sau chiar cîteva mii de membri ai lor, sînt departe de a reprezenta masa populației de culoare din S.U.A. După cum arată „The Christian Science Monitor" într-un editorial consacrat raportului citat, „cei care întrețin mitul unei conspirații a «Puterii negre» refuză să vadă că negrii din America se unesc într-adevăr — într-o conștiință, fraternitate, forță politică — dar nu într-o violență". În al doilea rînd, după cum a recunoscut comitetul congresional care s-a ocupat de această problemă, chiar în ceea ce privește „Panterele negre" „retorica despre violență a precumpănit totdeauna asupra acțiunilor violente propriu-zise". În sfîrșit — și acest lucru reiese pregnant din articolul reprodus după „Sunday Times" — ceea ce se întîmplă în închisorile americane cu deținuți albi și negri și cu gardieni albi depășește orice norme inteligibile de comportare.

George Jackson reprezenta un caz foarte special. În lungii ani de detențiune nemeritată a dobîndit o conștiință socială (mărturie : scrisorile) care l-a ridicat deasupra condiției sale de deținut de drept comun. Mediul foarte violent în care a trăit, implicarea lui, pe drept sau pe nedrept, în șirul de răfuieli sîngeroase între deținuți și gardieni, tipice pentru închisorile californiene, uciderea fratelui său, apartenența sa la „Panterele negre" — toate acestea laolaltă i-au conferit un mod de a reacționa imprevizibil, greu de înțeles. Pentru cei care au ales să-l considere o victimă nevinovată, moartea lui va reprezenta un nou punct de plecare. Pînă și înmormîntarea lui George Jackson a furnizat prilejul unor acte de violență (un fotoreporter brutalizat etc). Cei 1 500 de participanți la funeralii au jurat „răzbunare". În același timp, în trei orașe din California, birourile închisorilor au fost avariate de explozii. Pagubele sînt evaluate la 100 000 de dolari. Telefoane anonime au informat autoritățile că bombele au fost plasate „în memoria lui George Jackson". Un grup care se autointitulează „Armata neagră de eliberare" și-a asumat răspunderea pentru atacarea sediului poliției din Ingleside, uciderea unui polițist și rănirea unei funcționare — represalii pentru împușcarea lui George Jackson.

Din nou, în Statele Unite violența naște violență. Și este imposibil de întrevăzut capătul reacției în lanț.

Felicia ANTIP

TEMNIȚELE DE LA SOLEDAD

În urmă cu un an, la tribunalul din San Rafael, în apropiere de San Francisco, un judecător era răpit în plină ședință. Un tînăr militant negru aruncase arme acuzaților și, în cursul împușcăturilor care urmaseră, judecătorul și trei negri fuseseră uciși. Această afacere surprinzătoare dezvăluia gradul atins de încordarea rasială în California.

Incidentul din San Rafael este legat direct de alte două „cauze celebre" : procesul Angelei Davis, frumoasa intelectuală neagră acuzată că ar fi cumpărat armele folosite în tribunalul din San Rafael, și acela al „fraților de la Soledad", acuzați de asasinarea unui gardian de închisoare. După apariția volumului său „Scrisori din închisoare", unul dintre ei, George Jackson, a fost salutat drept cel mai mare scriitor negru după Eldridge Cleaver.

Răpirea din San Rafael, procesul Angelei Davis, afacerea „fraților de la Soledad" nu pot fi înțelese decît dacă sînt considerate drept trei episoade sîngeroase ale uneia și aceleiași tragedii desfășurată cu rigoarea necruțătoare a unei vendette medievale. Este vorba de una din acele drame în care personajul central nu este un individ, ci un loc, sau mai degrabă, în cazul de față, o instituție : „Școala corecțională a statului California" („California State Correctional Training Facility") de la Soledad.

Împreună cu alți doi deținuți, George Jackson este acuzat de asasinarea unui gardian de la Soledad, crimă pasibilă de pedeapsa cu moartea. Unul din paradoxurile acestei istorii este că, potrivit majorității celorlalte sisteme penale, Jackson nici măcar nu s-ar fi aflat în închisoare atunci cînd a fost săvîrșit asasinatul.

În 1960, la vîrsta de 18 ani, Jackson s-a recunoscut vinovat într-un proces pentru „furt de gradul doi" : el era cel ce conducea automobilul în timp ce un prieten al său fura 70 de dolari de la o stație de benzină. Prietenul care a săvîrșit furtul a ieșit din închisoare în 1963. Jackson este deținut și azi. Aceasta, din pricină că avocatul îl convinsese să se declare vinovat, pretinzînd că astfel va obține o condamnare mai ușoară.

Autorităților penitenciare californiene le plac eufemismele. Gardienii sînt „ofițeri corectori". Închisoarea însăși este o „instituție de formare". Cît despre expresia „centru de adaptare", ea acoperă la Soledad o realitate deosebit de barbară.

George Jackson a făcut vizite îndelungate la „Centrul de adaptare" de la Soledad. Dar el nu se afla acolo la 13 ianuarie 1970, cînd a fost deschisă pentru prima oară noua „curte de recreație" a clădirii „O". Primul deținut negru adus acolo în dimineața aceea era un prieten al lui Jackson, un militant vînjos, pe nume W. L. Nolen. I se alătură în curînd Earl Satcher, conducător al „musulmanilor negri" de la Soledad, apoi alți cinci negri, aproape toți cunoscuți ca fiind militanți „duri". Cînd a intrat în curte, fiecare dintre ei a fost supus unei „percheziții corporale" complete pentru a se verifica dacă nu ascund vreo armă.

Mărturiile diferă în ce privește identitatea celorlalți prizonieri aflați în curte. Se pare însă că erau cel puțin patru „chicanos" — americani de origine mexicană, deseori foarte ostili negrilor — un havaian și un samoan, ceilalți fiind albi. Printre aceștia era și un om pe care un psihiatru de la Soledad l-a calificat drept „sudist virulent rasist". În ajun, acesta îl amenințase pe Nolen. Nolen avea și un alt dușman în curte, sau mai degrabă pe deasupra curții : un gardian, O. G. Miller, pe care-l lovise în cursul unei discuții, cu cîteva luni înainte. Miller se afla în turnul de pază care domină curtea. Pe cînd era militar fusese trăgător de elită. Acum era înarmat cu o carabină semiautomată de calibrul 30.

Timp de cîteva minute, negrii se dezmorțesc, se joacă cu mingea, lovesc într-un sac cu nisip. Apoi Nolen, împreună cu un alt negru, se îndreaptă spre albul care l-a insultat în ajun. Se produce o încăierare. În cîteva secunde, trei negri și patru albi se încaieră. Atunci gardianul Miller trage asupra negrilor.

Dintr-o scrisoare trimisă de George Jackson în aprilie 1970 avocatei sale Fay Stender :

„Felul în care sînt tratați aici oamenii aduce la lumină ceea ce este mai bun în ei sau dimpotrivă îi distruge. Nimeni nu rămîne insensibil. Nimeni nu pleacă de aici așa cum a venit. Dacă voi ieși viu de aici nu vreau să las nimic în urma mea. Nu mă vor putea număra niciodată printre cei pe care i-au distrus, dar nici nu pot spune că sînt cu totul normal. Prea de multe ori mi-a fost foame. Prea de multe ori m-am înfuriat. Prea de multe ori am fost mințit și insultat. M-au împins dincolo de limitele răbdării; pentru mine nu mai este posibilă nici o întoarcere. Știu că nu vor fi satisfăcuți decît dacă vor reuși să-mi ia viața cu totul. Am fost victima atîtor agresiuni rasiste încît nu voi mai putea niciodată să mă destind și să fiu eu însumi. Nu este prima oară cînd încearcă să mă ucidă. Niciodată n-au fost atît de hotărîți ca acum, dar nu e prima oară...".

Primul este lovit Nolen : glontele îi secționează artera femurală. Apoi Edwards și „Jug" Miller, amîndoi atinși în piept. În sfîrșit, unul dintre albi este lovit de un glonte în timp ce se îndepărtează fugind. Focurile de armă au fost ritmice și se pare că, de fiecare dată, O. G. Miller a țintit cu grijă. Deși autoritățile închisorii afirmă că Miller ar fi fluierat înainte de a trage, martorii negri susțin că focurile de armă nu au fost precedate de nici un avertisment. Unul dintre negri, care nu a fost atins de gloanțe, s-a întors spre gardianul Miller strigîndu-i, pentru a înceta să tragă : „S-a terminat, s-a terminat !" Miller a răspuns : „Sper că totul s-a terminat !"

Într-adevăr, totul se terminase pentru unul din cei trei negri, ucis pe loc. Dar, timp de 15—20 de minute, ceilalți doi sîngerează de moarte în curte, în timp ce cei patru negri supraviețuitori imploră pe gardieni să-i lase să transporte răniții la spitalul închisorii.

Potrivit tezei oficiale, în curte ar fi izbucnit o bătaie atît de periculoasă încît O. G. Miller, după ce a fluierat zadarnic, nu avea altă posibilitate decît să deschidă focul.

După trei zile de la asasinate, judecătorul de instrucție local face o primă declarație : ancheta continuă, spune el, dar nu consideră că este cazul să fie urmărit în justiție O. G. Miller, al cărui act nu a fost, fără îndoială, decît o „omucidere justificată în exercițiul funcțiunii".

Cam la o jumătate de oră după difuzarea acestei declarații de către stația de radio internă a închisorii, un gardian alb, pe nume Mills, este găsit mort în divizia „Y" a închisorii, la secția principală cu „disciplină mijlocie". A fost aruncat de la balconul etajului III și a căzut pe ciment, de la zece metri.

Cei 138 deținuți din divizia „Y" sînt interogați și, după 11 zile, trei negri sînt acuzați de asasinarea lui Mills : John Cluchette, Fleeta Drumgo și George Jackson. Ei sînt „frații de la Soledad". Toți trei neagă că au participat la asasinat și afirmă că, în momentul în care Mills a fost ucis, se uitau la televizor împreună cu mulți alți deținuți.

La început, „frații de la Soledad" sînt ținuți „la secret". Apoi John Cluchette reușește să transmită părinților săi un bilet în care scrie doar : „Ajutor ! Viața în pericol !" Ceva mai tîrziu, cînd un senator negru din California obține autorizația să-l viziteze pe George Jackson, de obicei atît de stăpîn pe sine, descoperă un om „în lanțuri, cu cătușe la mîini, tremurînd atît de tare încît nu este în stare să-și aprindă țigara".

Cînd se află în ce condiții trăiesc deținuții, avocați celebri încep să se intereseze de afacere ; sînt înființate comitete pentru a strînge fonduri necesare apărării lor. Angela Davis se înscrie în comitetul din Los Angeles ; era cunoscută încă de pe atunci deoarece fusese concediată din funcția ei de profesor de filozofie la Universitatea din California, sub acuzarea că e comunistă. Angela Davis vizitează familia lui Jackson și se împrietenește cu fratele lui de 17 ani, Jonathan.

De la vîrsta de șapte ani, Jonathan și-a văzut fratele doar de cîteva ori, prin grilajul unui vorbitor de închisoare. Dar prin scrisorile lui, George s-a străduit cu răbdare să facă din fratele său mai mic un militant. În iunie, Jonathan scrie în gazeta liceului său : „Se spune că sînt obsedat de cazul fratelui meu. Este adevărat. Nu am decît o întrebare de pus : ce ați face voi dacă George ar fi fratele vostru ?" În curînd, va da el singur răspunsul.

Omul care se afla în boxa acuzaților la tribunalul din San Rafael, la 7 august 1970, este un deținut negru din închisoarea San Quentin, James McClain. E acuzat că ar fi înjunghiat un gardian în cursul unei revolte a deținuților, după ce alt deținut negru a fost ucis cu un foc de armă. În boxă se află alți patru acuzați din San Quentin, în lanțuri, ca martori la proces.

Cam pe la ora 11 dimineața, Jonathan intră în sala de ședințe, cu o sacoșe de voiaj în mînă. Cînd un polițist se apropie de el pentru a controla conținutul sacoșei, Jonathan scoate un pistol și strigă : „De data asta, s-a terminat ! Nimeni să nu miște". În timp ce ține tribunalul la respect cu ajutorul unei puști-mitralieră, Jonathan aruncă pistoale lui McClain și martorilor negri. Cei cinci oameni pun mîna pe procuror, pe trei femei jurați, pe judecător — căruia îi agață de gît o pușcă de vînătoare cu țeava tăiată — și, împreună cu cei cinci ostateci, ies din tribunal. Apoi fug pînă la parcare, unde îi așteaptă o camionetă galbenă.

Dar, pentru a fi liberi, trebuie să treacă pe sub una din arcadele masive ale tribunalului. Acolo îi așteaptă peste 100 de polițiști și gardieni de închisoare înarmați. Cineva barează drumul cu o mașină a poliției și de ambele părți izbucnesc împușcături. Nu se înregistrează victime decît în camioneta galbenă. Judecătorul este ucis. E ucis și Jonathan Jackson, împreună cu doi din deținuții negri. Ieșind din tribunal împreună cu prizonierii lui, Jonathan Jackson strigase : „Sîntem revoluționari ! Puneți-i în libertate pe «frații de la Soledad» înainte de ora 12,30 !". Planul său era, pare-se, să pună mîna pe o stație de radio locală, să încerce să-l predea pe judecător, luat ca ostatec, în schimbul eliberării fratelui său și să atragă atenția asupra condițiilor de detențiune a negrilor de la Soledad.

De cînd gardianul Mills a fost împins de la etajul III al diviziei „Y", la Soledad au fost săvîrșite zece crime. În șase cazuri au fost uciși deținuți, fie de către gardieni, fie de către alți deținuți. În alte trei cazuri au murit gardieni. A zecea victimă a fost un administrator al închisorii : doi deținuți au intrat în biroul lui în timp ce lucra și l-au înjunghiat pe la spate.

În ianuarie 1971, după exact un an de la masacrul din curtea diviziei „O", un gardian a lăsat „din greșeală" să iasă din celula lui pe „sudistul rasist virulent" pentru a intra în sala de dușuri, care era plină de negri. Sudistul a fost înjunghiat în piept, dar nu a murit. De ce a făcut gardianul acest lucru ?

În iunie a.c., incapabilă să îmbunătățească situația la Soledad, administrația penitenciară din California a hotărît să-i transfere pe deținuți în altă parte. Patru sute au fost trimiși în alte închisori, dintre care peste două sute într-un penitenciar „calm", cu „disciplină mijlocie", „Deuel Vocational Institute". După numai cîteva zile, autoritățile închisorii declarau că trebuie să facă față „fenomenelor de rasism și de violență care au făcut celebră închisoarea Soledad". La rîndul său, directorul departamentului închisorilor din California confirma „o creștere brutală de tensiune" la Deuel. De altfel, ar fi fost greu să nege acest lucru : un locotenent al gardienilor de la Deuel se sinucisese, lăsînd o scrisoare în care explica gestul său prin înrăutățirea situației din închisoare și în care afirma că se teme pentru viața oamenilor de sub comanda sa.

Închisori ca Soledad au devenit, din cauza agravării conflictelor rasiale, centre de pregătire a militanților negri. Ele au produs deja pe Huey Newton, Eldridge Cleaver, Bobby Seatle și ceilalți conducători ai noului val „dur" al militantismului negru. Ele l-au produs de asemenea pe George Jackson, care a scris : „Din aceste instituții nu ies decît două feluri de oameni : revoluționari sau indivizi zdrobiți. Pe cei mai hotărîți și cei mai buni dintre noi îi găsiți în locuri ca Folsom, San Quentin, Soledad..."

Godfrey HODGSON

(După **The Sunday Times**)

ANGELA DAVIS

Tînăra profesoară care și-a legat destinul de cel al fraților Jackson și al tuturor negrilor scoși in afara societății

Deținuți negri în lanțuri

TEXTUL ACORDULUI CVADRIPARTIT ÎN PROBLEMA BERLINULUI OCCIDENTAL

Publicăm mai jos textul integral, transmis de agenţia TASS, al Acordului cvadripartit în problema Berlinului occidental.

Guvernele Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de nord, Statelor Unite ale Americii şi Republicii Franceze, reprezentate prin ambasadorii lor, care au avut o serie de întîlniri în fosta reşedinţă a Comisiei Aliate de Control, aflată în sectorul american al Berlinului,

procedînd pe baza drepturilor şi răspunderii cvadripartite ce le revin şi pe baza acordurilor şi hotărîrilor respective ale celor patru mari puteri din perioada războiului şi postbelică, care rămîn neatinse.

ţinînd seama de situaţia existentă în regiunea în cauză, ghidîndu-se după dorinţa de a contribui la îmbunătăţirea practică a situaţiei, fără a aduce prejudicii poziţiilor lor legale, au căzut de acord în privinţa următoarelor :

I. HOTĂRÎRI GENERALE

1. — Cele patru guverne se vor strădui să contribuie la înlăturarea încordării şi preîntîmpinarea complicaţiilor în regiunea în cauză.

2. — Ţinînd seama de obligaţiile care le revin în virtutea Cartei Organizaţiei Naţiunilor Unite, cele patru guverne sînt de acord că în această regiune nu trebuie utilizată forţa sau ameninţarea cu forţa şi că litigiile trebuie rezolvate exclusiv cu mijloace paşnice.

3. — Cele patru guverne vor respecta reciproc drepturile şi răspunderile lor individuale şi comune care rămîn neschimbate.

4. — Cele patru guverne sînt de acord că, independent de deosebirile dintre concepţiile de drept, situaţia la care s-a ajuns în această regiune nu va fi modificată în mod unilateral, indiferent de modul în care ea este definită prin prezentul acord şi de alte acorduri menţionate în cel prezent.

II. HOTĂRÎRI REFERITOARE LA SECTOARELE OCCIDENTALE ALE BERLINULUI

A. — Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste declară că circulaţia de tranzit a persoanelor civile şi a mărfurilor între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei, pe şosele, pe căi ferate şi de navigaţie, prin teritoriul Republicii Democrate Germane se va desfăşura fără obstacole, că această circulaţie va fi uşurată astfel încît să se desfăşoare cît mai simplu şi rapid şi să se bucure de un regim favorabil.

Reglementările concrete privind acest trafic civil, menţionate în anexa I, vor constitui obiectul unui acord între autorităţile germane competente.

B. — Guvernele Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii declară că legăturile între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei vor fi menţinute şi dezvoltate, ţinîndu-se seama de faptul că aceste sectoare continuă să nu fie parte constitutivă a Republicii Federale a Germaniei şi nu vor fi nici pe viitor guvernate de aceasta.

Reglementările concrete care se referă la relaţiile dintre sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei sînt expuse în anexa II.

C. — Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste declară că comunicaţiile între sectoarele occidentale ale Berlinului şi regiunile limitrofe cu aceste sectoare, precum şi acele regiuni din Republica Democrată Germană care nu sînt vecine cu aceste sectoare, vor fi îmbunătăţite. Persoanele care au domiciliul permanent în sectoarele occidentale ale Berlinului vor putea călători şi vizita aceste regiuni, din motive umanitare, familiale, religioase, culturale, comerciale sau ca turişti şi în condiţii similare cu cele aplicate faţă de alte persoane care intră în aceste regiuni.

Problemele anclavelor mici, inclusiv Steinstucken şi ale altor mici porţiuni vor putea fi rezolvate prin unele schimburi de teritorii.

Reglementările concrete care se referă la călătorii, comunicaţii şi schimburi de teritorii, aşa cum se specifică în anexa III, vor constitui obiectul unui acord între autorităţile germane competente.

D. — Reprezentarea intereselor sectoarelor occidentale ale Berlinului în străinătate şi activitatea consulară a Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste în sectoarele occidentale ale Berlinului pot fi exercitate aşa cum se prevede în anexa IV.

III. HOTĂRÎRI FINALE

Prezentul acord cvadripartit va intra în vigoare în ziua care va fi stabilită printr-un protocol final cvadripartit care va fi încheiat atunci cînd vor fi puse de acord măsurile prevăzute în capitolul II al acestui acord cvadripartit şi în anexele sale.

Redactat în fosta reşedinţă a Comisiei Aliate de Control, în sectorul american al Berlinului la 3 septembrie 1971, în patru exemplare, fiecare în limbile rusă, engleză şi franceză, toate textele avînd aceeaşi forţă.

În numele guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste — P. Abrasimov.

În numele guvernului Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei de Nord — R. Jackling.

În numele guvernului Statelor Unite ale Americii — K. Rush.

În numele guvernului Republicii Franceze — J. Sauvagnargues.

Anexa I

Comunicarea guvernului Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste adresată guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii.

Guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, după consultări şi în înţelegere cu guvernul Republicii Democrate Germane, are onoarea să comunice următoarele guvernelor Republicii Franceze, Regatului Unit şi Statelor Unite ale Americii, referitor la capitolul II al actualului acord cvadripartit :

1. Traficul de tranzit al persoanelor civile şi al mărfurilor între sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei, pe şosele, căi ferate şi căi de navigaţie trecînd pe teritoriul Republicii Democrate Germane, va fi uşurat şi se va desfăşura fără obstacole. El se va efectua în condiţiile cele mai simple, rapide şi favorabile, aşa cum se obişnuieşte în practica internaţională ;

2. În conformitate cu aceasta,

a. Se pot folosi pentru transportarea mărfurilor civile pe arterele rutiere, feroviare şi de navigaţie dintre sectoarele occidentale ale Berlinului şi Republica Federală a Germaniei mijloace de transport sigilate înainte de plecarea spre destinaţie. Procedura de control se va limita la verificarea sigiliilor şi a documentelor însoţitoare.

b. În cazul mijloacelor de transport care nu pot fi sigilate, ca, de pildă, autocamioanele deschise, procedura de control se va limita la verificarea do-

Semnarea acordului. De la stînga la dreapta : Jean de Sauvagnargues (Franţa), Sir Roger Jackling (Anglia), Piotr Abrasimov (U.R.S.S.) şi Kenneth Rush (S.U.A.)